1271-54

Behoort bij raads~~voorstel~~ besluit van
20 MAART 2008 nr. 7
Mij bekend,
De griffier van Goedereede

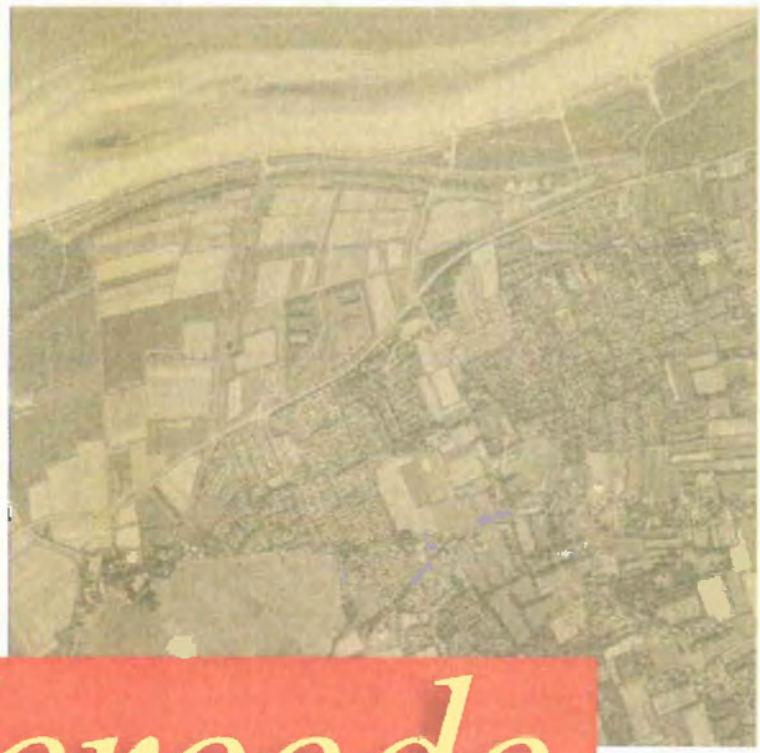

goedereede

milieueffectrapport verplaatsingsgebied/de klepperstee

inbo

goedereede

verplaatsingsgebied/de klepperstee

milieueffectrapport

opdrachtgever	:	gemeente Goedereede
nummer	:	125.10303.02
datum	:	18 februari 2008
opdrachtleider	:	ir. M. van Oosten-Snoek

gecertificeerd door Lloyd's
volgens ISO 9001: 2000
aangesloten bij ONRI BNSP

adviesbureau voor ruimtelijk beleid
ontwikkeling
en inrichting
rboi
RBOI - Rotterdam bv
Delftsestraat 17a
Postbus 150
3000 AD Rotterdam
Telefoon (010) 413 06 20
E-mail: info@rboi.nl

© *RBOI-Rotterdam bv*
Niets uit dit drukwerk mag door anderen dan de opdrachtgever worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van RBOI-Rotterdam bv, behoudens voorzover dit drukwerk wettelijk een openbaar karakter heeft gekregen. Dit drukwerk mag zonder genoemde toestemming niet worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoud

1. Inleiding en probleem- en doelstelling blz. 5
1.1. Inleiding 5
1.2. Doel en procedure m.e.r 7
1.3. Plangebied en studiegebied 8
1.4. Beleidskader 9
1.5. Probleemstelling, locatiekeuze en doelstelling 11
1.6. Nog te nemen besluiten 14
1.7. Leeswijzer 15

2. Voorgenomen activiteit en alternatieven 17
2.1. Inleiding: overzicht alternatieven en leeswijzer 17
2.2. Uitgangssituatie: huidige ruimtelijke en functionele inrichting 18
2.3. Voorgenomen activiteit, vaststaande en variabele elementen 21
2.3.1. Recreatiepark De Klepperstee 21
2.3.2. Inrichting Verplaatsingsgebied 23
2.3.3. Overig zandwallengebied 26
2.4. Basisalternatief 27
2.4.1. Recreatiepark De Klepperstee 27
2.4.2. Verplaatsingsgebied 29

3. Bestaande milieusituatie, autonome ontwikkeling en effecten basisalternatief 35
3.1. Inleiding 35
3.2. Bodem en water 35
3.2.1. Werkwijze 35
3.2.2. Uitgangssituatie 35
3.2.3. Autonome ontwikkelingen 37
3.2.4. Toetsingscriteria 38
3.2.5. Effecten van het basisalternatief op bodem en water 38
3.2.6. Conclusies en waardering 40
3.3. Ecologie 41
3.3.1. Werkwijze 41
3.3.2. Uitgangssituatie 42
3.3.3. Autonome ontwikkeling 48
3.3.4. Toetsingscriteria 49
3.3.5. Effecten van het basisalternatief op ecologie 50
3.3.6. Conclusies en waardering 52
3.4. Landschap en cultuurhistorie 53
3.4.1. Werkwijze 53
3.4.2. Uitgangssituatie 53
3.4.3. Autonome ontwikkeling 57
3.4.4. Toetsingscriteria 58
3.4.5. Effecten van het basisalternatief op landschap, cultuurhistorie en archeologie 58
3.4.6. Conclusies en waardering 63
3.5. Verkeer 63
3.5.1. Werkwijze 63
3.5.2. Uitgangssituatie 63
3.5.3. Autonome ontwikkelingen 65
3.5.4. Toetsingscriteria 65
3.5.5. Effecten van het basisalternatief op verkeer 65
3.5.6. Conclusies en waardering 68
3.6. Woon- en leefmilieu 69

3.6.1. Werkwijze 69
3.6.2. Uitgangssituatie 69
3.6.3. Autonome ontwikkeling 71
3.6.4. Toetsingscriteria 72
3.6.5. Effecten van het basisalternatief op woon- en leefmilieu 73
3.6.6. Conclusies en waardering 75

4. Ontwikkeling meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief 79
4.1. Inleiding 79
4.2. Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) 79
4.2.1. Bodem en water 79
4.2.2. Ecologie 80
4.2.3. Landschap en cultuurhistorie 81
4.2.4. Verkeer 82
4.2.5. Woon- en leefmilieu 84
4.3. Voorkeursalternatief 85
4.4. Milieueffecten en vergelijking alternatieven 85

5. Leemten in kennis en evaluatie 89
5.1. Inleiding 89
5.2. Leemten in kennis 89
5.3. Aanzet evaluatieprogramma 89

Bijlagen:

1. Verslag overleg Begeleidingscommissie MER.
2. Projectvoorstel "Inrichting zoekgebied recreatie".
3. Beleidskader.
4. Aantal en type standplaatsen De Klepperstee en Klepperduinen (huidige en toekomstige situatie).
5. Toetsingscriteria extra ruimtebehoefte van kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie op de Kop van Goeree.
6. Onderbouwing verkeersintensiteiten.
7. Luchtkwaliteit.
8. Literatuurlijst.

plangebied

verplaatsingsgebied

uitplaatsingsgebied De Klepperstee

kansrijk potentieel uitplaatsingsgebied (= zandwallengebied)

Bron: Topografische Dienst

figuur 1
ligging plangebied en uitplaatsingsgebied

1. Inleiding en probleem- en doelstelling

1.1. Inleiding

Aanleiding

In het zandwallengebied (zie figuur 1) en in het overige gebied op de Kop van Goeree is verblijfsrecreatie gevestigd te midden van gebieden die agrarisch in gebruik zijn en gebieden met hoge natuur- en landschapswaarden. Vooral in het zandwallengebied hebben de verblijfsrecreatiebedrijven geen mogelijkheid om de recreatieve kwaliteit van hun bedrijf te verbeteren en om productdifferentiatie toe te passen aangezien het met kwaliteitsverbetering gepaard gaande ruimtebeslag ten koste zou gaan van natuur- en landschapswaarden. Kwaliteitsverbetering voor de verblijfsrecreatieve bedrijven is, gelet op de concurrentiepositie (ten opzichte van andere verblijfsrecreatieve gebieden in Nederland en in het buitenland), wel wenselijk. Daarnaast kunnen door de aanwezigheid van verblijfsrecreatieve bedrijven in het zandwallengebied de natuur- en landschapswaarden ter plaatse niet verder ontwikkeld worden.

Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree

Gelet op bovenstaande problemen is in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree bekeken of de betreffende recreatieve bedrijven niet uitgeplaatst konden worden naar een andere locatie in de directe omgeving, waardoor alle functies beter tot hun recht zouden komen (zie paragraaf 1.5).

De Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree werd opgestart om het in het provinciale Milieubeleidsplan aangewezen gebied als voorkeursgebied voor het beschermen en versterken van natuurwaarden te realiseren. De doelstellingen van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree waren meervoudig:

- het scheppen van randvoorwaarden voor een milieuvriendelijke en streekeigen landbouw;
- het realiseren van een aaneengesloten natuurkerngebied van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur;
- kwaliteitsverbetering van de verblijfsrecreatie door het scheppen van ruimte voor de uitbreiding van de recreatieterreinen en het verbeteren van de kwaliteit van de openluchtrecreatie.

De concretisering van de doelstellingen vond plaats in ruim veertig projecten. Een van de projecten was "Inrichting zoekgebied verblijfsrecreatie". Inmiddels is het project Gebiedsgerichte Aanpak Kop Goeree beëindigd.

Verplaatsingsgebied

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak hadden de gemeente Goedereede en de provincie Zuid-Holland het voornemen om in het zogenaamde Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie te realiseren. Dit is het gebied dat wordt omgrensd door de Vrijheidsweg, de Langedijk, het Flaauwe Werk en de westelijke grens van het bestaande parkeerterrein (zie figuur 1). Er werd vervolgens in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak een inrichtingsvisie voor het Verplaatsingsgebied opgesteld (als concepttoelichting bestemmingsplan Verplaatsingsgebied d.d. april 2000). In het streekplan Zuid-Holland Zuid (2000) is het gebied reeds opgenomen als concrete beleidsbeslissing.

Het voornemen betreft in hoofdzaak verplaatsing van verblijfsrecreatiebedrijven of delen daarvan uit het zandwallengebied en eventueel de rest van de Kop van Goeree naar het Verplaatsingsgebied. De leidende gedachte is om vooral het zandwallengebied (en eventueel het overige deel van de Kop van Goeree) te ontlasten van de recreatieve druk en de samenhang en kwaliteit van natuur en landschap te versterken. Door deze verplaatsing komt een kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie van de verblijfsrecreatie tot stand. Hierbij wordt de vrijkomende ruimte in het zandwallengebied (of overige deel van de Kop van Goeree) benut om de kwaliteit van natuur en landschap te verbeteren en om voor bestaande recreatiebedrijven, in het kader van de kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie, meer ruimte ter beschikking te stellen.

figuur 2
vogelvlucht uitgangssituatie

Uitplaatsingsgebied/De Klepperstee
Naar verwachting zal deze uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied zich voornamelijk beperken tot bestaande recreatieterreinen in het zandwallengebied. Direct ten zuiden van het Verplaatsingsgebied, en onderdeel van het uitplaatsingsgebied, ligt het recreatieterrein De Klepperstee. De Klepperstee heeft concreet initiatief om onderdelen van het huidige terrein te verplaatsen naar het Verplaatsingsgebied. Hierdoor krijgt De Klepperstee mogelijkheden om de kwaliteit van het terrein te verbeteren.

Flaauwe Werk
De zeedijk aan de noordkust van Goeree-Overflakkee heet het Flaauwe Werk. Deze waterkering bevindt zich direct grenzend aan de noordzijde van het plangebied. Aangezien deze bestaande zeedijk als zwakke schakel wordt beschouwd, is een planstudie doorlopen voor de kustversterking van de Kop van Goeree. In dat kader is inmiddels het MER Versterking het Flaauwe Werk Goeree opgesteld (juli 2006). Als uitkomst van het MER is (bestuurlijk) als voorkeursalternatief gekozen voor het alternatief Steunduin-50. Inmiddels zijn alle procedures doorlopen en zijn de werkzaamheden in uitvoering. Deze (tussentijdse) ontwikkeling wordt daarom ook als vaststaande ontwikkeling meegenomen in dit MER.

1.2. Doel en procedure m.e.r

Doel m.e.r.
Om het milieubelang, naast andere belangen, een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk gevolgen voor het milieu, is sinds enkele decennia het instrument van de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de Nederlandse wetgeving ingevoerd. Voor bepaalde, in het Besluit m.e.r. aangegeven, activiteiten moet een m.e.r.-procedure worden doorlopen (m.e.r.-plicht) of moet worden bekeken of een m.e.r.-procedure nodig wordt geacht (m.e.r.-beoordelingsplicht). In een milieueffectrapport (MER) wordt informatie gegeven over de te verwachten effecten op het fysieke milieu, natuurlijke elementen en relaties en op landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

M.e.r.-plicht
Onderdeel van het voornemen zijn de realisering van het Verplaatsingsgebied en de herinrichting van De Klepperstee (als onderdeel van het uitplaatsingsgebied). Beide activiteiten vallen binnen categorie 10.1: recreatieve of toeristische voorziening.
De realisering van het Verplaatsingsgebied is m.e.r.-plichtig vanwege de aanleg van een nieuwe toeristisch-recreatieve voorziening. Bijzonderheid daarbij is dat deze activiteit in een gevoelig gebied ligt met een oppervlak van circa 44 ha (exclusief oppervlakte ecologische verbindingszones, zie paragraaf 1.3). Uit bijlage C van het Besluit m.e.r. blijkt dat er reeds sprake is van een m.e.r.-plicht voor een dergelijke activiteit wanneer de voorziening een oppervlakte beslaat van 20 ha of meer in een gevoelig gebied. Onder een gevoelig gebied wordt onder andere verstaan: "een gebied met behoud en herstel van de bestaande landschapskwaliteit, zoals dat gebied is vastgelegd in een geldend bestemmingsplan of bij het ontbreken daarvan in een geldig streekplan" (Besluit m.e.r. 1999, begripsbepaling).
Voor de gronden in het Verplaatsingsgebied geldt grotendeels de bestemming "Agrarische doeleinden met landschapswaarden" en voor een deel van de gronden nog de bestemming "Agrarische doeleinden" (bestemmingsplannen Landelijk gebied tot en met de 10^{e} herziening).
Er is op basis van de begripsbepaling in het Besluit m.e.r. 1999 dus sprake van een gevoelig gebied. De vigerende bestemmingsregelingen in combinatie met de grootte van het Verplaatsingsgebied (circa 44 ha gevoelig gebied waar dag- en verblijfsrecreatie gerealiseerd zal worden) maakt dat er voor het Verplaatsingsgebied een m.e.r.-plicht geldt.

De uitplaatsing van activiteiten op De Klepperstee leidt tot een herinrichting van dit gebied. Daarmee is deze ontwikkeling ook m.e.r.-beoordelingsplichtig. Vanwege de onlosmakelijke verbondenheid tussen de ontwikkelingen in het Verplaatsingsgebied en De Klepperstee is besloten voor beide gebieden (zie figuur 1 en 2) gezamenlijk één MER op te stellen.

Voorgeschiedenis
In 2002 is reeds voor het Verplaatsingsgebied een m.e.r.-procedure opgestart middels de publicatie van de startnotitie m.e.r. en vaststelling van richtlijnen. In 2003 is het MER afgerond en door de gemeenteraad aanvaard. Om verschillende redenen is het MER met bestemmingsplan nog niet in procedure gebracht en heeft de Commissie voor de m.e.r. nog niet haar eindadvies uitgebracht.
De provincie Zuid-Holland heeft de voorkeur uitgesproken dat voor het Verplaatsingsgebied en recreatiepark De Klepperstee één bestemmingsplan zou worden opgesteld. In verband met de formele uitbreiding van het plangebied met De Klepperstee ten opzichte van het MER 2003 is daarom een aanvullende startnotitie opgesteld. De publicatie van de startnotitie heeft in mei 2007 plaatsgevonden. Op 6 september 2007 zijn de nieuwe richtlijnen voor het MER vastgesteld door de gemeenteraad. Het onderliggend MER is geactualiseerd op grond van deze nieuwe informatie, uitbreiding van het plangebied en overige wettelijke vereisten.

Het vastgestelde provinciale en regionale beleid biedt ruimte voor de ontwikkeling van een recreatieterrein in het Verplaatsingsgebied, maar er moet voldaan worden aan verschillende beleidsvoorwaarden. Op basis van het vigerende bestemmingsplan is de beoogde ontwikkeling echter niet mogelijk. De m.e.r.-procedure wordt daarom doorlopen in het kader van de besluitvorming over een nieuw bestemmingsplan. Omdat de locatiekeuze niet meer ter discussie staat, gaat het om een zogenaamd m.e.r. op inrichtingsniveau (zie paragraaf 1.5).

Procedure
De m.e.r.-procedure is geregeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer. Daarin worden de volgende fasen onderscheiden.

- Voorfase: aan de hand van de startnotitie die op 20 juni 2002 is bekendgemaakt, inspraakreacties en ingewonnen adviezen heeft het bevoegd gezag (in dit geval de gemeenteraad van Goedereede) op 26 september 2002 de richtlijnen vastgesteld. Hierin wordt aangegeven welke aspecten in het MER[1] aan de orde moeten komen, met inachtneming van de wettelijke inhoudseisen voor een MER. De aanvullende startnotitie is op 16 mei bekendgemaakt, de aanvullende richtlijnen zijn op 6 september 2007 vastgesteld.
- Opstellen MER: aan de hand van de richtlijnen stelt de initiatiefnemer het MER op. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Goedereede treedt in deze m.e.r.-procedure op als initiatiefnemer. Het definitieve MER wordt door de gemeenteraad aanvaard.
- Inspraak, advies en besluitvorming: het MER wordt ter inzage gelegd. Dan kan iedereen opmerkingen maken over het MER. Daarnaast wordt advies gevraagd aan de wettelijke adviseurs, waaronder de Commissie voor de m.e.r. Het MER, de inspraakreacties en de adviezen worden gebruikt bij de verdere besluitvorming over het project.
- Evaluatie: tijdens en na realisering van de recreatieterreinen wordt onderzocht of de optredende milieugevolgen overeenkomen met de voorspelde milieueffecten. Als de milieugevolgen veel ernstiger blijken te zijn dan in het MER is voorspeld, moet het bevoegd gezag maatregelen nemen. Hiervoor wordt een evaluatieprogramma vastgesteld.

1.3. Plangebied en studiegebied

Plangebied
Het plangebied bestaat uit het Verplaatsingsgebied en het gebied van recreatiepark De Klepperstee (figuur 1 en 2). Het Verplaatsingsgebied is het gebied ten noorden van de Vrijheidsweg. Aan de westzijde wordt het gebied begrensd door de Langedijk, aan de noordzijde door het Flaauwe Werk.
De Klepperstee is het gebied aan de zuidzijde van de Vrijheidsweg en wordt verder begrensd door de Langedijk aan de westzijde en de Klepperweg aan de zuidzijde. Aan de oostzijde is er geen eenduidige begrenzing. In figuur 1 is het plangebied weergegeven.
Voor het plangebied worden twee aparte, maar wel sterk aan elkaar gerelateerde, bestemmingsplannen opgesteld. Voor beide bestemmingsplannen wordt één plantoelichting opgesteld, de plankaart en voorschriften per deelgebied.

1) Met de afkorting MER wordt milieueffectrapport bedoeld.

Het maximale aantal eenheden voor het totale gebied wordt vastgelegd. Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt ongeveer 90,5 ha, waarvan het Verplaatsingsgebied 50,5 ha beslaat en De Klepperstee 40 ha.

De huidige bestemming van de gronden in het Verplaatsingsgebied is overwegend agrarisch van aard (agrarische doeleinden met landschapswaarden). In de noordoostelijke oksel van de Vrijheidsweg en de Westerweg is een klein boselement bestemd als Natuurgebied. De gronden van het terrein ten noorden van de Vrijheidsweg (ter hoogte van recreatiepark De Klepperstee) zijn in het bestemmingsplan bestemd voor Agrarische doeleinden (bestemmingsplannen Landelijk gebied tot en met de 10e herziening).
Het parkeerterrein in het oosten heeft een verkeersbestemming. De huidige bestemmingen van de zone langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg zijn verblijfsrecreatie, agrarische doeleinden met behoud, herstel en versterking van landschappelijke en natuurwaarden, dijken met landschappelijke en natuurwaarden en een zeer klein gedeelte woondoeleinden (alhoewel er geen woningen in dit deel van het plangebied, ten zuiden van de Vrijheidsweg aanwezig zijn).

Studiegebied
Het studiegebied is het gebied waar effecten, als gevolg van de voorgenomen activiteit, (kunnen) optreden. Het betreft het plangebied en de omgeving ervan. De omvang van het studiegebied kan echter niet bij voorbaat exact worden aangegeven. Uit het onderzoek in het kader van het MER zal blijken hoever de milieugevolgen zich uitstrekken; dit kan per milieuaspect aanzienlijk verschillen. Voor een aantal milieuaspecten dient in ieder geval aandacht besteed te worden aan het gebied van waaruit (delen van) verblijfsrecreatieterreinen zullen worden uitgeplaatst: het uitplaatsingsgebied (zie figuur 1).

Overig uitplaatsingsgebied
Behalve uitplaatsing van activiteiten van het recreatiepark De Klepperstee, is verplaatsing van (delen van) verblijfsrecreatiebedrijven naar het Verplaatsingsgebied in principe mogelijk voor alle bestaande recreatieve bedrijven op de Kop van Goeree. Naar verwachting zal deze uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied zich voornamelijk beperken tot bestaande recreatieterreinen in het zandwallengebied (zie figuur 1). Door uitplaatsing van verblijfsrecreatie vanuit het zandwallengebied is namelijk, gelet op de aanwezige landschappelijke en natuurwaarden, de grootste win-winsituatie te bereiken (kwaliteitsverbetering voor recreatie èn natuur en landschap). Bovendien hebben de bestaande bedrijven in dit gebied geen mogelijkheid om kwaliteitsverbeteringen of productdifferentiatie door te voeren op hun bestaande locatie, vanwege het gebrek aan ruimte. Bestaande recreatieve terreinen op de Kop van Goeree die buiten dit zandwallengebied zijn gevestigd, hebben deze ruimte wel in de directe omgeving van de betreffende bedrijven.
Vrijwel al deze bedrijven hebben reeds kwaliteitsverbeteringplannen ingediend bij de gemeente, waarbij de ruimtevraag aansluitend aan het bestaande bedrijf kan worden opgelost. Een groot deel van deze bedrijven heeft de verbeteringsplannen reeds uitgevoerd.

Het totale terrein van De Klepperstee (het bestaande terrein van waaruit uitplaatsing en herinrichting plaatsvindt) wordt als plangebied in dit MER onderzocht. Het overige deel van het uitplaatsingsgebied wordt als studiegebied beschouwd. Indien er relevante effecten in dit gebied plaatsvinden dan wordt volstaan met algemene effecten die zijn te herleiden uit de criteria van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree.

1.4. Beleidskader

In bijlage 3 wordt uitgebreid ingegaan op het beleid op verschillende overheidsniveaus. In dit hoofdstuk wordt volstaan met de conclusies die uit dit beleidskader getrokken kunnen worden.
Vanuit het vigerende beleidskader kunnen de volgende conclusies worden getrokken:
- het Verplaatsingsgebied is in het streekplan (2000) onder de status van concrete beleidsbeslissing aangeduid als "Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie" en als "ecologische ver

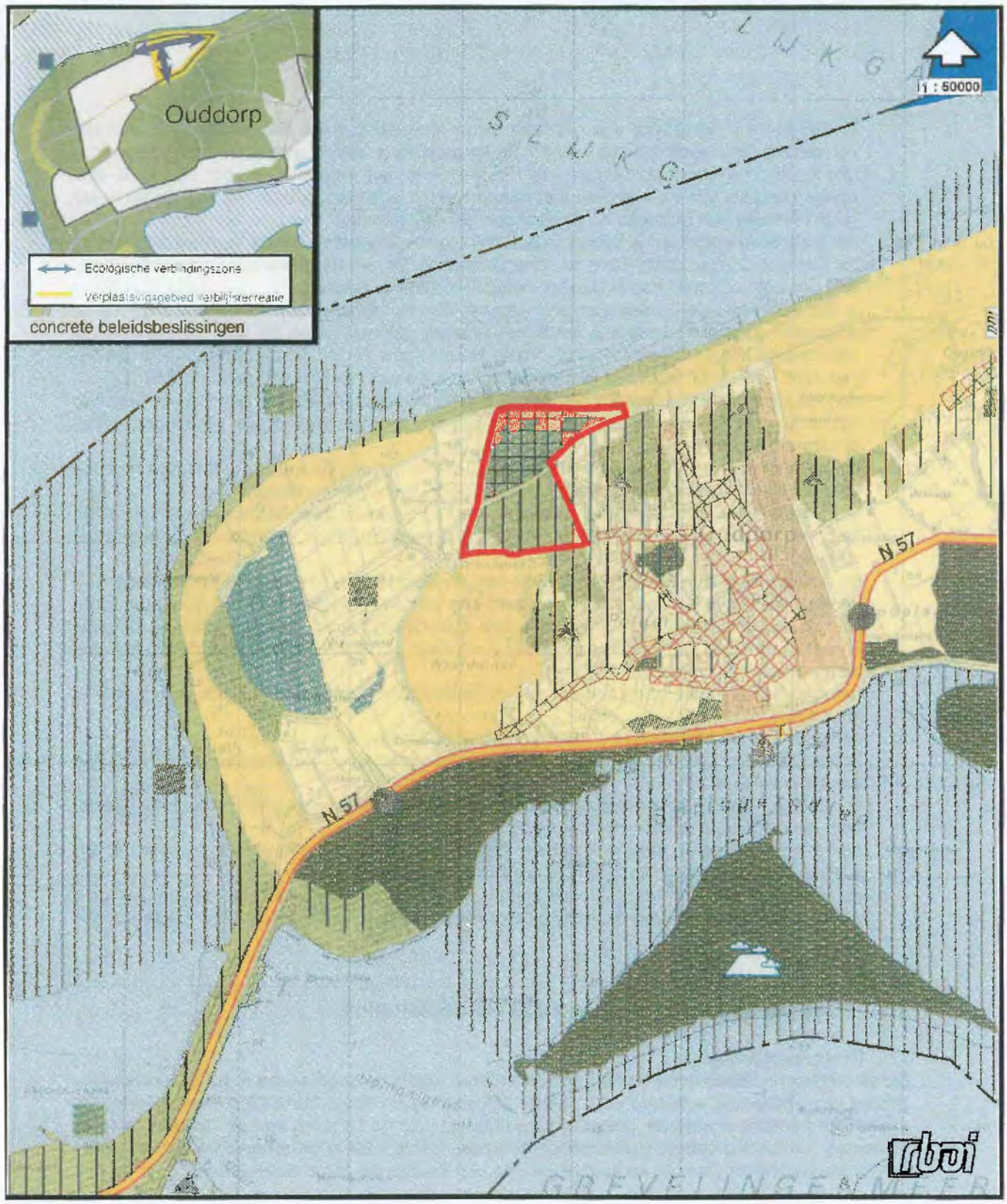

plangebied: locatie Verplaatsingsgebied en De Klepperstee

Bron: Provincie Zuid-Holland (streekplan Zuid-Holland Zuid 2000)

- Agrarisch gebied
- Agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden
- Natuurgebied - bestaand
- Natuurgebied - nieuw
- Duinnatuurgebied
- Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie
- Waternatuurgebied

figuur 3
uitsnede vigerend streekplan (2000)

bindingszones"; de status van concrete beleidsbeslissing heeft tot gevolg dat de locatie van de activiteit reeds vaststaat en dat de keuzevrijheid van de gemeente hierin beperkt is (zie figuur 3 vigerend streekplan); de Ridderstee is aan de oostzijde voor een klein deel aangemerkt als agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden; het streekplan houdt geen rekening met recreatie op dit deel van het plangebied;
- het Verplaatsingsgebied is beoogd als verblijfsrecreatiegebied voor de verplaatsing van op de Kop van Goeree gevestigde bedrijven ten behoeve van de gewenste kwaliteitsverbetering van natuur, landschap en het toeristisch-recreatieve product;
- in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree zijn harde toetsingscriteria opgesteld waaraan recreatieve bedrijven moeten voldoen willen ze voor verplaatsing in aanmerking komen, deze toetsingscriteria waarborgen dat de verplaatsing van de bedrijven altijd winst voor natuur en landschap in het zandwallengebied tot gevolg heeft;
- de meeste beleidsdocumenten op nationaal en provinciaal niveau zijn niet relevant voor de structuur, indeling en inrichting van het plangebied (geen consequenties, randvoorwaarden of uitgangspunten);
- bij de inrichting van het Verplaatsingsgebied dient rekening te worden gehouden met natuur- en landschapswaarden, zoals bestaande schurvelingen/zandwallen;
- het Verplaatsingsgebied grenst nagenoeg aan de speciale beschermingszone Voordelta uit zowel de Europese Vogelrichtlijn als de Habitatrichtlijn, maar maakt er geen onderdeel van uit;
- de cultuurhistorische kwaliteiten vormen een aandachtspunt; het Verplaatsingsgebied is in de nota Belvédère aangewezen als onderdeel van een Belvedèregebied (Kop van Goeree); in de Cultuurhistorische hoofdstructuur Zuid-Holland regio Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee is het plangebied echter niet aangeduid als archeologisch waardevol, ook niet als verwachtingswaarde;
- het plangebied maakt geen deel uit van milieubeschermingsgebieden (voor grondwater of voor stilte);
- de waterhuishouding dient te worden aangepast aan de nieuwe functie;
- in het kader van de landinrichting is reeds een ruiterpad langs het fietspad bij het Flaauwe Werk gerealiseerd;
- in het kader van de landinrichting is een fietspad langs het westelijk deel van de Vrijheidsweg (tussen De Klepperstee en Langedijk) aangelegd;
- de versterking van de zeedijk Flaauwe Werk is inmiddels procedureel afgerond en in uitvoering; de beperkingen voor het plangebied zijn nagenoeg nihil;
- de voorgenomen activiteit past niet binnen de vigerende bestemmingsplannen; derhalve zal voor het realiseren van de activiteit een nieuw bestemmingsplan moeten worden opgesteld.

1.5. Probleemstelling, locatiekeuze en doelstelling

Probleemstelling

De verblijfsrecreatiebedrijven op de Kop van Goeree, die in belangrijke mate in het zandwallengebied zijn gesitueerd, willen de voor hun bedrijfsvoering noodzakelijke kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie realiseren, onder andere bedoeld voor verbetering van de landschappelijke inpassing, verruiming van de parkeermogelijkheden, ruimte voor sport en spel en het vergroten van de standplaatsen voor de kampeermiddelen van bestaande recreatieterreinen.

Deze kwaliteitsverbetering zal gepaard gaan met een toename van het verblijfsrecreatieareaal van naar schatting zo'n 35,5 ha. Vanuit natuur en landschappelijke redenen is echter de leidende gedachte om het zandwallengebied juist te ontlasten van de recreatieve druk. In het zandwallengebied is derhalve geen ruimte aanwezig voor het realiseren van deze kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie voor zover er sprake is van ruimtebeslag in het zandwallengebied.

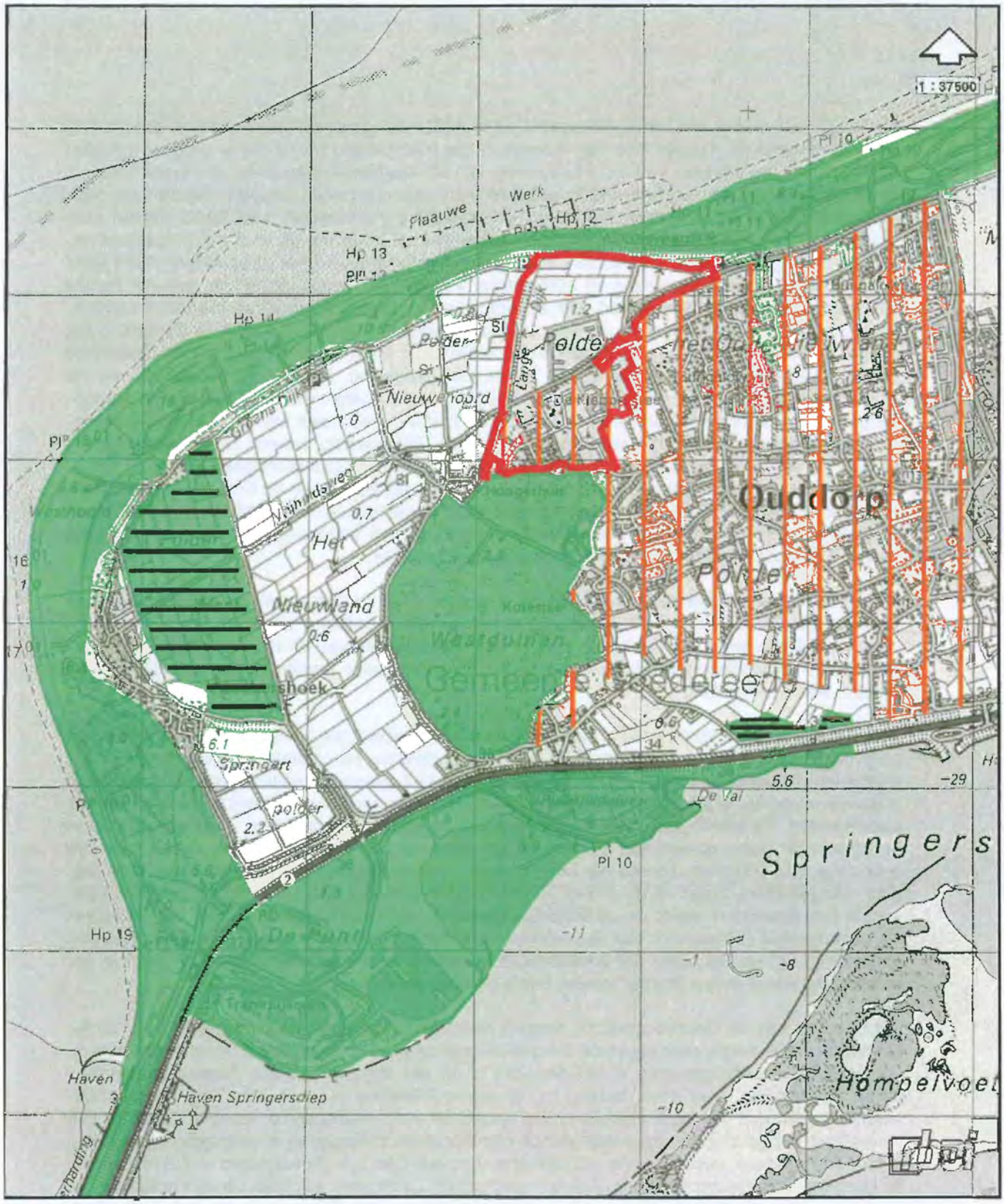

plangebied

natuur en natuurontwikkeling

agrarisch/overig

zandwallengebied met verblijfsrecreatie en woonkern Ouddorp

figuur 4
zonering kop van Goeree

De locatiekeuze voor het Verplaatsingsgebied is onderdeel geweest van het totale proces van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree. In de planvorming tot nu toe is grote zorgvuldigheid betracht ten aanzien van de ontwikkeling van het Verplaatsingsgebied. In eerste instantie is de omvang van de ruimtebehoefte voor het Verplaatsingsgebied bepaald (Masterplan Verblijfsrecreatie). Het basismodel dat in het Masterplan is gehanteerd, gaat ervan uit dat voor Ouddorp en omgeving de verblijfsrecreatie richtinggevend is, terwijl dit voor het Volgerland natuur is. Er is gezocht naar een locatie in de directe omgeving van het zandwallengebied waar geen of minder landschappelijke en ecologische waarden aanwezig zijn en die aansluit op het bestaande verblijfsrecreatiegebied. De strandpolders kwamen hiervoor het meest in aanmerking. De strandpolders zijn nabij de Noordzeekust gelegen. Bovendien waren ze destijds in het vigerende streekplan niet als ecologische hoofdstructuur aangemerkt (zie figuur 4). Daarnaast zijn in de strandpolders slechts weinig zandwallen aanwezig. De huidige locatie binnen de strandpolders is gekozen, omdat de locatie nabij de kust is gelegen en hier een directe samenhang met het overige recreatiegebied kan worden bereikt; bovendien kan in dit laatste een motief worden gevonden om de barrièrewerking van de Vrijheidsweg, tussen de verblijfsgebieden en de kust, te verminderen. Tevens heeft het gebied goede ontsluitingsmogelijkheden.
Hoewel er een intensief proces heeft plaatsgevonden in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak, is er in dat kader geen kaart met streefbeelden of gebieden met specifieke ontwikkelingen vervaardigd. Ten behoeve van de duidelijkheid is in kaart 5 weergegeven welke visie globaal aan de Gebiedsgerichte Aanpak ten grondslag heeft gelegen.

Vanuit het project Gebiedsgerichte Aanpak is verzocht om de locatie als Verplaatsingsgebied voor verblijfsrecreatie in het streekplan op te nemen. Dit is gebeurd onder de aanduiding concrete beleidsbeslissing. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree zijn tevens reeds verschillende onderzoeken afgerond of en op welke manier dit recreatiegebied zou moeten worden ingericht.

Uit bovenstaande informatie blijkt, dat het Verplaatsingsgebied als gevolg van een langdurig en zorgvuldig planproces, zowel vanuit de overheid (provincie en gemeente) als vanuit het bedrijfsleven (Masterplan Verblijfsrecreatie in opdracht van de ondernemingsvereniging VEERO) is aangewezen als locatie voor de vestiging van reeds bestaande verblijfsrecreatie in het zandwallengebied. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de status van concrete beleidsbeslissing in het streekplan onder de noemer "Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie". Bij de planvorming zijn voor de gehele Kop van Goeree natuur-, recreatie- en landbouwbelangen integraal in de afweging meegenomen. Gelet op de status van het Verplaatsingsgebied als concrete beleidsbeslissing in het streekplan wordt de uiteindelijke locatiekeuze in het verdere verloop van de m.e.r. als uitgangspunt gehanteerd. Het uiteindelijke MER betreft dan ook een inrichtingsMER (zie ook paragraaf 1.2), waarbij naast het voorkeursalternatief zal worden gezocht naar een verdere optimalisering vanuit milieu (meest milieuvriendelijk alternatief).

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree zijn reeds plannen voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied en zijn directe omgeving ontwikkeld. In dit kader zijn de ecologische verbindingszones in het noorden en in het westen van het Verplaatsingsgebied reeds gerealiseerd. Van groot belang bij de planontwikkeling voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied is geweest de afstemming tussen de ecologische en recreatieve inrichting van het gebied. Als gevolg van de verschillende planologische procedures is gelijktijdige realisering echter niet mogelijk gebleken. De ecologische verbindingen zijn gerealiseerd in het kader van de landinrichting, de inrichting van het recreatieterrein zal moeten wachten op een positieve bestemming. De vrijkomende grond vanuit de ecologische verbindingen is in de vorm van zandwallen op het toekomstige recreatieterrein opgeslagen.

Centraal in dit MER staat het recreatiepark De Klepperstee dat het voornemen heeft om haar bestaande recreatieterrein kwalitatief te verbeteren door onderdelen uit te plaatsen naar het Verplaatsingsgebied.

Doelstelling

De doelstellingen van de voorgenomen activiteit kunnen als volgt worden geformuleerd:

- het realiseren van een verblijfsrecreatief gebied inclusief dagrecreatieve voorzieningen die voor het gehele verblijfsrecreatieve complex van de Kop van Goeree kunnen functioneren; de oppervlakte van het totale gebied waar recreatie en natuur wordt gerealiseerd bedraagt circa 50,5 ha;
- het kwalitatief verbeteren van recreatiepark De Klepperstee door het uitplaatsen van recreatieactiviteiten; de oppervlakte van dit gebied is circa 40 ha groot.

Het Verplaatsingsgebied is zeer geschikt als locatie voor de ontwikkeling van een dergelijk verblijfsrecreatief en dagrecreatief gebied:

- de oppervlakte is voldoende groot;
- de locatie biedt optimale ontwikkelingskansen aan bedrijven met betrekking tot de kavelgrootte (diepte en breedte) en inrichting;
- de recreatiebedrijven en dagrecreatieve voorzieningen kunnen goed worden bereikt;
- de locatie is dichtbij de kust gelegen en sluit aan op bestaand verblijfsrecreatief gebied;
- het grondwaterpeil is geschikt voor de realisering van verblijfsrecreatie.

Milieudoelstelling

De beleidsmatige planvorming met verschillende partijen gezamenlijk biedt kansen voor een milieuvriendelijke ontwikkeling, inrichting en gebruik van beide locaties, zodat een duurzaam recreatiegebied kan worden ontwikkeld.

De milieudoelstellingen zijn:

- het verminderen van de recreatieve druk op het landschappelijk, cultuurhistorisch en ecologisch waardevolle zandwallengebied: het Verplaatsingsgebied dient een dusdanige invulling te krijgen, dat de verplaatsing van kampeermiddelen van bestaande bedrijven uit het zandwallengebied leidt tot winst voor natuur en landschap in het zandwallengebied;
- het inrichten van het Verplaatsingsgebied op een dusdanige manier dat er ecologische verbindingen worden gerealiseerd en cultuurhistorische en landschappelijke waarden behouden blijven; de ecologische verbindingen langs het Verplaatsingsgebied zijn inmiddels aangelegd, de ecologische verbinding, langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg, nog niet;
- het realiseren van een verkeersontsluiting conform de eisen Duurzaam Veilig;
- het realiseren van een aanvaardbaar woon- en leefmilieu ter plaatse van de bestaande woning en de bestaande en te realiseren kampeerterreinen.

1.6. Nog te nemen besluiten

M.e.r. en bestemmingsplan

Het MER is opgesteld om alle milieueffecten in kaart te brengen. Aan de hand van het MER neemt de gemeenteraad een besluit over de realisering van de recreatievoorzieningen in het Verplaatsingsgebied en de verbeteringsvoorstellen van De Klepperstee. Daarmee wordt een keuze gemaakt omtrent de hoofdlijnen van de inrichting. Afhankelijk van dit besluit zal per gebied een voorontwerp voor het bestemmingsplan worden opgesteld dat de inspraakprocedure en het overleg op basis van artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening moet doorlopen. De inspraak- en artikel 10-reacties worden van advies voorzien en behandeld in de commissie Grondgebiedzaken, waarna besluitvorming over opname in het ontwerpbestemmingsplan plaatsvindt. Tegen het eventueel aangepaste ontwerpbestemmingsplan kunnen zienswijzen worden ingediend. Afhankelijk van het oordeel over deze zienswijzen volgt de vaststelling en goedkeuring van beide bestemmingsplannen.

Besluiten samenhangend met het bestemmingsplan

Hieronder wordt aangegeven welke te nemen besluiten in samenhang met het bestemmingsplan van belang kunnen zijn.

Privaatrechtelijke besluiten staan in de meeste gevallen (voorkeursrecht/aankoop) uitdrukkelijk los van het bestemmingsplan. Wel kunnen via privaatrechtelijke overeenkomsten afspraken

worden gemaakt over de uitvoering van het bestemmingsplan, bijvoorbeeld in de sfeer van het beheer.
Naar aanleiding van het overleg ex artikel 10 Bro kunnen GS – na positief advies van de PPC – besluiten om een verklaring van geen bezwaar op basis van artikel 19, lid 2 WRO af te geven. Met behulp van die verklaring kunnen relatief korte vrijstellingsprocedures worden gevolgd, waarmee delen van het bestemmingsplan vooruitlopend op het rechtskracht verkrijgen van dat plan kunnen worden gerealiseerd.

Voordat delen van het bestemmingsplan kunnen worden gerealiseerd kunnen in het kader van de wetgeving betreffende milieu- en waterbeheer de volgende besluiten aan de orde zijn:
- Keurontheffing: voor bouw- en graafwerkzaamheden binnen de Keur dient een keurontheffing te worden aangevraagd bij de betreffende instantie.
- Aanlegvergunning: afhankelijk van wat er in het toekomstige bestemmingsplan hierover wordt opgenomen, dient een aanlegvergunning te worden aangevraagd, bijvoorbeeld in de twee ecologische verbindingszones in het plangebied.
- Bouwvergunning: voor de bouw van onder andere het streekeigen hotel en de centrale en sanitaire voorzieningen en de "elkweervoorziening" dient een bouwvergunning te worden aangevraagd.
- Milieuvergunning: volgens het Besluit Horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen is er onder andere sprake van een vergunningplicht voor kampeerterreinen met een capaciteit van meer dan 750 kampeermiddelen (zoals De Klepperstee/Klepperduinen) en voor recreatie-inrichtingen waarvoor een MER dient te worden gemaakt.

1.7. Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de voorgenomen activiteit en de verschillende soorten alternatieven die in dit MER zullen worden behandeld. Bij de voorgenomen activiteit zal worden aangegeven welke elementen reeds vaststaan en met welke elementen in het kader van de alternatiefontwikkeling nog geschoven kan worden.

In hoofdstuk 3 worden de bestaande milieusituatie en de autonome ontwikkelingen beschreven (dit zijn ontwikkelingen die plaatsvinden wanneer de voorgenomen activiteit geen doorgang zal vinden). Ook komen de milieueffecten van het basisalternatief aan bod. De beschrijving van zowel huidige situatie (HS), autonome ontwikkeling (AO) als effecten van het basisalternatief zullen per milieuaspect worden behandeld.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) en het voorkeursalternatief dat uiteindelijk in het bestemmingsplan zal worden opgenomen.

Het rapport sluit af met hoofdstuk 5, waarin leemten in kennis en een aanzet voor het evaluatieprogramma aan bod komen.

Verklaring:

- Verblijfsrecreatie: vaste standplaatsen
- Verblijfsrecreatie: toeristische en seizoensstandplaatsen
- Recreatiewoningenterrein
- Dagrecreatieve voorzieningen
- Centrale voorzieningen
- Bebouwing
- Wegen
- Parkeerplaats
- Langzaam verkeer
- Opgaande beplanting
- Natuur
- Zandwallen met beplanting
- Watergangen / poel
- Agrarisch, berm

Plangrenzen:

- Grens De Klepperstee
- Grens Verplaatsingsgebied
- Grens tussen plandelen

Figuur 5
Uitgangssituatie (referentie situatie)

2. Voorgenomen activiteit en alternatieven

2.1. Inleiding: overzicht alternatieven en leeswijzer

In dit MER komen de volgende alternatieven aan de orde:
- het nulalternatief;
- het basisalternatief;
- het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA);
- het voorkeursalternatief.

Nulalternatief (referentiesituatie)
In sommige gevallen kan de geformuleerde doelstelling ook worden bereikt als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. In een dergelijk geval wordt gesproken over het "nulalternatief". In dit MER is het nulalternatief echter geen reëel alternatief. Het nulalternatief - dus het niet doorgaan van de voorgenomen activiteit (de projectmatige ontwikkeling van het plangebied) - is in dit geval geen middel om het gestelde doel (ontwikkelen van een duurzaam verblijfsrecreatief gebied ten behoeve van de kwaliteitsverbetering in het zandwallengebied) te bereiken. In m.e.r.-termen betekent dit dat het geen "reëel in beschouwing te nemen" alternatief is. Het nulalternatief (huidige situatie met autonome ontwikkelingen) is echter wel belangrijk als referentiekader voor de effectbeschrijving van de overige alternatieven. Het nulalternatief is in hoofdstuk 3 bij elk milieuaspect beschreven in de 2e en 3e subparagraaf. In het vervolg wordt het nulalternatief de uitgangssituatie genoemd en wordt in paragraaf 2.3 beschreven (zie figuur 5).

Basisalternatief
In de loop van het eerder doorlopen planproces is reeds een (voorlopig) voorkeursalternatief uitgewerkt voor zowel de inrichting van het Verplaatsingsgebied als recreatiepark De Klepperstee. In deze inrichtingsvoorstellen is aan milieuaspecten reeds veelvuldig aandacht besteed (bijvoorbeeld door de aanleg van twee ecologische verbindingszones, de verbetering van de veiligheid op de Vrijheidsweg voor overstekend langzaam verkeer en maatregelen voor de landschappelijke inpassing). Dit inrichtingsvoorstel zal in het MER als "basisalternatief" worden meegenomen en beoordeeld. Het basisalternatief is in paragraaf 2.4 beschreven. Hierbij dient te worden aangetekend dat in het kader van de uitwerking van het Verplaatsingsgebied bij de planvorming sterk rekening gehouden is met diverse milieuaspecten. Enkele jaren geleden bleek het mogelijk om bijvoorbeeld de ecologische verbindingszones reeds vooruitlopend op de totale planvorming in het kader van de landinrichting te realiseren. Het gaat daarbij dus niet om een autonome ontwikkeling. De gronden voor de ecologische verbindingszones zijn bijvoorbeeld door de ondernemer die in belangrijke mate het Verplaatsingsgebied wil inrichten ingebracht en in het kader van de landinrichting op de juiste plaats voor de uitvoering van de ecologische verbindingen toegedeeld. De reeds aangelegde ecologische verbindingszones maken onlosmakelijk deel uit van de totale planvorming voor het Verplaatsingsgebied, en dus van het basisalternatief. Ook voor de langzaamverkeersverbindingen, de rotondes en maatregelen voor landschappelijke inpassing die reeds zijn uitgevoerd, maken deel uit van de planvorming voor het Verplaatsingsgebied en dus het basisalternatief.

Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA)
Op grond van de Wet milieubeheer is in elk MER een beschrijving van het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) verplicht. Het MMA is het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel zoveel mogelijk worden beperkt met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu. Als randvoorwaarde geldt dat het om een reëel uitvoerbaar alternatief moet gaan.

In dit MER is het MMA ontwikkeld als een optimalisering van het basisalternatief, waaraan een aantal maatregelen is toegevoegd die de positieve milieugevolgen zoveel mogelijk bevorderen en de negatieve milieugevolgen zoveel mogelijk beperken of compenseren. Met deze aanpak wordt recht gedaan aan de uitgebreide en zorgvuldige planvorming en de in dat kader al genomen besluiten, maar worden tevens de relevante milieukeuzes in beeld gebracht.
Het Meest Milieuvriendelijke Alternatief komt in hoofdstuk 4 (paragraaf 4.2) aan bod.

Voorkeursalternatief
Parallel aan het MER en mede aan de hand van de resultaten van het MER, zijn twee bestemmingsplannen opgesteld: één voor het Verplaatsingsgebied en één voor het belangrijkste deel van het Uitplaatsingsgebied namelijk recreatiepark De Klepperstee. In deze bestemmingsplannen wordt het voorkeursalternatief voor de ruimtelijke inrichting van beide locaties planologisch-juridisch vastgelegd. Het voorkeursalternatief wijkt slechts op ondergeschikte onderdelen af van het MMA. Dit komt doordat gedurende de gehele planvorming onder meer vanuit de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree al zoveel mogelijk rekening is gehouden met landschap-, natuur- en milieuaspecten. Het bestemmingsplan en het MER zullen gelijktijdig in de inspraak worden gebracht. Opgemerkt moet worden dat het bestemmingsplan zich alleen uitspreekt over de ruimtelijke relevante inrichtingsaspecten. Andere in het MMA benoemde maatregelen zullen aan bod kunnen komen bij de inrichting van het gebied. De beoogde afwijking op het MMA (voor zover bekend tijdens het opstellen van het MER) wordt in hoofdstuk 4 (paragraaf 4.3) van dit MER beschreven.

Inhoud en leeswijzer hoofdstuk 2
Dit hoofdstuk gaat in het vervolg nader in op het basisalternatief en de voor de inrichting gehanteerde uitgangspunten. De indeling van dit hoofdstuk ziet er als volgt uit:
- in paragraaf 2.2 wordt de uitgangssituatie (referentiesituatie) besproken: de huidige ruimtelijke en functionele inrichting van het Verplaatsingsgebied, recreatiepark De Klepperstee en globaal het overige zandwallengebied;
- paragraaf 2.3 gaat vervolgens in op het programma van de voorgenomen activiteit alsmede op vaststaande en variabele elementen voor de inrichting (voor zowel het Verplaatsingsgebied als De Klepperstee);
- op basis daarvan wordt in paragraaf 2.4 het basisalternatief beschreven en gemotiveerd.

2.2. Uitgangssituatie: huidige ruimtelijke en functionele inrichting

Het plangebied bestaat in hoofdzaak uit de twee delen: recreatiepark De Klepperstee en het Verplaatsingsgebied. De planvorming heeft al een lange voorgeschiedenis en er hebben zich in beide deelgebieden al de nodige ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen zijn echter voor een groot deel toe te schrijven aan de voorgenomen activiteit (zie ook paragraaf 2.3). Voor de beschrijving van recreatiepark De Klepperstee wordt uitgegaan van de situatie volgens het vigerende bestemmingsplan. De uitgangssituatie is in figuur 5 weergegeven.

Recreatiepark De Klepperstee
Het recreatiepark De Klepperstee heeft een oppervlak van circa 40 ha. Ruimtelijk gezien bestaat het terrein uit vijf deelgebieden:
- centrale voorzieningen: receptie, centrale parkeerplaats, horeca, animatieruimte, tennisbanen, wasserette, winkel en 2 bedrijfswoningen; de winkel en tennisbanen op het terrein worden ook door bedrijven in de omgeving gebruikt;
- terrein Gelderse Roos met seizoenstandplaatsen, campers en trekkersstandplaatsen;
- centraal terrein met jaarstandplaatsen en als gevolg van het vigerende bestemmingsplan mogelijkheden voor de bouw van recreatiewoningen met een maximale oppervlakte van 70 m²;
- terrein Ridderstee met toeristische standplaatsen en beperkt aantal stacaravanplaatsen;
- bungalowpark aan de zuidwestzijde.

De kampeervergunning van De Klepperstee inclusief aanvullende vergunningen heeft betrekking op het kampeerterrein (niet op de recreatiewoningen van het bungalowterrein) en omvat in totaal 1.120 eenheden (zie bijlage 4). De toegestane typen standplaatsen met aantallen zijn vastgelegd.

De toedeling van de eenheden op het terrein naar diverse typen standplaatsen is echter niet vastgelegd en in principe flexibel.
Op het huidige kampeerterrein doen zich knelpunten voor met betrekking tot de kwaliteit van de verblijfsrecreatie, deels hebben deze knelpunten betrekking op het niet voldoen aan de algemene voorschriften behorende bij de kampeervergunning zoals de gemeente die hanteert. Het gaat daarbij om de aspecten:

- gezondheid, milieuhygiëne en brandveiligheid (het betreft vooral de te geringe afstand tussen standplaatsen en toiletvoorzieningen en de te geringe afstand tussen kampeermiddelen onderling);
- collectieve voorzieningen (onvoldoende parkeerruimte);
- standplaatsgrootte (voldoet niet overal aan de gestelde eisen);
- beheer en toezicht.

Daarnaast is in de uitgangssituatie de onderhoudstoestand van de beplantingen op en langs het terrein zeer onvoldoende mede als gevolg van door iepziekte geteisterde beplantingen, door braamstruweel overwoekerde beplantingen en beplantingen bestaande uit sierheesters (geen gebiedseigen sortiment). Ook de herkenbaarheid van de opbouw van het zeer grote kampeerterrein laat te wensen over.
Daar staat tegenover dat het terrein goed in de omgeving is ingepast, met name door het in de loop der jaren aanleggen van circa 2.000 m lengte nieuwe zandwal. Hierdoor zijn de kampeermiddelen en recreatiewoningen niet of nauwelijks in de omgeving zichtbaar.
De historische beschermde zandwallen komen echter onvoldoende tot hun recht, omdat de kampeermiddelen in sommige gevallen pal tegen de zandwallen aan staan.

Mogelijk overig uitplaatsingsgebied

Naast het gebied van De Klepperstee zijn er nog verschillende verblijfsrecreatieterreinen aanwezig die in aanmerking kunnen komen voor gehele of gedeeltelijke uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied. Daarbij dient voldaan te worden aan de reeds opgestelde toetsingscriteria in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak. Welke bedrijven of delen van bedrijven dit zijn, is nog niet bekend. Er hebben zich de afgelopen jaren geen bedrijven gemeld die in het geheel zouden willen verplaatsen, verwacht wordt dat er slechts delen van bedrijven uitgeplaatst zullen worden, een proces vergelijkbaar met dat bij De Klepperstee, maar veel geringer in omvang. De voorkomende knelpunten zullen vergelijkbaar zijn met die van De Klepperstee. Daarnaast zijn onvoldoende landschappelijke inpassing en onvoldoende sport- en speelvoorzieningen veel voorkomende tekortkomingen.

Verplaatsingsgebied

Het plangebied ter plaatse van het Verplaatsingsgebied kent op basis van het bestemmingsplan Landelijk gebied tot en met de 10^{e} herziening een grotendeels agrarische (sub)bestemming met landschappelijke waarde (Al). Voor deze subbestemming geldt behoud, herstel en versterking van aan de betreffende gronden eigen zijnde landschappelijke waarden. Het gebied werd voornamelijk gebruikt voor akker- en tuinbouw (bloemzaadteelt). In de noordoostelijke oksel van de Vrijheidsweg en de Westerweg is een klein boselement bestemd als Natuurgebied. Dit boselement wordt momenteel slecht onderhouden. De gronden van het terrein ten noorden van de Vrijheidsweg (ter hoogte van camping De Klepperstee) zijn bestemd voor Agrarische doeleinden zonder nadere aanduiding. In het noordoosten van het plangebied is op één perceel een woning (De Wulk) aanwezig (zie figuur 2 en figuur 5). Er zijn geen planologisch relevante leidingen in het gebied aanwezig.

Flaauwe werk

Het Flaauwe werk is de zeedijk die direct grenst aan de noordzijde van het plangebied (Verplaatsingsgebied). Voor de versterking van deze dijk zijn alle procedures doorlopen en zijn de werkzaamheden in uitvoering. Deze (tussentijdse) ontwikkeling wordt daarom ook als vaststaande ontwikkeling en als onderdeel van de uitgangssituatie meegenomen.

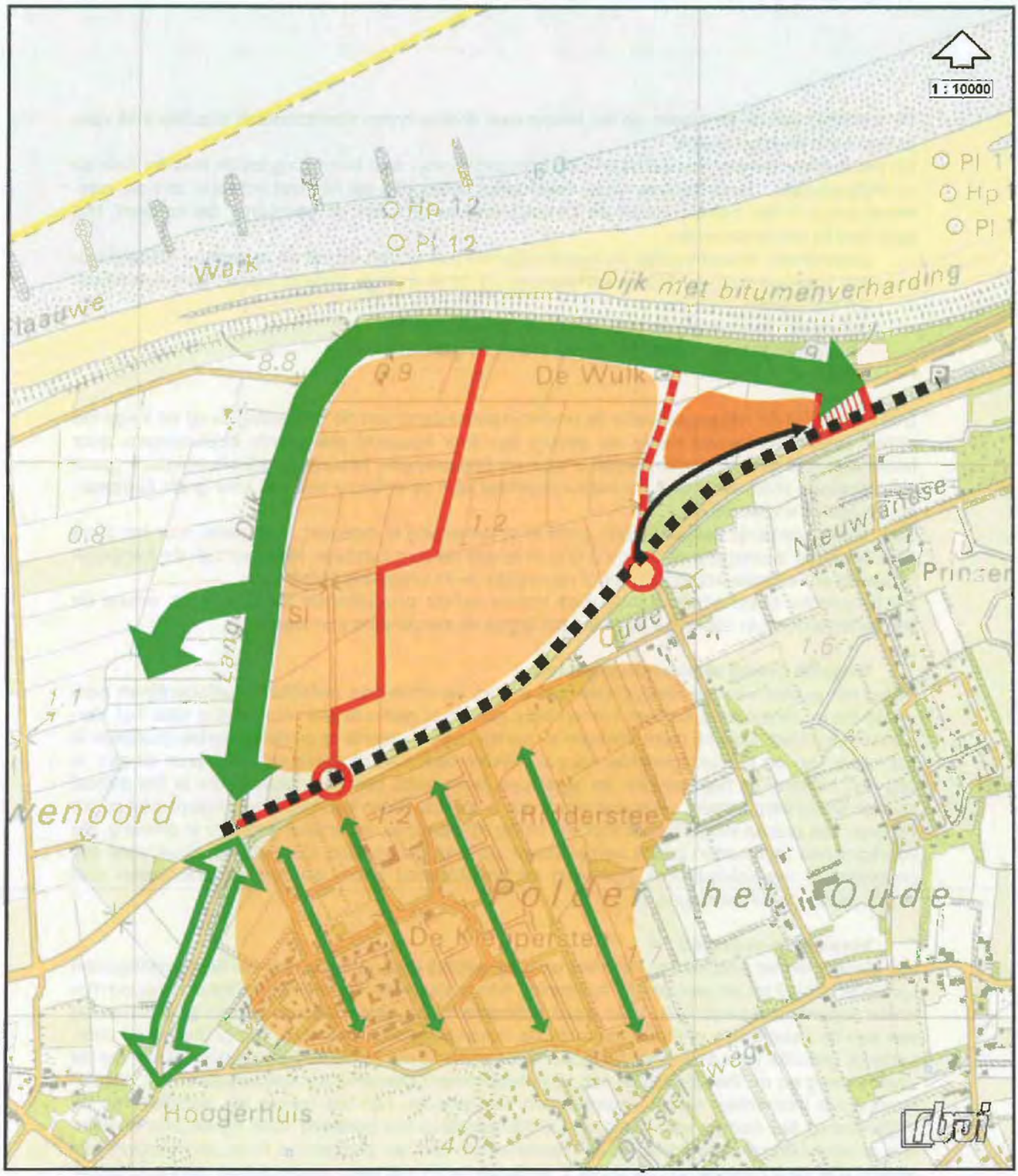

onderdelen van het voornemen:

- verblijfsrecreatie
- dagrecreatie
- snelheidsvermindering Vrijheidsweg
- ontbrekende schakel ecologische verbinding
- verbetering herkenbaarheid historische zandwallenstructuur

idem , echter reeds gerealiseerd:

- ecologische verbinding
- fietsverbinding
- autoluw Westerweg
- rotonde
- ontsluiting dagparkeerterrein
- uitbreiding dagparkeerterrein

figuur 6
voorgenomen activiteit

2.3. Voorgenomen activiteit, vaststaande en variabele elementen

De voorgenomen activiteit betreft de uitplaatsing van standplaatsen van De Klepperstee en de totale herinrichting van het Verplaatsingsgebied. In deze paragraaf wordt voor beide gebieden in het kort het voornemen geschetst en vervolgens de vaststaande en variabele elementen voor de inrichting beschreven. Een globale weergave van de voorgenomen activiteit is in figuur 6 weergegeven.
In de planvorming voor beide deelgebieden hebben reeds enkele relevante tussentijdse ontwikkelingen plaatsgevonden. Deze ontwikkelingen worden in tekstkaders beschreven en maken onlosmakelijk deel uit van de planvorming (het basisalternatief).

2.3.1. Recreatiepark De Klepperstee

Het voornemen

De planvorming voor de herstructurering van De Klepperstee kent een lange geschiedenis. Deze hangt samen met visie van de onderneming en de kansen die werden geboden door de Gebiedsgerichte Aanpak van de Kop van Goeree waarbij het Verplaatsingsgebied beschikbaar kwam.
In de Toelichting kwaliteitstoetsing en berekening ruimtebehoefte kwaliteitsverbetering recreatiepark De Klepperstee (1995), is weergegeven dat met uitplaatsing van kampeermiddelen de kwalitatieve knelpunten kunnen worden opgelost. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak is deze toelichting gebruikt om een globaal kwaliteitsverbeteringsplan op te stellen. Dit plan is getoetst door de Toetsingscommissie, die hiertoe was aangesteld in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak. De Toetsingscommissie heeft kanttekeningen geplaatst bij het eerste globale verbeteringsplan, deze zijn verwerkt in het tweede globale kwaliteitsverbeteringsplan. Dit plan is getoetst aan alle relevante ruimtelijke criteria van de gemeente en de Gebiedsgerichte Aanpak (Toetsing recreatiepark De Klepperstee op hoofdlijnen (2001)). Vervolgens is in 2006 een nadere uitwerking van de inrichting voor De Klepperstee opgesteld na herstructurering (maart 2006) waarin ook het al eerder opgestelde Groenstructuurplan voor De Klepperstee is betrokken, deze is vervolgens eind 2006 getoetst en als voldoende basis voor bestemmingsplanwijziging bevonden.
Het criterium vanuit de Gebiedsgerichte Aanpak voor het uitplaatsingsgebied is: het uitplaatsingsgebied dient een bijdrage te leveren aan zowel de recreatieve kwaliteit als aan de kwaliteit van natuur en landschap van het zandwallengebied.

Het herstructureringsvoorstel bestaat uit twee delen.

1. Het uitplaatsen van in totaal 362 toeristische standplaatsen en de groepsaccommodatie naar het Verplaatsingsgebied. Op deze wijze ontstaat voldoende ruimte op het terrein van De Klepperstee om te kunnen voldoen aan de beoogde kwaliteitscriteria voor het kamperen en om de beoogde groenstructuur gekoppeld aan een verbeterde herkenbaarheid van de ontsluitingsstructuur te bereiken.
2. Het uitplaatsen van 34 vaste standplaatsen uit de strook langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg met een oppervlakte van 0,7 ha. Door deze uitplaatsing kan een droge ecologische verbinding worden gerealiseerd tussen de oude en de nieuwe duinen langs de Langedijk (het zuidelijke deel) in aansluiting op enkele kleinschalige agrarische percelen.

Tussentijdse ontwikkelingen

De kwaliteitsverbetering van de beplantingen op het terrein is vooruitlopend op de kwaliteitsverbetering en uitplaatsing van eenheden reeds vele jaren (circa 15 jaren) geleden gestart. Intensief is gewerkt aan de verbetering van de groenstructuur aan de hand van het Groenstructuurplan voor De Klepperstee. Binnen de bestaande royale ruimte voor een goede landschappelijke inpassing en structurerende beplanting op het terrein is successievelijk de beplanting aangepast met een passend gebiedseigen sortiment. Ook het beheer is afgestemd op het Groenstructuurplan. Dit is met name van belang voor de natuurwaarden van de zandwallen (zowel de oude als de nieuwe zandwallen).

Vaststaande uitgangspunten voor de inrichting

In het kader van het hiervoor genoemde beleid liggen al veel zaken vast die mede vanuit milieuoverwegingen tot stand zijn gekomen (bijvoorbeeld de locatie van de provinciale ecologische verbinding aan de oostzijde langs de Langedijk omdat deze aansluit op de mogelijkheden

in het Verplaatsingsgebied). Daarnaast is het verbeteringsplan aan de Toetsingscriteria getoetst en akkoord bevonden door de gemeenteraad. Een belangrijke basis voor de inrichting is de bestaande groenstructuur die mede is gebaseerd op de gemeentelijk beschermde historische en in het kader van de inrichting van De Klepperstee aangebrachte "nieuwe" zandwallen.
Vaststaande elementen voor het toekomstige gebruik van De Klepperstee kunnen onderverdeeld worden in verschillende aspecten, te weten:

Ruimtelijk
- Bij de uitvoering van het voornemen zal het bungalowterrein in stand blijven.

Recreatie
- De programmatische invulling voor het terreindeel met kamperen, is getoetst door de Toetsingscommissie en is vervolgens ruimtelijk getoetst. Het programma is door de gemeente geaccordeerd en bestaat uit 724 vaste standplaatsen die – na uitplaatsing van de toeristische plaatsen – veel ruimer zullen kunnen worden (zie ook de tabel in bijlage 4).
- Het terrein zal uitsluitend worden ingericht met seizoens- en vaste plaatsen van verschillende typen. Het betreft een doelgroep die veel respect heeft voor de omgeving, zodat de natuurwaarden op het terrein zullen worden gerespecteerd (de voorlichting is hierop gericht; bijdrage aan de kwaliteit van de natuur).
- De hoofdaansluiting en hoofdontsluiting van De Klepperstee blijft op de huidige locatie gehandhaafd. Nabij de centraal gebouwde voorzieningen, zoals horeca en receptie, zijn ook de centrale parkeervoorzieningen voor bezoekers gesitueerd.

Natuur, landschap en water
- Bestaande zandwallen blijven behouden, zowel de beschermde historische zandwallen als de later door de onderneming aangebrachte zandwallen. De beschermde zandwallen komen vrij te liggen van kampeermiddelen (3 m). Gekozen is voor de begrenzing van de zandwallen door kampeermiddelen omdat de zandwallen op deze wijze beter beschermd zijn dan in het openbare gebied: het ontstaan van (speel)paadjes veroorzaakt namelijk "lekken" in de zandwal als gevolg van schade in de kwetsbare beplanting op de droge zandwallen, via deze lekken loopt het zand uit de zandwal (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- Het kampeerterrein is voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m en ingeval van beplanting in combinatie met een zandwal van 5 m breed als overgang naar het omringende landschap. De structurele beplantingen bestaan uit gebiedseigen sortiment, het natuurgerichte beheer van de beplantingen en de zandwallen is afgestemd op het Landschapsbeleidsplan Goedereede (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- De voorgenomen droge ecologische verbindingszone (30 tot 100 m breed) komt langs de Langedijk te liggen op de aanwezige agrarische kavels en het uit te plaatsen deel van de toeristische plaatsen het terreindeel De Gelderse Roos.
- Het kampeerterrein is gedraineerd.

Verkeer
- Het langzaam verkeer op de openbare wegen langs De Klepperstee (langs de Vrijheidsweg) is gescheiden van het autoverkeer afgewikkeld over vrijliggende fiets- en wandelpaden.
- Op het kampeerterrein wordt langs de hoofdontsluiting het langzame verkeer eveneens gescheiden afgewikkeld via vrij liggende voet- en fietspaden.
- Op de Vrijheidsweg gelden de volgende snelheidsregimes:
  - ten westen van de Langedijk: 80 km/h;
  - tussen de Langedijk en de Westerweg: 50 km/h;
  - ten oosten van de Westerweg: 60 km/h.
- De centrale ontsluiting van het Verplaatsingsgebied en het terrein van De Klepperstee is via een centrale aansluiting op de Vrijheidsweg vormgegeven als rotonde. Binnen De Klepperstee ligt een centrale weg ter ontsluiting van de vaste standplaatsen op dit terrein.
- Oversteken over de Vrijheidsweg voor langzaam verkeer zijn er ter hoogte van de Langedijk, de rotonde bij de hoofdingangen van De Klepperstee en Verplaatsingsgebied en bij de rotonde van de Westerweg.

Variabele elementen voor De Klepperstee

Nog variabele elementen voor de inrichting van De Klepperstee zijn de volgende:

- de verdeling over het kampeerterrein van de verschillende te onderscheiden vaste standplaatsen en seizoensplaatsen;
- de variatie in grootte van de standplaatsen en de verblijfseenheden;
- de realisering van recreatiewoningen of vaste standplaatsen op het centrale deel.

2.3.2. Inrichting Verplaatsingsgebied

Het voornemen

Het Verplaatsingsgebied moet ruimte bieden aan:

- te verplaatsen kampeerterreinen of delen ervan uit het zandwallengebied; duidelijk is dat een deel van recreatiepark De Klepperstee naar het Verplaatsingsgebied wordt verplaatst; dit terreindeel in het Verplaatsingsgebied wordt "Klepperduinen" genoemd;
- dagrecreatieve voorzieningen voor alle recreanten en inwoners in de Kop van Goeree;
- verblijfsrecreatieve voorzieningen die bijdragen aan de productverbreding/productdifferentiatie zoals een streekeigen hotel, trekkersplaatsen en camperplaatsen.

Ook de inrichting van het Verplaatsingsgebied kent al een lange geschiedenis. Op grond van het beleid dat tot nu toe ten aanzien van het Verplaatsingsgebied is vastgesteld, liggen de functionele structuur en inrichting van het Verplaatsingsgebied grotendeels reeds vast. Het beleid waarnaar in dit kader wordt verwezen is:

- streekplan Zuid-Holland Zuid;
- "Toetsingscriteria extra ruimtebehoefte voor kwaliteitsverbetering en productdifferentiatie op de Kop van Goeree", stuurgroep vanuit de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree, zie bijlage 5);
- inrichting Verplaatsingsgebied, concepttoelichting bestemmingsplan Verplaatsingsgebied d.d. 11 april 2000, als eindrapportage van de begeleidingsgroep, vastgesteld door de stuurgroep van de Gebiedsgerichte Aanpak (d.d. 18 mei 2000);
- Kop van Goeree 2020: het nieuwe denken in ruimte, regels en exploitatie;
- MER Versterking Flaauwe Werk Goeree.

In het kader van bovenstaand beleid liggen al veel zaken vast die mede vanuit milieuoverwegingen tot stand zijn gekomen (bijvoorbeeld de locatie van het evenemententerrein direct naast het parkeerterrein, waardoor de geluidsoverlast voor de woning "De Wulk" en het verblijfsrecreatiegebied zo beperkt mogelijk wordt gehouden).

Tussentijdse ontwikkelingen

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak Kop van Goeree, de planvorming voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied en de uitvoering van de landinrichting ter plaatse hebben zich in de afgelopen jaren diverse ontwikkelingen voorgedaan vooruitlopend op de ontwikkeling en in gebruik name van het Verplaatsingsgebied als verblijfsrecreatiegebied. Deze ontwikkelingen hebben plaatsgevonden op grond van een ontheffing van de gemeente en de provincie en het Besluit van Gedeputeerde Staten inzake een artikel 19 lid 2 met een specifieke verklaring van geen bezwaar (15-06-2004). De planonderdelen zoals de ecologische verbindingszones maken echter onlosmakelijk deel uit van het basisalternatief.

Langs het Flaauwe Werk en de Langedijk zijn in het kader van de planvorming voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied en de daarop afgestemde toedeling in de landinrichting reeds ecologische verbindingszones aangelegd. De ecologische verbindingen zijn gecombineerd met de aanleg van waterberging voor de toekomstige functie als kampeerterrein van het gehele Verplaatsingsgebied. De vormgeving van de waterberging is afgestemd op de gewenste landschappelijke inrichting gebaseerd op de herkenbaarheid van het verkavelingspatroon.

Met een ontheffing van de gemeente is de uitkomende grond aangebracht in de vorm van zandwallen ten behoeve van de inrichting van het toekomstige verblijfsrecreatiegebied, voor zover het de uitplaatsing van De Klepperstee naar het gedeelte van het Verplaatsingsgebied (aangeduid als Klepperduinen) betreft. De zandwallen zijn vervolgens van beplanting voorzien ten behoeve van de inrichting van het gebied en met name om te zijner tijd over voldoende beschutting te beschikken op deze voor overheersende windrichtingen gevoelige plaats.

Inmiddels is een m.e.r. uitgevoerd voor de kustversterking van de Kop van Goeree, MER Versterking het Flaauwe Werk Goeree (juli 2006). Als uitkomst van het MER is (bestuurlijk) als voorkeursalternatief gekozen voor het alternatief Steunduin-50. De reeds aangebrachte ecologische verbinding langs het

Flaauwe Werk is op grond hiervan aangepast, evenals de reeds aangebrachte landschappelijke inpassing van de toekomstige Klepperduinen langs deze zijde. Het resultaat is een landschappelijke zone die varieert in breedte van 23 m tot 32 m, deze zone ligt tussen het fietspad onderlangs het Flaauwe Werk en het toekomstige kampeerterrein in. Deze zone bestaat uit een kwelsloot die varieert in breedte en enkele poelen. Daarlangs zijn enkele duinen aangelegd met een hoogte van maximaal 5 m. Deze zone bestaande uit duinen varieert in breedte van 15 m tot 25 m is deels ingeplant. De zone als geheel heeft de functie van natte ecologische verbinding (onderdeel Salamander route) en landschappelijke inpassing van het kampeerterrein. De zone is als gevolg van de kustversterking aanzienlijk versmald. De natuurwaarden van die zone zijn volgens het MER Het Flaauwe Werk enigszins vergroot als gevolg van de compensatie van deze natuurwaarden in de vorm van een grote poel met omliggend natuur- en duingebied van circa 1 ha. Dit natuurterrein is aangelegd aan de westzijde van de aansluiting van de ecologische verbinding langs de Langedijk (noord-zuid) op de Salamanderroute langs het Flaauwe Werk (oost-west).

Overige uitgevoerde werken als onderdeel van het basisalternatief zijn:
- rotonde Vrijheidsweg ten behoeve van aansluiting De Klepperstee en Verplaatsingsgebied;
- aanleg hoofdontsluiting Verplaatsingsgebied met fietsaansluiting op fietspad langs de kust;
- aanleg fundering voor ontsluiting Klepperduinen;
- aanleg verkeersplateau aansluiting Vrijheidsweg/faunapassage bij Langedijk;
- aanleg rotonde in Vrijheidsweg ter hoogte van de ontsluiting van het parkeerterrein/dagrecreatieve voorzieningen;
- uitbreiding dagparkeerterrein en ontsluiting via rotonde Westerweg van dit parkeerterrein;
- autoluw maken Westerweg.

Vaststaande uitgangspunten voor de inrichting

Vaststaande elementen voor het toekomstige gebruik van het Verplaatsingsgebied kunnen onderverdeeld worden in verschillende aspecten, te weten:

Ruimtelijk

- Bij de zonering van het Verplaatsingsgebied (ter voorkoming van hinder en overlast) zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
  - verblijfsrecreatieve voorzieningen scheiden van dagrecreatieve voorzieningen teneinde geluidsoverlast te voorkomen;
  - toeristische kampeermiddelen situeren in de omgeving van de dagrecreatieve voorzieningen, omdat door kort verblijvende recreanten hiervan meer gebruik wordt gemaakt dan door bezoekers aan vaste standplaatsen.
- Dit leidt tot de volgende indeling van het gebied:
  - het verblijfsrecreatieve deel ligt ten westen van de Westerweg, waarbij de vaste standplaatsen in het westelijk deel liggen en de toeristische standplaatsen in het oostelijk deel zijn gesitueerd (Klepperduinen);
  - het terrein ten oosten van de Westerweg is voor het dagrecreatieve deel gereserveerd.
- Bij de uitvoering van het voornemen zal de woning "De Wulk" in stand worden gehouden.

Recreatie

- De programmatische invulling voor het oostelijke (verblijfsrecreatieve) terreindeel en een klein deel van het westelijke terreindeel van het Verplaatsingsgebied, is getoetst door de Toetsingscommissie en is vervolgens ruimtelijke getoetst. Het programma is door de gemeente geaccordeerd en bestaat uit 427 toeristische verblijfseenheden, groepskamperen en 9 trekkershutten voor het oostelijk deel en 58 vaste standplaatsen en een streekeigen hotel voor het westelijke deel (zie ook de tabel in bijlage 4).
- De toeristische standplaatsen van Klepperduinen hebben een oppervlakte van 150 m² en een eigen toiletvoorziening op de standplaats.
- De hoofdaansluiting van Klepperduinen takt aan op de centrale ontsluitingsweg, de centrale voorzieningen zijn direct bij de entree gesitueerd.
- Nabij de centraal gebouwde voorzieningen zoals horeca, receptie en dienstwoning, zijn ook de centrale parkeervoorzieningen voor bezoekers gesitueerd.
- De programmatische invulling voor het dagrecreatieve gebied behelst in ieder geval tennisbanen, een tennishal met horecavoorzieningen en een evenemententerrein.

Natuur, landschap en water

- Bestaande zandwallen blijven behouden.
- De recreatieterreinen worden voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m als overgang naar het omringende landschap; voor de landschappelijke inpassing van Klepperduinen is hierin reeds voorzien, aan de zijde van het Flaauwe Werk wordt volstaan met 5 m beplanting en duinreliëf in verband met de ruimte claim van de kustversterking.
- De Oude Nieuwlandse Wetering blijft als cultuurhistorisch waardevol element gehandhaafd.
- Er vindt peilverandering in het kader van de landinrichting plaats.
- De Westerweg is een te handhaven element vanuit cultuurhistorisch oogpunt.
- De aangrenzende ecologische verbindingszone langs de Langedijk en het natte ecologische gebied (als onderdeel van de Salamanderroute) langs de zeedijk aan te leggen in het kader van de kustversterking dienen door de landschappelijke inpassing van de kampeerterreinen te worden versterkt. Dit is als volgt reeds uitgewerkt: langs de Langedijk is voorzien in een hoekige vormgeving die inspeelt op het oost-west gerichte slotenpatroon, aan te brengen beplanting versterkt het ritme en de schaal van het oorspronkelijke landschap; en langs het Flaauwe Werk is de ecologische verbinding en de landschappelijke inpassing geïntegreerd in een reeds aangelegd duinlandschap.

Verkeer

- De dagrecreatieve voorzieningen en het parkeerterrein in het oostelijk deel van het Verplaatsingsgebied worden via een parallelweg rechtstreeks naar de Vrijheidsweg ontsloten met een rotonde.
- Dit parkeerterrein in het oostelijk deel is uitgebreid binnen het Verplaatsingsgebied ten behoeve van de samenhang met de ontwikkeling van een evenemententerrein en een collectieve dagrecreatieve voorziening in het oostelijk deel van het Verplaatsingsgebied.
- Het oppervlak van dit parkeerterrein bedraagt na de uitbreiding circa 1,5 ha.
- De Westerweg tussen de Vrijheidsweg en het fietspad langs het strand is alleen bestemd voor langzaam verkeer (met uitzondering van bestemmingsverkeer).
- Het langzaam verkeer op de openbare wegen in en rond het Verplaatsingsgebied wordt gescheiden van het autoverkeer afgewikkeld over vrijliggende fietspaden.
- Op de Vrijheidsweg gelden de volgende snelheidsregimes:
  - ten westen van de Langedijk: 80 km/h;
  - tussen de Langedijk en de Westerweg: 50 km/h;
  - ten oosten van de Westerweg: 60 km/h.
- De centrale ontsluiting van het Verplaatsingsgebied en het terrein van De Klepperstee wordt via een centrale aansluiting op de Vrijheidsweg vormgegeven als rotonde. Binnen het Verplaatsingsgebied ligt een centrale weg ter ontsluiting van de overige vaste standplaatsen (buiten Klepperduinen).
- Er is een rechtstreekse langzaamverkeersontsluiting vanaf Klepperduinen op de Westerweg (ter hoogte van de (deels overdekte) dagrecreatieve voorzieningen) naar het fietspad langs het strand.
- Op het terrein van Klepperduinen:
  - ligt een centraal parkeerterrein voor bezoekers van Klepperduinen nabij de aansluiting op de Vrijheidsweg;
  - wordt het parkeren voor de gasten (de toeristische kampeerders) van het terrein decentraal georganiseerd in de nabijheid van de kampeervelden;
  - is het voetgangersverkeer gescheiden van overig verkeer.
- Er is een solitaire oversteek aan de Vrijheidsweg voor langzaam verkeer ter hoogte van de Langedijk.

Overig

- Er wordt riolering in het gebied aangelegd.

Variabele elementen

Nog variabele elementen voor de inrichting van het Verplaatsingsgebied zijn de volgende:

- de watergangen buiten de Oude Nieuwlandse Wetering in het Verplaatsingsgebied hoeven niet persé op de huidige locatie gehandhaafd blijven; de kenmerkende – in hoofdzaak oost-west gerichte – richting van de watergangen vormt een ontwerpuitgangspunt voor de inrichting van de recreatieterreinen;
- de zomer- en winterpeilen kunnen worden aangepast;
- de locatie van bebouwing voor het groepskamperen, trekkershutten en het streekeigen hotel in het Verplaatsingsgebied kan worden gewijzigd;
- er is nog geen ontwerp voor de verschillende bebouwingselementen zoals voor het groepskamperen en het streekeigen hotel, hetzij iets traditioneels passend in de streek of een meer futuristisch als duinhotel deels onder de grond;
- de nadere invulling van het dagrecreatieve gebied en de situering van daarbij behorende bebouwing is nog niet bekend;
- de situering van het decentraal parkeren voor de toeristische kampeerders op parkeerterreinen op Klepperduinen is nog niet definitief, er is alleen ruimte gereserveerd van 0,9 ha;
- de invulling van het westelijke deel van het Verplaatsingsgebied is nog grotendeels onbekend; er zal echter ruimte moeten worden geboden aan (delen) van te verplaatsen kampeerbedrijven uit het zandwallengebied; het betreft vooral bedrijven met vaste standplaatsen.

2.3.3. Overig zandwallengebied

Doelstelling op hoofdlijnen

Het Verplaatsingsgebied staat ten dienste van de kwaliteitsverbetering van zowel verblijfsrecreatie als natuur en landschap, in het gehele zandwallengebied. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak is geconstateerd dat de natuur en landschapswaarden van de zandwallen beperkt zijn als gevolg van de inrichting en het intensieve gebruik van de verblijfsrecreatie in het zandwallengebied. De zandwallen zouden meer samenhang en groene omgevingsruimte moeten krijgen en er zou een beter en gericht onderhoud moeten plaatsvinden aan de hand van beheersplannen. De verbetering van natuur en landschapswaarden kan onder meer gestalte krijgen door uitplaatsing van kampeerterreinen of delen daarvan naar het Verplaatsingsgebied. Door deze uitplaatsing ontstaat ook meer ruimte voor verblijfsrecreatie die aangewend kan worden voor kwaliteitsverbetering van deze accommodatievorm. Daarnaast wordt beoogd meer ruimte in het zandwallengebied te krijgen door het uitplaatsen van sport- en spelvoorzieningen naar het oostelijke deel van het Verplaatsingsgebied, ten oosten van de Westerweg.

Op dit moment is echter slechts één initiatief bekend, namelijk van De Klepperstee, om het bestaande terrein te herinrichten en om kampeermiddelen en een deel van het terrein te verplaatsen naar het Verplaatsingsgebied. Overige initiatieven zijn uit overwegingen van kwaliteitsverbetering gewenst en in het Verplaatsingsgebied is hier ruimte voor. Alle initiatieven voor verplaatsing naar het Verplaatsingsgebied worden getoetst aan hiervoor opgestelde criteria in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak (zie bijlage 5).

Uitgangspunten beschrijving zandwallengebied (overig uitplaatsingsgebied)

Teneinde de veranderingen te kunnen beschrijven in het zandwallengebied wordt gebruikgemaakt van de plannen voor herinrichting van het bestaande verblijfsrecreatieterrein van De Klepperstee. Teneinde de veranderingen te kunnen beschrijven van andere locaties van kampeerterreinen in het zandwallengebied, wordt gebruikgemaakt van de algemeen voorkomende knelpunten in het zandwallengebied en de criteria die zijn opgesteld om de kwaliteitsverbetering te bereiken.

De belangrijkste criteria die direct betrekking hebben op uitplaatsing naar het Verplaatsingsgebied zijn:

- binnen het Verplaatsingsgebied mogen zich uitsluitend bestaande recreatiebedrijven van de Kop van Goeree vestigen;

- vrijgekomen grond na verplaatsing c.q. opheffing mag uitsluitend worden benut voor verblijfsrecreatie ten behoeven van de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van een nabijgelegen recreatiebedrijf voor zover gronden zijn bestemd voor recreatie en indien er sprake is van winst voor natuur en landschap binnen het betreffende gebied;
- de winst voor natuur en landschap is nader gespecificeerd en heeft betrekking op zowel oppervlakte natuur (de oppervlakte natuur in het totale zandwallengebied moet zijn toegenomen in het ongunstigste geval zijn gelijk gebleven) als op het beheer ervan;
- een monitoringsplan moet worden opgesteld om inzicht te verschaffen in de voortgang van de kwaliteitsverbetering op de verlaten (uitplaatsingsgebied) en de nieuwe locatie (Verplaatsingsgebied).

2.4. Basisalternatief

2.4.1. Recreatiepark De Klepperstee

Bij de beschrijving van het basisalternatief voor het Verplaatsingsgebied/plangebied wordt verwezen naar figuur 7.

Situering recreatief programma

Wanneer een deel van het recreatiepark De Klepperstee naar het Verplaatsingsgebied (Klepperduinen) is verplaatst, leidt dit tot een groot aantal ingrepen op het bestaande kampeerterrein. Het zal uiteindelijk resulteren in:
- een terrein ingericht voor uitsluitend seizoen- en jaarstandplaatsen;
- een aanzienlijk lager aantal eenheden dan op de huidige De Klepperstee (724 in plaats van 1.117);
- een inrichting zonder kwalitatieve knelpunten met betrekking tot milieuhygiëne, brandveiligheid en standplaatsgrootte.

Tabel 2.1 Verandering in aantal standplaatsen op De Klepperstee

	huidige situatie	toekomstige situatie
vaste standplaatsen	758	724
toeristische standplaatsen	327	-
trekkershutten	6 (9 mogelijk*)	-
trekkerplaatsen (fietsers/wandelaars)	6	-
camperplaatsen	20	-
groepskamperen	Gr	-
subtotaal toeristische plaatsen	359 + Gr	-
totaal	1.117	724

* Volgens de twee vergunningen zijn 6 + 3 trekkershutten mogelijk, hiervan zijn er slechts 6 gerealiseerd.

(bron: Toetsing recreatiepark De Klepperstee)

Het bungalowterrein wordt niet beïnvloed door de herstructurering van het kampeerterrein.
De totale oppervlakte van het kampeerterrein van De Klepperstee is circa 34 ha (exclusief 6 ha van het bungalowpark). Het aantal eenheden is circa 23 per ha. Dit betekent dat ruimschoots voldaan kan worden aan de kwaliteitseisen van de algemene voorschriften van de kampeervergunning (vervallen per 1-1-2008) van de gemeente (die neerkomen op 35 eenheden per ha) en tegemoet kan worden gekomen aan de kwaliteitseisen van de recreanten en de gewenste productverbreding. Hetzelfde geldt voor het geval er op het centrale deel recreatiewoningen worden gesitueerd van maximaal 70 m², ook dan is er voldoende ruimte aanwezig voor een kwalitatief hoogwaardig terrein.

Verklaring:

- Verblijfsrecreatie: vaste standplaatsen
- Verblijfsrecreatie: toeristische en seizoensstandplaatsen
- Verblijfsrecreatie vaste en/of toeristische standplaatsen onder voorwaarden
- Verblijfsrecreatie vaste en/of toeristische standplaatsen
- Recreatiewoningenterrein
- Dagrecreatieve voorzieningen
- Centrale voorzieningen
- Bebouwing
- Wegen
- P Parkeerplaats
- Langzaam verkeer (fiets- en wandelpad)
- Opgaande beplanting
- Natuur
- Zandwallen met beplanting
- Watergangen / poel
- Agrarisch

Plangrenzen:

- Grens De Klepperstee
- Grens Verplaatsingsgebied
- Grens tussen plandelen

Figuur 7
Basisalternatief

Het Middengebied dient hiervoor geherstructureerd te worden, het terreindeel Ridderstee biedt ruimte voor verplaatsing omdat dit terreindeel geheel vrijkomt als gevolg van uitplaatsing van toeristische eenheden (naar het verplaatsingsgebied).

Landschap
Bestaande zandwallen blijven behouden, zowel de beschermde historische zandwallen als de later door de onderneming aangebrachte zandwallen. Het kampeerterrein wordt voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m en ingeval van beplanting in combinatie met een zandwal van 5 m breed als overgang naar het omringende landschap. De beplanting en de zandwallen worden conform het groenstructuurplan onderhouden. Bij de herstructurering zullen de kampeermiddelen ten minste 3 m uit de teen van de zandwal worden geplaatst. De beplantingen bestaan uit gebiedseigen sortiment

Natuur
De voorgenomen droge ecologische verbindingszone die de oude duinen en de jonge duinen verbindt, komt langs de Langedijk te liggen op de aanwezige agrarische kavels en het uit te plaatsen deel van de toeristische plaatsen het terreindeel De Gelderse Roos. In deze ecologische verbindingszone wordt voorzien in de aanleg van poelen. De oppervlakte van deze ecologische verbindingszone (exclusief de Langedijk zelf) bedraagt circa 2 ha. Onder de Vrijheidsweg is een faunatunnel aangelegd ten behoeve van het migreren van kleinere diersoorten.

Water
Er is geen waterberging op het terrein, het drainagesysteem is voorzien van een pomp die het water afvoert naar het aangrenzende oppervlaktewater, er is geen wateroverlast in geval van zware buien.

Verkeer en parkeren
De centrale ontsluiting van het Verplaatsingsgebied en het terrein van De Klepperstee is via een centrale aansluiting op de Vrijheidsweg vormgegeven als rotonde. Binnen De Klepperstee ligt een centrale weg ter ontsluiting van de vaste standplaatsen op dit terrein. De hoofdaansluiting en hoofdontsluiting van De Klepperstee blijft op de huidige locatie gehandhaafd.

Het langzaam verkeer op de openbare wegen langs De Klepperstee (langs de Vrijheidsweg) wordt gescheiden van het autoverkeer afgewikkeld over vrijliggende fietspaden. Oversteken over de Vrijheidsweg voor langzaam verkeer zijn er ter hoogte van de Langedijk, de rotonde bij de hoofdingangen van De Klepperstee en Verplaatsingsgebied en bij de rotonde van de Westerweg.
Op het kampeerterrein wordt langs de hoofdontsluiting het langzame verkeer eveneens gescheiden afgewikkeld via vrij liggende voet- en fietspaden.

Het parkeren op De Klepperstee vindt plaats op de in de toekomst zeer ruime standplaatsen. Daarnaast is voorzien in vier parkeerterreinen: één bij de centrale voorzieningen, één tussen de Gelderse Roos en het bungalowpark en twee bij de Vrijheidsweg in Ridderstee. De gezamenlijke oppervlakte is 7.880 m², er wordt ruimte geboden aan 315 auto's. Dit betreft circa 44% van het aantal standplaatsen, en is ruimschoots voldoende voor het parkeren van de bezoekers van de campinggasten, bezoekers van de centrale voorzieningen en het personeel.

2.4.2. Verplaatsingsgebied
Bij de beschrijving van het basisalternatief voor het Verplaatsingsgebied/plangebied wordt verwezen naar figuur 7.

Situering recreatief programma
Verblijfsrecreatie
Het Verplaatsingsgebied bestaat uit een gebied omsloten door de Vrijheidsweg, de Langedijk en het Flaauwe Werk; het gebied wordt doorsneden door de Westerweg. Het gebied ten westen van de Westerweg is beoogd als verblijfsrecreatiegebied voor twee of meer recreatiebedrijven in de vorm van kampeerterreinen, groepsaccommodatie en een hotel. Naar dit gebied kunnen kampeerterreinen en groepsaccommodaties uit het zandwallengebied worden verplaatst. Het

gaat daarbij om de verplaatsing van toeristisch gebruikte standplaatsen (alleen in het zomerseizoen kampeermiddelen aanwezig van wisselende recreanten) naar het oostelijk deel van het Verplaatsingsgebied en de verplaatsing van vaste standplaatsen, waarop de kampeermiddelen het gehele jaar aanwezig zijn, naar het westelijk deel. De verplaatsing van kampeermiddelen is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de gestelde criteria van de Gebiedsgerichte Aanpak. Dit betekent dat de verplaatsing tot aantoonbare kwaliteitsverbetering van zowel het toeristisch-recreatieve product als verbetering van de kwaliteit van het landschap en de natuurwaarden van het zandwallengebied zal leiden. De vestiging van een streekeigen hotel is mogelijk omdat volgens het toetsingsrapport van 2006 voldaan wordt aan het criterium van productdifferentiatie.

De inrichting van het verblijfsrecreatieve deel is met name voor het terreingedeelte Klepperduinen bekend (zie figuur 7). Direct na de aansluiting van de centrale ontsluitingsweg bevindt zich een afslag als hoofdontsluiting van het toeristische kampeerterrein met 431[1)] toeristische standplaatsen (zie bijlage 4). Direct bij de entree van Klepperduinen zijn de centrale voorzieningen (receptie, horeca) en de dienstwoning gesitueerd. De kampeermiddelen zijn verdeeld over verschillende kampeervelden die van elkaar gescheiden zijn door zandwallen met beplanting of sloten met beplanting erlangs. De sloten zijn voorzien van natuurvriendelijke oevers aan de zijde van de beplanting. Het kampeerterrein wordt naar de omgeving toe afgeschermd door middel van circa 10 m brede beplantingsstroken. Langs de Westerweg is de beplanting wat smaller en gesitueerd op zandwallen, langs de Vrijheidsweg is de beplanting breder. De oppervlakte van het toeristische kampeerterrein bedraagt circa 18,4 ha. Dit betekent dat er circa 23 standplaatsen per ha aanwezig zullen zijn. Op basis van de Visie verblijfsrecreatie Goedereede 2020 is een maximale dichtheid van 40 toeristische eenheden mogelijk. De standplaatsen krijgen een oppervlakte van circa 150 m² en deels eigen toiletvoorziening op de standplaats. De inrichting is derhalve zeer ruim, hetgeen bijdraagt aan de beoogde kwaliteit en productverbreding.
Nabij de Westerweg is de locatie van een zogenoemd streekeigen hotel voorzien. De nadere invulling en omvang is nog onbekend. Er zijn ideeën die uitgaan naar een hotel in kenmerkende bebouwing van de streek, maar ook ideeën die meer futuristisch van aard zijn en inspelen op bebouwing ingepast in duingebied.
Ten noorden van het streekeigen hotel wordt de groepsaccommodatie gesitueerd.
De gebouwencomplexen hebben een architectuur die aansluit bij de historische kenmerkende architectuur van het eiland.

Voor het westelijk deel is bekend dat, ten behoeve van de uitplaatsing van vaste kampeermiddelen langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg, 54[2)] vaste standplaatsen hier een plaats zullen krijgen (op het westelijke terreindeel van het Verplaatsingsgebied). De beplantingsbreedte langs de zone langs de Langedijk bedraagt 10 m. Er zullen geen centrale voorzieningen worden gerealiseerd. Dit terreindeel zal georiënteerd zijn op Klepperduinen. Het aantal eenheden bedraagt 29 vaste standplaatsen per ha. Op basis van de Visie verblijfsrecreatie Goedereede 2020 zijn maximaal 30 vaste standplaatsen/ha mogelijk. De inrichting is derhalve ruim, hetgeen bijdraagt aan de beoogde kwaliteit en productverbreding. Voor het overige westelijke deel van het Verplaatsingsgebied zijn nog geen concrete plannen voor verplaatsing van (delen van) kampeerterreinen in het zandwallengebied bekend. Op basis van de Visie verblijfsrecreatie Goedereede 2020 is hier de realisatie van maximaal 300 vaste standplaatsen mogelijk.
Mogelijk zal het westelijke gedeelte van het Verplaatsingsgebied zijn agrarische functie behouden of pas in een later stadium van functie deels veranderen. Dit is afhankelijk van de belangstelling voor verplaatsing vanuit de ondernemers, de verwervingskosten en de mate waarin zij aan de eerder gestelde criteria kunnen voldoen.

---

1) In bijlage 4 staat aangegeven dat het om 427 toeristische standplaatsen gaat; echter er worden 4 toeristische standplaatsen toegevoegd van het terrein voor vaste standplaatsen in het Verplaatsingsgebied omdat de beoogde ruimte voor 58 vaste standplaatsen ontbreekt en er maar 54 kunnen worden geplaatst.

2) In bijlage 4 staat aangegeven 58 vaste standplaatsen. Echter de ruimte voor 58 vaste standplaatsen van de beoogde kwaliteit ontbreekt. Er is slechts ruimte voor 54 vaste standplaatsen. De 4 vaste standplaatsen worden geruild tegen 4 extra toeristische standplaatsen op Klepperduinen.

Dagrecreatie
Het gebied ten oosten van de Westerweg is beoogd als dagrecreatiegebied ten behoeve van de verblijfsrecreanten op de hele Kop van Goeree en is gericht op kwaliteitsverbetering van het voorzieningenniveau. Op deze locatie wordt gedacht aan voorzieningen zoals tennisbanen, elkweervoorzieningen en een evenemententerrein. In het kader van de visie van het innovatieplatform (Het moet en het kan anders; 2007) is het de bedoeling dat dit dagrecreatieve gebied een boulevardfunctie krijgt waar de recreanten elkaar bij hoogwaardige voorzieningen ontmoeten.

Verkeer en parkeren
De ontsluiting van het verblijfsrecreatiegebied voor autoverkeer is voorzien vanaf de Vrijheidsweg die in de voorlopige categorisering wegennet van de provincie Zuid-Holland als gebiedsontsluitingsweg is opgenomen. Uitgangspunt is een aansluiting met een rotonde met vrijliggende fietspaden. Op de rotonde is tevens de entree aangesloten van het aan de zuidzijde van de weg gelegen (bestaande) kampeerterrein De Klepperstee.

Het dagrecreatieve terrein wordt door middel van een tweede (reeds aangelegde) rotonde ontsloten vanaf de Vrijheidsweg ter plaatse van de kruising met de Westerweg. Op deze wijze is de ontsluiting van het dagrecreatieve terrein gecombineerd met de ontsluiting van het bestaande parkeerterrein voor het strand. Mogelijk zal dit parkeerterrein in de toekomst worden verlicht.

In het voornemen is tevens het voorstel meegenomen om het snelheidsregime op de Vrijheidsweg te verlagen tot 50 km/h. Hiertoe is, naast de twee genoemde rotondes, een snelheidsremmend kruispuntplateau op de kruising met de Langedijk aangelegd.

Ten behoeve van een goede en veilige bereikbaarheid voor fietsers en voetgangers van het strand en Ouddorp zijn reeds langzaamverkeersroutes aangelegd vanuit het verblijfsrecreatieve deel en langs de Westerweg, die aansluiting zullen hebben op het fietspad langs het Flaauwe Werk (zeedijk) en de Langedijk en het zuidelijke deel van de Westerweg. De rotondes zijn voorzien van vrijliggende fietspaden. Eveneens aangelegd zijn fietspaden tussen Langedijk en de rotonde bij de toegang tot De Klepperstee en het verblijfsrecreatiegebied.

Beoogd wordt het parkeren door de recreanten decentraal op kleinere parkeerterreinen te laten plaatsvinden. Voor het parkeren is voldoende ruimte gereserveerd (0,9 ha).
Daarnaast is ook voorzien in een centraal parkeerterrein bij de centrale voorzieningen voor bezoekers van de campinggasten, bezoekers van de horecagelegenheid en de winkel en voor personeel.

Landschappelijke inpassing
De beoogde verblijfsaccommodatie wordt door middel van een 10 m brede beplantingszone ingepast in de omgeving. Langs de Langedijk is een landschappelijke zone met een breedte van gemiddeld 27,5 m ingericht. Deze zone heeft een wisselende breedte (25-30 m) die een wisseling in maatvoering in de lengterichting van de zone heeft waarin de maatvoering van de oude verkaveling tot uitdrukking komt. De vormgeving van de inrichting van de zone langs de Lange dijk sluit aan op de kenmerken van de strakke polderverkaveling. Deze zone vervult, naast de landschappelijke functie, ook een functie als ecologische verbindingszone (zie ecologie) en als waterberging (zie waterhuishouding). De waterberging en ecologische verbinding langs de Langedijk is reeds gerealiseerd, de randbeplanting nog niet.

De vormgeving van de zone langs het Flaauwe Werk met een gemiddelde breedte van 25 m, sluit aan op de natuurlijke vormen van het duingebied. Deze zone vervult, naast een landschappelijke functie, ook een functie als ecologische verbindingszone (zie ecologie).

Ecologie
De reeds gerealiseerde verbindingszone langs de oostzijde van de Langedijk verbindt de jonge duinen langs de kust verbindt met de Westduinen (oude duinen). Deze zone bevat natte en droge elementen en bestaat uit een zoetwatergang, (ten dele begraasd) hooiland, poelen en

struweel. Onder de Vrijheidsweg is een (droge) faunatunnel aangelegd ten behoeve van het migreren van kleinere diersoorten.
De reeds gerealiseerde versterking van de ecologische verbinding langs het Flaauwe Werk en de Salamanderroute aan de noordzijde van het Verplaatsingsgebied, zijn gecombineerd in één zone. De zone is opgebouwd uit bosjes, hooilanden en twee poelen. Door de zowel droge als natte elementen in de verbindingszone, is de zone geschikt voor soorten van zowel droge als natte duinmilieus. Het verlies aan natuurwaarden door de realisering van de kustversterking Flaauwe werk is in dit werk gecompenseerd door een poel met natuurgebied er omheen van een oppervlakte van circa 1 ha.

De inrichting van het Verplaatsingsgebied beoogt de landschappelijke inrichting van de verblijfs- en dagrecreatieterreinen zodanig uit te voeren dat de beplanting bijdraagt aan de verdere versterking van de aangrenzende ecologische verbindingen. De watergangen in het Verplaatsingsgebied worden voorzien van natuurvriendelijke oevers. Voor een belangrijk deel grenzen beplantingsstroken aan de grazige vegetaties van de kampeervelden.

Voorts zal het boselement ten zuiden van het dagrecreatiegebied beter worden onderhouden en aantrekkelijker worden ingericht door ondermeer het realiseren van een poel.

Waterhuishouding

Op grond van het Herinrichtingsplan Ouddorp-West en het provinciaal inrichtingsplan "Natuur en recreatie in het Verplaatsingsgebied" is de waterhuishouding (structuur en peilbeheer) in het plangebied recentelijk grondig gewijzigd. In het basisalternatief wordt aangesloten bij de daarbij gerealiseerde waterstructuur en het ingestelde peilbeheer.
De verlaagd aangelegde zone binnen de natte ecologische verbindingszone langs de Langedijk ten noorden van de Vrijheidweg, heeft een belangrijke waterbergende functie. Ook de in het kader van natuurontwikkeling aangelegde poelen hebben een waterbergende functie, ondanks dat zij onder normale omstandigheden zijn geïsoleerd van het watersysteem. In totaal bezit de waterstructuur in het Verplaatsingsgebied circa 15% aan oppervlaktewaterberging. Hiermee is, ook bij extreme neerslag, de kans op wateroverlast klein.
Bij de inrichting van het slotenpatroon zijn doodlopende watergangen zoveel mogelijk voorkomen, waardoor watercirculatie mogelijk blijft. Daarnaast worden de oevers zoveel mogelijk natuurvriendelijk ingericht, waardoor het zelfreinigend vermogen wordt geoptimaliseerd. Watercirculatie en natuurvriendelijke oevers komen ten goede aan de waterkwaliteit.
Ook de functieverandering binnen het Verplaatsingsgebied van agrarisch naar recreatie geeft een kwaliteitsimpuls. Door de functieverandering vermindert het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen sterk, waardoor ook de belasting met deze stoffen van bodem en (grond)water sterk wordt gereduceerd.
Aansluitend bij de trits van WB21 (Advies van de commissie waterbeheer 21^{e} eeuw) wordt verhard oppervlak zoveel mogelijk afgekoppeld van de riolering. Hiermee wordt de riolering niet belast met relatief schoon water en wordt water langer in het gebied vastgehouden en geborgen.

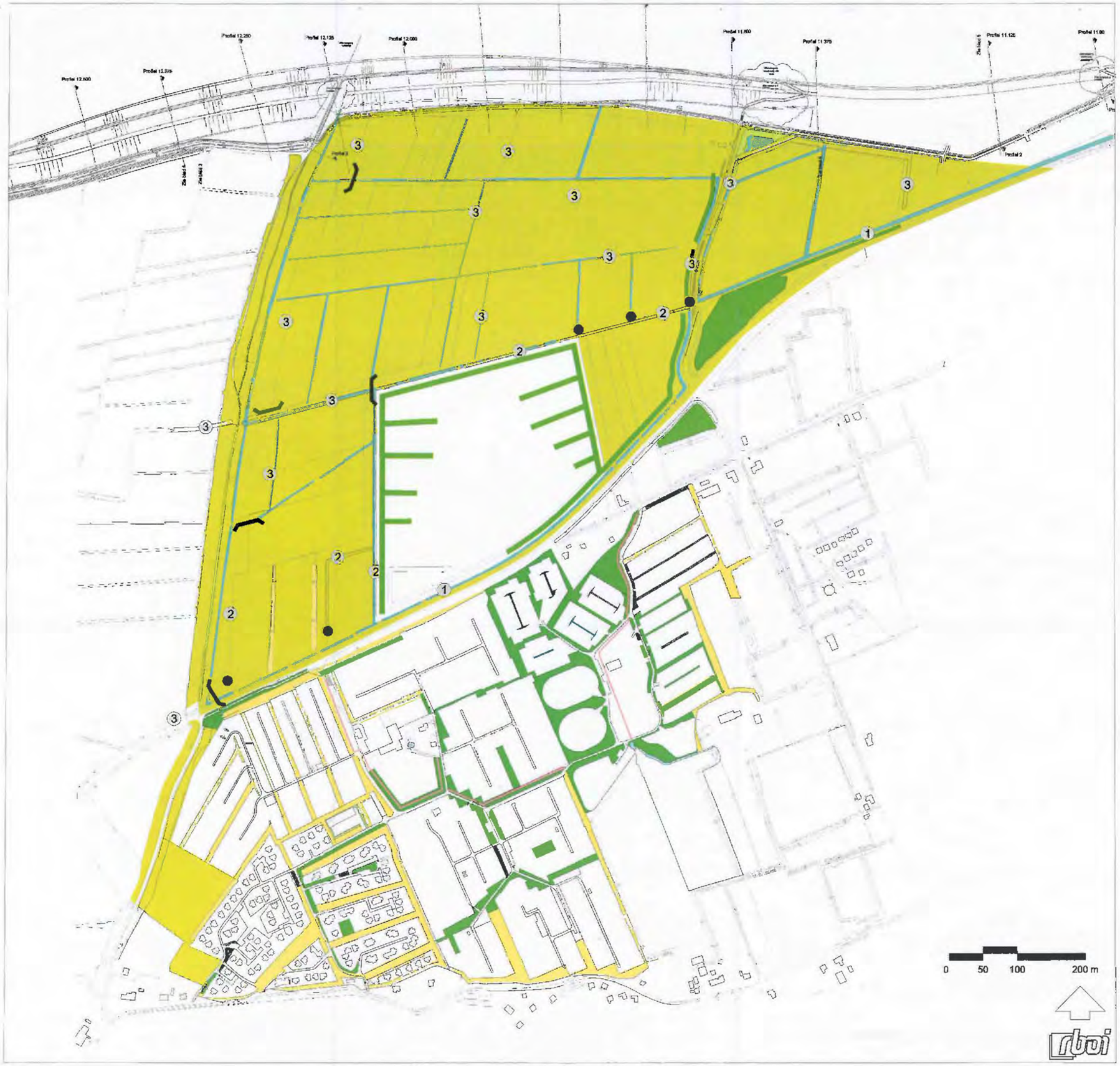

Verklaring:

- Opgaande beplanting
- Natuur
- Zandwallen met beplanting
- Watergangen / poel
- Agrarisch

peilmaten:

1. zomerpeil +0.80 winterpeil +0.50
2. zomerpeil +0.50 winterpeil +0.25
3. zomerpeil +0.05 winterpeil -0.25

- inlaat
- stuw

Figuur 8
Water, ecologie en landschap
(uitgangssituatie)

3. Bestaande milieusituatie, autonome ontwikkeling en effecten basisalternatief

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk zal per milieuaspect worden ingegaan op de effecten die het uitvoeren van het basisalternatief op het milieu heeft. Als referentiekader zullen hierbij eerst per aspect de uitgangssituatie, te beschouwen in de methodiek als huidige situatie (HS), en autonome ontwikkelingen (AO) worden omschreven van het plangebied en de directe omgeving daarvan. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich (naar alle waarschijnlijkheid) zullen voordoen wanneer het voornemen niet zal worden uitgevoerd. Na de HSAO te hebben beschreven, komen de milieueffecten van het basisalternatief aan de orde.
Bij de beschrijving van de effecten van het plangebied wordt onderscheid gemaakt tussen het Verplaatsingsgebied en het recreatiepark De Klepperstee.

In dit MER komen de volgende milieuaspecten aan de orde:
- bodem, grond- en oppervlaktewater;
- ecologie;
- landschap en cultuurhistorie;
- verkeer;
- woon- en leefmilieu.

3.2. Bodem en water

3.2.1. Werkwijze

In deze paragraaf wordt voor de aspecten bodem en water achtereenvolgens ingegaan op de uitgangssituatie, de autonome ontwikkelingen en de effecten van het basisalternatief. Hierbij wordt ingegaan op de effecten voor het totale plangebied waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het Verplaatsingsgebied en De Klepperstee.

Het opstellen van deze paragraaf is onder meer gebruikgemaakt van het Herinrichtingsplan Ouddorp-West, provinciaal inrichtingsplan "Natuur en recreatie in het Verplaatsingsgebied", Waterstructuurplan Goeree-Overflakkee en informatie die is aangeleverd door het waterschap Hollandse Delta. In een gesprek met het waterschap zijn de beschreven effecten besproken en waar nodig aangevuld of aangescherpt.

3.2.2. Uitgangssituatie

Bodem

Morfologie

Het verplaatsingsgebied is van oorsprong een strandvlakte, die later ingepolderd is. Het gebied heeft van oorsprong een vlakke ligging. Als gevolg van het agrarische gebruik is het gebied verder geëgaliseerd en ontwaterd waardoor het oorspronkelijke microreliëf is verdwenen en het krekenpatroon is omgezet in een strak slotenpatroon.
In de uiterste zuidwesthoek van het Verplaatsingsgebied zijn twee zandwallen gerealiseerd ten behoeve van het agrarische gebruik van de ontgraven akkers. De zone langs de Langedijk, alsmede recreatiepark De Klepperstee wordt aangemerkt als een zandwallengebied. Dit gebied heeft van nature een meer glooiend karakter.

Belasting meststoffen en bestrijdingsmiddelen

Het Verplaatsingsgebied is momenteel grotendeels in gebruik voor akkerbouw en tuinbouw (bloemzaadteelt). Deze gebruiksvorm heeft tot gevolg dat er gebruikgemaakt wordt van bemestingsstoffen en bestrijdingsmiddelen, met bodemverontreiniging tot gevolg. In de zone langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg is het gebied in gebruik als kampeerterrein en als grasland. De belasting met meststoffen en bestrijdingsmiddelen is hier beperkt.

VERKLARING:

- hoofdwatergang
- (zoute) kwelsloot
- watergangen
- duinen
- opgaande beplanting
- zandwal
- helm
- duindoornstruweel
- plas-dras strook
- gras (maaibeheer)
- gras (begrazing)
- schouwstrook/wandelpad

- salamanderroute
- eco-duiker

peilmaten:

- (1) zomerpeil +0.80 winterpeil +0.50
- (2) zomerpeil +0.50 winterpeil +0.25
- (3) zomerpeil +0.05 winterpeil -0.25

- inlaat
- stuw

Figuur 9
Water, ecologie en landschap
(basisalternatief)

De Klepperstee bestaat uit kampeerterrein, de belasting met meststoffen en bestrijdingsmiddelen is in dit gedeelte van het plangebied gering. Kenmerkend voor de morfologie van dit gebied zijn de zandwallen langs de oorspronkelijk agrarische kavels.

Watersysteem

Grondwater

De watergang langs het Flaauwe Werk en mogelijk ook een aantal andere waterlopen staan onder invloed van kwel. Het grondwater langs deze zeekering is overwegend brak. De chloridengehalten in de kwel variëren tussen 500 en 4.000 mg/l. Verder ligt het plangebied grotendeels in een infiltratiegebied. De infiltratiesnelheid is beperkt (maximaal 0,5 mm/dag).
De grondwaterstanden in het plangebied zijn relatief laag: grondwatertrap V en VI. Dit betekent dat de grondwaterstanden in de zomer meer dan 1,2 m onder het maaiveld liggen, terwijl in de winter de grondwaterstanden variëren van 0,2 tot 0,8 m onder maaiveld.
In het verleden lag het plangebied in een grondwaterbeschermingsgebied rondom de grondwaterwinning Kleistee. De grondwaterwinning ter plaatse is gestopt, waardoor het milieubeschermingsgebied voor grondwater is vervallen.

Oppervlaktewaterkwantiteit

Het watersysteem en het peilbeheer in het Verplaatsingsgebied zijn afgestemd op het agrarisch gebruik. Het op de agrarische functie afgestemde peilbeheer is tegennatuurlijk en kunstmatig (hoge zomerpeilen en lage winterpeilen). Hierdoor moet in natte perioden snel water worden afgevoerd, in droge perioden moet snel water worden aangevoerd. Het peilbeheer veroorzaakt daarnaast verdroging, onder meer vanwege de grote behoefte aan beregeningswater in droge perioden. Hiervoor wordt water van elders aangevoerd. Dit is in strijd met het huidige waterbeleid (ieder gebied moet zoveel mogelijk in zijn eigen waterbehoefte voorzien). De huidige watervoorziening voor de landbouw vormt dan ook een knelpunt. Het Verplaatsingsgebied maakt onderdeel uit van polder het Oude Nieuwland, waar een zomerpeil van NAP 0,05 m en een winterpeil van NAP -0,25 m wordt gehandhaafd.
Het oppervlaktewater in De Klepperstee bestaat uitsluitend uit enkele verspreid voorkomende en geïsoleerde poelen. De waterkwaliteit van deze poelen is niet bekend. Beregening speelt, als gevolg van de voornamelijk recreatieve functies in dit gebied, geen rol. Het gehele plangebied watert via de doorgang van de Oude Nieuwlandse Wetering door de Langedijk in westelijke richting af. Overtollig water wordt buiten het plangebied met gemaal Kilhaven uitgeslagen op de Grevelingen. De Klepperstee ligt in een ander peilgebied van polder het Oude Nieuwland, hier wordt een zomerpeil van NAP 0,8 m en een winterpeil van NAP 0,5 m gehandhaafd.

Oppervlaktewaterkwaliteit

De waterkwaliteit in het plangebied is matig en voldoet niet aan de normen voor basiskwaliteit (de MTR-normen uit de 4^{e} nota Waterhuishouding). Met name de hoge concentraties aan fosfaten vormen een probleem. Met een concentratie van 0,65 - 0,75 mg/l wordt de MTR-norm meer dan 5 keer overschreden. Het stikstofgehalte (2,2 - 2,3 mg/l) benadert de MTR-norm. Van de geïsoleerde poelen in De Klepperstee en de EVZ zijn geen waterkwaliteitsgegevens bekend.
De chloridengehalten (zoutgraad) van het oppervlaktewater variëren sterk in het plangebied (300 - 1.000 mg/l), maar neemt globaal af van oost naar west. Door het brakke grond- en oppervlaktewater treedt verzilting op, hetgeen als knelpunt wordt ervaren door de landbouw. Het doortrekken en isoleren van de kwelsloot draagt bij aan de verziltingbestrijding doordat het zoute water uit de kwelsloot zich niet langer mengt met het relatief zoete water in de polder.

Waterkeringen

De waterkeringen in het gebied worden gevormd door:
- het Flaauwe werk: primaire waterkering;
- de Langedijk : secundaire waterkering.

3.2.3. Autonome ontwikkelingen

Wanneer in het Verplaatsingsgebied geen functieverandering plaatsvindt, worden voor de middellange termijn geen specifieke ingrepen voor de aspecten bodem en water verwacht. Door een aangescherpt milieubeleid in de toekomst, bestaat de verwachting dat het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen verder wordt gereduceerd. De uit- en afspoeling van ver-

ontreinigende stoffen naar bodem, grond- en oppervlaktewater neemt daarmee ook af, hetgeen een positief effect zal hebben op de kwaliteit.

Geconstateerd is dat de zeedijk – Flaauwe Werk – een zwakke schakel vormt in de zeewering. Een m.e.r.-procedure voor versterking van deze waterkering is reeds gevolgd. In het onderzoek zijn zowel zeewaartse als landinwaartse versterkingsvarianten onderzocht. Inmiddels is gekozen voor en begonnen met een landinwaartse verzwaring. De sloot onderlangs het Flaauwe Werk is reeds, vooruitlopend op de kustversterkingsmaatregelen, verlegd. Volgens het MER "Versterking Flaauwe Werk Goeree" (juli 2006) heeft de totale kustverzwaring geen waterhuishoudkundige effecten op het plangebied.
De meest noordelijke strook (10 à 15 m) van het plangebied ligt binnen de beschermingszone van de waterkering. Voor werkzaamheden binnen deze zone is een vergunning op grond van de Keur van het waterschap aangevraagd.

3.2.4. Toetsingscriteria

Realisatie van het voornemen kan effecten hebben op abiotische omstandigheden (bodem en water). De effecten voor bodem en water worden beoordeeld op basis van onderstaande criteria.

Bodem
- Belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen.
- Verandering van de morfologie.

Waterkwantiteit
- Afvoer water.
- Inlaatwater.
- Wateroverlast.
- Verdroging.

Waterkwaliteit
- Belasting grond- en oppervlaktewater.
- Zelfreinigend vermogen.

3.2.5. Effecten van het basisalternatief op bodem en water

Paragraaf 2.3 beschrijft het basisalternatief (zie figuur 8). Onderstaand wordt ingegaan op de effecten van het basisalternatief voor bodem en de waterhuishouding voor zowel het Verplaatsingsgebied als De Klepperstee. Aangezien het om lokale ingrepen gaat, is een effect op het watersysteem in de omgeving niet te verwachten.

Verplaatsingsgebied

Bodem

Belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen

Op de beoogde verblijfsrecreatieterreinen worden, in tegenstelling tot het huidige agrarische gebruik, niet of nauwelijks meststoffen en bestrijdingsmiddelen gebruikt. Hiermee neemt de belasting van de bodem met verontreinigde stoffen sterk af.

Verandering van de morfologie

In het kader van het voornemen (beschutting voor de recreanten) worden in het plangebied zandwallen aangelegd. Fysiek wordt hiermee afgeweken van het ter plaatse aanwezige vlakke polderlandschap, maar wel aangesloten op het omliggende cultuurhistorisch waardevolle zandwallenlandschap.

Waterkwantiteit

Afvoer water

In het kader van de herinrichting wordt de waterstructuur in het Verplaatsingsgebied drastisch gewijzigd. De waterloop langs de noordzijde van de Vrijheidsweg wordt opgewaardeerd tot regionale hoofdwatergang (zie figuur 8), waarmee de Oude Nieuwlandse Wetering deze functie heeft verloren. De kwelsloot onderlangs het Flaauwe Werk wordt met een duiker door de Lan-

gedijk in westelijke richting doorgetrokken. De open verbinding tussen de kwelsloot en de waterloop langs de Langedijk wordt verbroken. Verder wordt een stelsel van ont- en afwateringssloten gerealiseerd, alsmede een aantal poelen in de ecologische verbindingszones (zie ook intermezzo ecologische verbindingszones). Deze poelen zijn geïsoleerd en maken daardoor normaal gesproken geen deel uit van het watersysteem. Bij extreme neerslag zullen de poelen wel een waterbergende functie hebben net als de verlaagde zone langs de Langedijk. Hiermee kan circa 15% van het plangebied in perioden met extreme neerslag worden benut voor waterberging.

In het kader van de herinrichting is voor het Verplaatsingsgebied een nieuw peilbesluit opgesteld. In het Verplaatsingsgebied zullen drie verschillende peilen worden gehandhaafd. Het gehandhaafde peil wordt lager van zuid naar noord af (zie figuur 8).

Intermezzo: ecologische verbindingszones

Op grond van het provinciaal inrichtingsplan "natuur en recreatie in het Verplaatsingsgebied" is in de natte ecologische verbindingszones langs het Flaauwe Werk en de Langedijk als onderdeel van het basisalternatief reeds een aantal waterhuishoudkundige werken, gericht op de toekomstige situatie, gerealiseerd.

Door de geïsoleerde ligging spelen de poelen in de ecologische verbindingszone onder normale omstandigheden geen rol in de waterhuishouding. Ingeval van extreme neerslag hebben zij echter wel een waterbergende functie. De poelen langs het Flaauwe Werk zijn niet dieper aangelegd dan 0,5 m -NAP. Doordat de bodemdiepte van de kwelsloot circa 1 m -NAP is, was de verwachting dat de poelen hierdoor niet onder invloed staan van zoute kwel. Inmiddels is gebleken dat enkele poelen toch met zoute kwel worden gevoed.

De waterloop langs de Langedijk is naar het zuiden doorgetrokken (tot de Vrijheidsweg) en verbreed (circa 7 m breed). Hiermee is de hoeveelheid open water (en dus ook de waterberging) in het gebied ver groot. Daarnaast zijn de oevers natuurvriendelijk ingericht, waardoor het zelfreinigend vermogen van het systeem en daarmee de waterkwaliteit verbetert.

Inlaatwater

Doordat de agrarische functie verdwijnt, is er niet of nauwelijks behoefte aan beregening. De watervraag neemt dus af en daarmee de hoeveelheid water die van elders moet worden ingelaten. Dit draagt bij aan de zelfvoorzienendheid van het systeem.

Wateroverlast

Als gevolg van de functieverandering conform het basisalternatief in het Verplaatsingsgebied neemt de door de waterbeheerder gehanteerde faalkansnorm toe van 1:30 tot 1:70 jaar. Dat wil zeggen dat met een kans van eenmaal in de 70 jaar, 5% van de laagst gelegen delen tijdelijk onder water mogen staan als gevolg van extreme neerslaghoeveelheden. Een indicatieve faalkansberekening van het waterschap wijst uit dan voor een norm van 1:70 circa 8% waterberging aanwezig moet zijn. In het plangebied is met het oog op de realisering van het basisalternatief circa 15% waterberging beschikbaar, de norm voor de toekomstige situatie wordt dan ook ruimschoots gehaald.

Verdroging

Het peilbeheer is in grote mate bepalend voor de grondwaterstanden. In het basisalternatief wordt uitgegaan van het huidige peilbeheer, dit heeft dan ook geen effect op de verdroging.

Waterkwaliteit

Belasting grond- en oppervlaktewater

Doordat de agrarische functie in het Verplaatsingsgebied grotendeels verdwijnt, neemt de belasting van het (grond)watersysteem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen zeer sterk af. Op een kampeerterrein worden dergelijke middelen immers niet of nauwelijks gebruikt. Dit heeft positieve gevolgen voor de waterkwaliteit.

Huishoudelijk afvalwater dat wordt geproduceerd in het Verplaatsingsgebied, wordt via de riolering afgevoerd naar de zuiveringinstallatie en heeft daarom geen effect op het watersysteem ter plaatse. Alle hemelwater wordt afgekoppeld van de riolering. Daarbij wordt schoon verhard oppervlak direct afgekoppeld, oppervlakken met een lichte kans op verontreiniging worden afgekoppeld via een voorzuiverende bodempassage.

Zelfreinigend vermogen
Een groot deel van de waterlopen wordt door middel van natuurvriendelijke oevers geïntegreerd met de aan te leggen groenstroken. De natuurvriendelijke oevers hebben een positief effect op het zelfreinigend vermogen van het watersysteem en daarmee op de waterkwaliteit.

De Klepperstee
Bodem
Belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen
Er zijn geen effecten te verwachten, doordat er geen invloed is op de agrarische functies.

Verandering van de morfologie
Er zijn geen effecten te verwachten, omdat er geen grondverzet zal zijn.

Waterkwantiteit
Afvoer water
In De Klepperstee wordt het aantal verblijfsrecreatieve eenheden verkleind, hierdoor neemt het verhard oppervlak (in beperkte mate) af. Dit heeft een lichte verbetering van de waterhuishoudkundige situatie tot gevolg omdat hemelwater nu minder snel wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater, de kans op wateroverlast neemt hierdoor af.

Inlaatwater
In De Klepperstee vinden geen veranderingen plaats met betrekking tot watervragende functies. Er zijn dus geen effecten te verwachten.

Wateroverlast
Verplaatsing van een deel van het recreatiepark De Klepperstee naar het Verplaatsingsgebied heeft tot gevolg dat meer ruimte ter beschikking komt voor oppervlaktewater, dit wordt ingevuld ten behoeve van natuurontwikkeling door het graven van een aantal poelen. Deze poelen hebben bij extreme neerslag tevens een waterbergende functie. Daarmee neemt de kans op wateroverlast verder af.

Verdroging
Geen effecten te verwachten, omdat de aanvulling van het grondwater niet verandert.

Waterkwaliteit
Belasting grond- en oppervlaktewater
Met betrekking tot De Klepperstee zijn geen effecten te verwachten, omdat vervuilende activiteiten niet toe- of afnemen.

Zelfreinigend vermogen
Ten behoeve van natuurontwikkeling worden een aantal geïsoleerde poelen gegraven. Deze worden voorzien van een natuurvriendelijke oeverinrichting. De poelen maken geen deel uit van het watersysteem en hebben dan ook geen effect op het watersysteem. Het zelfreinigend vermogen van de poelen zelf zal als gevolg van de inrichting goed zijn.

3.2.6. Conclusies en waardering

Met het basisalternatief wordt minimaal aan alle eisen en randvoorwaarden voldaan die de waterbeheerders stellen aan het watersysteem ter plaatse. Op geen van de criteria waarop getoetst wordt is een negatief effect te verwachten. Voor het plangebied wordt een duidelijke verbetering van de bodem, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit verwacht ten opzichte van de huidige situatie. Verder neemt de kans op wateroverlast af en hoeft minder water van elders aangevoerd te worden. Hiermee wordt een goede stap gezet in de richting van een robuust en zelfvoorzienend watersysteem.
In het gebied van De Klepperstee zijn de te verwachten effecten gering.

Tabel 3.1 Beoordeling bodem en water

toetsingscriterium	basisalternatief
Verplaatsingsgebied	
bodem	
- belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen;	+
- verandering van de morfologie	0
waterkwantiteit	
- afvoer water	0
- inlaatwater	+
- wateroverlast	+
- verdroging;	0
waterkwaliteit	
- belasting grond- en oppervlaktewater	+
- zelfreinigend vermogen	+
De Klepperstee	
bodem	
- belasting van bodem met meststoffen en bestrijdingsmiddelen;	0
- verandering van de morfologie	0
waterkwantiteit	
- afvoer water	0
- inlaatwater	0
- wateroverlast	+
- verdroging;	0
waterkwaliteit	
- belasting grond- en oppervlaktewater	0
- zelfreinigend vermogen	0/+

3.3. Ecologie

3.3.1. Werkwijze

In deze paragraaf wordt de ecologische betekenis van de uitgangssituatie het plangebied en omgeving beschreven, alsmede de effecten die het basisalternatief hierop heeft. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van de betekenis van het plangebied in de ecologische structuur van de Kop van Goeree. Voor de beschrijving van het aspect ecologie wordt in eerste instantie de positie en betekenis van het plangebied binnen de regionale structuur beschreven en vervolgens voor de beide deelgebieden.

Gebruikte gegevens en wijze van effectbeschrijving

Op basis van de beschikbare gegevens van de Natura 2000-gebieden worden de te beschermen gebieden en soorten beschreven en wordt aangegeven hoe deze waarden zullen worden beïnvloed door te verwachten autonome ontwikkelingen. Voor het bepalen van de effecten wordt de ingreep en het verwachte recreatiegedrag in ruimte en tijd geprojecteerd op de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen, waarna de ecologische gevolgen worden beschreven

Verder is gebruikgemaakt van bestaande inventarisatiegegevens met betrekking tot bijzondere soorten (zwaar beschermd en/of Rode Lijst). Deze gegevens zijn afkomstig van onder meer FLORON, SOVON, provincie Zuid-Holland en landelijke en regionale verspreidingsatlassen. Tevens is op basis van veldbezoeken in het voorjaar en de zomer een inschatting gemaakt van de geschiktheid van het gebied voor bijzondere soorten (ecologische quickcan).

Cumulatie
In en rondom de Voordelta en de Duinen van Goeree worden meerdere ontwikkelingen beoogd (kustversterking, ontwikkeling zeereservaat, recreatieve ontwikkelingen) die zullen leiden tot zowel positieve als negatieve ecologische effecten. De Natuurbeschermingswet vereist in dergelijke gevallen een beoordeling voor *"elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied"*. In paragraaf 3.3.5 is dit cumulatieve effect kwalitatief uitgewerkt en is tevens het aandeel van de ontwikkelingen in het plangebied in dit effect bepaald.

3.3.2. Uitgangssituatie
De huidige ecologische situatie in het plangebied wordt weergegeven in figuur 9. De regionale ecologische structuur is afleesbaar uit het streekplankaartfragment in figuur 3.

Beschermde gebieden
Natura 2000: Voordelta
Het Vogel- en Habitatrichtlijngebied de Voordelta (zie figuur 10) betreft het ondiepe zeegedeelte van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta met een totaal oppervlakte van 88.694 ha. Het gebied is door de aanleg van de deltawerken sterk veranderd en bestaat nu uit droogvallende en diepere zandbanken afgewisseld met diepere geulen. Aan de randen liggen een aantal kwelders en slikkige platen. Het gebied vormt het belangrijkste habitat voor gewone zeehond in zuidwest-Nederland. Daarnaast is het gebied van belang voor visetende trekvogels en in mindere mate voor schelpdiereters. De inter-getijdengebieden zijn van belang voor steltlopers en trekvogels. Het gebied is hoog dynamisch, waardoor natuurwaarden continue in beweging zijn.
De aanwijzing van de Voordelta als Vogelrichtlijngebied heeft betrekking op de volgende vogelsoorten (soorten gemarkeerd met een sterretje (*) zijn zogenaamde "kwalificerende soorten" waarvoor het gebied is geselecteerd als Vogelrichtlijngebied): roodkeelduiker*, fuut, kuifduiker*, aalscholver, lepelaar*, grauwe gans, bergeend, smient, krakeend, wintertaling, pijlstaart, slobeend, toppereend*, eidereend, zwarte zee-eend, brilduiker, nonnetje, middelste zaagbek, scholekster, kluut, bontbekplevier, zilverplevier*, drieteenstrandloper, bonte strandloper, rosse grutto, wulp, tureluur*, steenloper en dwergmeeuw. Voor al deze soorten geldt als instandhoudingsdoelstelling het handhaven van de huidige situatie.

De aanwijzing van de Voordelta als Habitatrichtlijngebied heeft betrekking op het voorkomen van de volgende habitattypen:
- permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken [H1110];
- bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten [H1140];
- eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met Salicornia ssp. En andere zoutminnende soorten [H1310];
- schorren met slijkgrasvegetatie (Spartinion maritimae) [H1320];
- Atlantische schorren (Glauco-Puccinellietalia maritimae) [H1330].

Voor alle habitattypen geldt als instandhoudingsdoelstelling het behoud van oppervlakte en kwaliteit, met uitzondering van een verbeteringsdoelstelling voor de zandbanken (1110) en zandplaten (1140). Tevens is de aanwijzing gebaseerd op het voorkomen van de volgende soorten: zeeprik, rivierprik, elft, fint, zalm en gewone zeehond.

Figuur 10 Natura 2000-gebieden (bron: ministerie van LNV, 2006)

Duinen van Goeree

geel	Habitatrichtlijn
groen	Vogel- en Habitatrichtlijn
blauw	Toekomstig zeereservaat

Voordelta

Natura 2000: Duinen van Goeree

De duinen ten westen, oosten en zuiden van het plangebied maken deel uit van het habitatrichtlijngebied de Duinen van Goeree (zie figuur 10) dat loopt van de Haringvlietsluizen tot de Brouwersdam, met een omvang van 1.366 ha. De aanwijzing van de Duinen van Goeree als Habitatrichtlijngebied heeft betrekking op het voorkomen van de volgende habitattypen:

- eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met Salicornia ssp. en andere zoutminnende soorten [1310];
- schorren met slijkgrasvegetatie (Spartinion maritimae) [1320];
- Atlantische schorren (Glauco-Puccinellietalia maritimae) [1330];
- embryonale wandelende duinen [2110];
- wandelende duinen op de strandwal met Ammophila arenaria ("witte duinen") [2120];
- vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen") [2130];
- duinen met Hippophae rhamnoides [2160];
- vochtige duinvalleien [2190];
- voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones [6430].

Voor alle habitattypen geldt als instandhoudingsdoelstelling het behoud van oppervlakte en kwaliteit. Het oppervlak van habitattype duinen (2160) mag wel afnemen ten gunste van de habitattypen grijze duinen en vochtige duinvalleien. In de nabijheid van het Flaauwe Werk betreft het habitattypen van duinen en duinvalleien. Tevens is de aanwijzing gebaseerd op het voorkomen van de soorten nauwe korfslak en noordse woelmuis, beide aanwezig in natte duinvalleien.

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)

Delen van het plangebied vormen onderdeel van de PEHS (zie figuur 11). Bescherming van deze structuur vormt een kernpunt van het provinciale ruimtelijke beleid. Langs de Langedijk (westkant) en langs het Flaauwe Werk (noordzijde) is een natte ecologische verbindingszone (EVZ) en de Salamanderroute voorzien. Deze natte EVZ legt een verband tussen het Haringvliet en de Grevelingen door het verbinden van gebieden met grote verschillen in het zoutgehalte van het grond- en oppervlaktewater. Het droge binnentalud van het Flaauwe Werk is aangewezen als droge ecologische verbindingszone. Deze gebieden vormen onderdeel van de PEHS. Doelsoorten voor deze zone zijn: waterspitsmuis, noordse woelmuis, kleine karekiet, ijsvogel, kleine watersalamander, rugstreeppad, libellen, waterjuffers, dikkopjes, gehakkelde aurelia. Voor deze soorten dient ook de ecologische verbindingszone langs de Langedijk te worden ingericht.

Bijzondere soorten

Hieronder worden voor het verplaatsingsgebied en De Klepperstee de flora en fauna afzonderlijk beschreven. Per deelgebied wordt aangegeven welke zwaar beschermde en/of Rode Lijstsoorten aanwezig zijn.

Verplaatsingsgebied

Flora

De Polder Nieuwenoord wordt gekenmerkt door open akkerland (met aardappels, wintertarwe en bloemzaad), intensieve ontwatering, en kruidige bermen. De vegetatie langs de Langedijk is ruig en kruidenrijk: glanshavervegetatie met wilde kruisdistel, goudhaver en gewone agrimonie. Langs het fietspad is echt duizendguldenkruid aangetroffen. De sloten in het gebied worden gekenmerkt door soortenarme eutrofe rietvegetaties.

Figuur 11 Uitsnede streekplan Zuid-Holland zuid, 2003

De overgang van polder naar strand wordt bepaald door het Flaauwe Werk. Het verharde dijklichaam is aan beide zijden afgedekt met een zandlaag. Aan de landzijde ligt een diepe kwelsloot met daaropvolgend een aangeplante singel van loofbomen (abelen, vlieren en wilg) met een dichte ondergroei van dauwbraam en grote brandnetel. Deze singel is minder dan 20 jaar oud en maximaal 10 m hoog. Ook de parkeerplaats aan de Langedijk is omzoomd door struweel.

Vogels

Het akkergebied van Polder Nieuwenoord en Polder Het Oude Nieuwland is relatief arm aan broedvogels (bron: SOVON, 2005). Gewone akkervogels als kievit, scholekster en graspieper komen hier voor, meer kritische soorten als veldleeuwerik en gele kwikstaart ontbraken in 2005. Direct buiten het plangebied zijn in 2005 in ruigten en struwelen enkele Rode Lijstsoorten als broedvogel aangetroffen (zomertortel, kneu, patrijs).
In de oevers van de aanwezige watergangen broeden verder wilde eend, bergeend, meerkoet en waterhoen.

Voor het gehele plangebied geldt dat in het voor- en najaar grote aantallen vogels passeren met jaarlijks verschillende bijzondere soorten. Dit heeft niets te maken met de ecologische kenmerken van het gebied doch slechts met de ligging aan de rand van een intercontinentale vliegroute langs de West-Europese kustlijn.

Zoogdieren
Het plangebied herbergde in de open, agrarische uitgangssituatie weinig soorten (haas, veldmuis, mol, hermelijn). Foeragerende vleermuizen vliegen boven het terrein, maar vaste verblijfplaatsen ontbreken in de uitgangssituatie.

Amfibieën en reptielen
In de uitgangssituatie waren algemene soorten amfibieën aanwezig (gewone pad, groene en bruine kikker). De aanwezigheid van de rugstreeppad uit die periode is niet bekend. Het intensief gebruikte agrarische gebied is weinig aantrekkelijk voor deze soort, maar de aanwezigheid in de uitgangssituatie kan niet geheel worden uitgesloten. Hagedissen ontbreken in het plangebied en omgeving.

Libellen en vlinders
Beschermde of bijzondere insecten kunnen worden uitgesloten, gezien de voorkomende biotopen en de hoge eisen die dergelijke soorten stellen aan hun leefgebied; het plangebied voldoet hier niet aan.

In de onderstaande tabel staat aangegeven welke beschermde soorten er binnen de planlocatie (naar verwachting) in de uitgangssituatie voorkomen en onder welk beschermingsregime deze vallen.

Tabel 3.2 Beschermde soorten in het plangebied en het beschermingsregime

vrijstellingsregeling Ffw	**ontheffingsregeling Ffw**	
(categorie 1)	**(categorie 2)**	**(categorie 3)**
mol, hermelijn, veldmuis, haas	alle inheemse vogels, waaronder **graspieper**	alle soorten vleermuizen
gewone pad, bruine en groene kikker		rugstreeppad

Vet = Rode Lijstsoort.
Niet-beschermde Rode Lijstsoorten: goudhaver en gewone agrimonie.

De Klepperstee
Flora
In het zandwallengebied kunnen zes vegetatietypen worden onderscheiden:
1. droge kruidenrijke vegetatie;
2. struweelvegetatie met brem;
3. kruidenrijke eikvarenvegetatie met eik;
4. ruigtekruidenvegetatie;
5. boomrijke vegetatie;
6. kalkrijke droge kruidenrijke grasvegetatie.

1. Droge kruidenrijke vegetatie
Dit vegetatietype wordt vooral gevonden op zuidhellingen en bovenop de zandwallen. Voorkomende soorten zijn muizenoortje, schapenzuring en reukgras. Het zijn soorten van droge, vrij schrale bodems.

2. Struweelvegetatie met brem
Het struweel is een tussenfase in de ontwikkeling van bos, en wordt veelal gevonden bovenop de zandwallen. Brem en witbol vormen een gesloten vegetatie, waarbij vaak soorten van het droge kruidenrijke vegetatietype worden gevonden.

3. Kruidenrijke eikvarenvegetatie met eik
Eikvarens worden vooral gevonden op noord- en oosthellingen van de zandwallen. Dit vegetatietype komt vaak voor in een mozaïekvormig patroon met de voorgaande twee vegetatietypen.

4. Ruigtekruidenvegetatie
De ruigtekruidenvegetatie bestaat uit soorten van voedselrijke bodems, zoals braam, brandnetel en kweek. Deze soorten worden vooral gevonden aan de voet van de zandwallen, maar kunnen soms ook de gehele wal bedekken.

5. Boomrijke vegetatie
Op de zandwallen groeien soorten als zomereik, grauwe abeel, ratelpopulier en lijsterbes. De iep is als gevolg van de iepziekte grotendeels uit het gebied verdwenen. De bomen ontwikkelen zich zeer langzaam en hebben vaak een struikvormig karakter.

6. Kalkrijke droge kruidenrijke grasvegetatie
Deze vegetatie komt voor bovenop de zandwallen en op de zuidhellingen aan de noordkant van het zandwallengebied. Voorkomende soorten zijn echt walstro, gewoon fakkelgras en smalle weegbree.

Wettelijk beschermde soorten in het Uitplaatsingsgebied (en specifiek De Klepperstee) betreffen brede wespenorchis, grasklokje, gewone vogelmelk en grote kaardenbol. Dit zijn allen vrij algemene soorten van graslanden, ruigtes en bosranden. De laatste twee soorten zijn verwilderd vanuit nabijgelegen tuinen.

Vogels
Het recreatiepark De Klepperstee wordt gekenmerkt door een netwerk van zandwallen, die deels zijn voorzien van grazige vegetaties en deels van beplanting. Het gebied vormt een geschikt habitat voor struweelvogelsoorten als zanglijster, merel, roodborst, heggemus, winterkoning, zwartkop, tuinfluiter en tjiftjaf. Daar waar opgaande beplanting aanwezig is, komen ook soorten als boomkruiper, houtduif en vink tot broeden. Broedvogels van de Rode Lijst betreffen huismus, kneu en zomertortel.
Alle broedvogelsoorten worden als extra te beschermen soorten beschouwd ingevolge de Flora- en faunawet.

Zoogdieren
Het recreatiepark De Klepperstee vormt het leefgebied van soorten als bosmuis, egel, huisspitsmuis, mol, hermelijn en wezel. De ten zuiden van het plangebied voorkomende noordse woelmuis is niet in het plangebied aanwezig als gevolg van het ontbreken van geschikt habitat (Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992).
Naar verwachting heeft het gebied betekenis als jachtgebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Vaste verblijfsplaatsen zijn uit dit gebied niet bekend.

Amfibieën en reptielen
Binnen het recreatiepark De Klepperstee is nauwelijks open water aanwezig en zijn alleen bruine kikker en gewone pad aanwezig. Buiten dit gebied is in het zandwallengebied een aantal geïsoleerde poelen aanwezig met betekenis voor amfibieën. Aangetroffen zijn kleine watersalamander, groene en bruine kikker, rugstreeppad en gewone pad (bron: Mostert, 2000). Het winterhabitat is voor deze soorten ruimschoots voorhanden (houtwallen, dicht struweel, etc.). Hagedissen ontbreken in het plangebied en omgeving.

Libellen en vlinders
Beschermde of bijzondere insecten kunnen worden uitgesloten, gezien de voorkomende biotopen en de hoge eisen die dergelijke soorten stellen aan hun leefgebied; het plangebied voldoet hier niet aan. De poelen buiten het plangebied kennen een grote rijkdom aan libellen, doch ook hier zonder beschermde of Rode Lijstsoorten (bron: Mostert, 2000).

In de onderstaande tabel staat aangegeven welke beschermde soorten er binnen De Klepperstee (naar verwachting) voorkomen en onder welk beschermingsregime deze vallen.

Tabel 3.3 Beschermde soorten in het plangebied en het beschermingsregime

vrijstellingsregeling Ffw	ontheffingsregeling Ffw	
(categorie 1)	(categorie 2)	(categorie 3)
brede wespenorchis, grasklokje, gewone vogelmelk en grote kaardenbol bosmuis, egel, huisspitsmuis, bosspitsmuis, mol, hermelijn, bunzing, wezel, haas, konijn gewone pad en bruine kikker	alle inheemse vogels, waaronder **huismus, kneu en zomertortel**	alle soorten vleermuizen

Vet = Rode Lijstsoort.
Niet-beschermde Rode Lijstsoorten: geen.

3.3.3. Autonome ontwikkeling

Kustversterking Flaauwe Werk

Bij het voorkeursalternatief (Binnendijk-50) blijven de werkzaamheden beperkt tot de directe omgeving en leiden ten aanzien van Natura 2000 niet tot vernietiging en verandering van kwaliteit; de eventuele verstoring is van tijdelijke aard (bron: DHV, 2006). Doordat het huidige beheer van zowel de droge als de natte ecologische verbindingszone te wensen overlaat, zijn de beschermde soorten beperkt tot enkele beschermde en/of Rode Lijstsoorten, zoals de rugstreeppad (natte zone). Bij het gekozen alternatief moeten de bestaande natte en droge ecologische zones tijdelijk wijken voor de versterking. De verwachting is dat beschermde soorten na vernietiging en opnieuw inrichten van de beide zones zich zeer waarschijnlijk snel herstellen. Op het nieuwe binnentalud wordt opnieuw een droge ecologische zone gerealiseerd. Onderlangs is voorzien in een nieuwe natte ecologische zone bestaande uit twee onderdelen. Een 14 m brede verbindingszone bestaande uit een natuurlijk ingerichte doorgaande watergang (0,7 ha) en een robuuste natte zone aansluitend op de bestaande ecozone langs de Langedijk (0,4 ha).
Realisering van het Flaauwe Werk heeft dus alleen een tijdelijk effect op de verbindingszones langs de noordrand van het Verplaatsingsgebied.

Jaarrondexploitatie strandpaviljoens

Nabij het plangebied zijn 2 strandpaviljoens aanwezig. C-side bij de strandovergang bij het parkeerterrein Westerweg en Paal 10 bij het Westerduinpad. Momenteel loopt voor deze en andere paviljoens langs de Goereese kust een procedure voor een jaarrond openstelling en een bescheiden uitbreiding. Alle locaties zijn gelegen binnen Natura 2000; uitbreiding zal dus altijd leiden tot areaalverlies, doch de te beschermen habitats en soorten binnen Natura 2000 zijn hier niet in het geding. (*Natuurtoets strandpaviljoens*, RBOI, 2006). Voor elke uitbreiding/legalisering/nieuwbouw zal wel vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet moeten worden verkregen bij de provincie Zuid-Holland.

Zeereservaat in de noordelijke Voordelta

Om de schade aan beschermde natuur door de aanleg van de beoogde Rotterdamse havenontwikkeling Maasvlakte 2 zoveel mogelijk te beperken worden diverse maatregelen getroffen. Ondanks deze maatregelen zal de aanleg van de Maasvlakte 2 leiden tot verlies aan zeenatuur en mogelijk tot kwaliteitsverlies voor de duinen van Voorne en Goeree. Als compensatie voor het verlies aan zeenatuur wordt in de Voordelta een beschermd zeereservaat van ongeveer 25.000 ha ingesteld voor de kust van Voorne, Goeree en Schouwen. Het zeereservaat wordt aan de oostzijde begrensd door de laagwaterlijn. Instelling van het zeereservaat is voorzien in 2008. Het zeereservaat bestaat uit een zeebodemreservaat van 25.000 ha en vier rustgebieden voor vogels en zeehonden (drie permanente en één winterrustgebied) met een totale oppervlakte van 9.500 ha. In het zeebodemreservaat zullen beperkingen gelden voor bodemberoerende visserij. Bij de begrenzing van de rustgebieden is onder andere rekening gehouden met de recreatieconcentratiegebieden. De drie permanente rustgebieden (waaronder de Bollen van het Nieuwe Zand en directe omgeving voor de kust van Schouwen) zijn bedoeld voor specifieke

zeevogelsoorten en zeehonden. Het winterrustgebied (1 november-1 mei) is bedoeld voor de roodkeelduiker en gesitueerd in het Brouwershavense Gat, voor de kust van Renesse. Voor het resterende zeegebied en de stranden zijn geen beperkingen voorzien voor recreatief gebruik. Recreatief gebruik van het zeereservaat in de vorm van zonnen, wandelen en zwemmen blijft mogelijk. In met name de vogelrustgebieden zullen wel beperkingen gelden voor vormen van recreatie die de natuur verstoren, zoals bijvoorbeeld sportvliegen, waterscooters, kitesurfen, scheepvaart en het bezoeken van zandplaten.

3.3.4. Toetsingscriteria

Richtinggevend voor de ecologische toetsing van het voornemen zijn de vereisten en criteria van de Natuurbeschermingswet. Dit vanwege de bijzondere status van de Voordelta en het duingebied als onderdeel van Natura 2000. De toetsing richt zich daarbij op de externe werking van de ingreep als gevolg van de mogelijke verstoring door de recreatie. De totale effecten zullen worden beoordeeld aan de hand van de mate waarin het functioneren van de Natura 2000-gebieden wordt beïnvloed.
Een deel van het plangebied is tevens onderdeel van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Ook in dit verband is een toetsing nodig van zowel de areaalverandering als van mogelijk verstorende effecten. Deze effecten worden apart getoetst omdat de PEHS een andere status en kenmerken heeft dan het Natura 2000-gebied, hetgeen gevolgen heeft voor de wijze van toetsing.

Daarnaast zal worden aangegeven of en in welke mate de ingreep leidt tot strijdigheid met de Flora- en faunawet (met name ten aanzien van zwaar beschermde soorten) en of naar aanleiding hiervan nog aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Ten slotte wordt ook bijzondere aandacht besteed aan eventuele effecten op Rode Lijstsoorten, dit mede met het oog op het provinciale compensatiebeleid ten aanzien van leefgebieden van Rode Lijstsoorten.

De toetsingscriteria zijn als volgt:
- regionale ecologische structuur:
  - areaalverlies Natura 2000/PEHS;
  - verstoring kwalificerende soorten Natura 2000/PEHS;
  - functioneren Natura 2000/PEHS;
- bijzondere soorten;
  - areaalverlies en verstoring leefgebied zwaar beschermde en Rode Lijstsoorten.

In bijlage 3 (beleidskader) zijn de vereisten beschreven die met name worden gesteld door de Natuurbeschermingswet.

Voorgeschiedenis ecologische verbindingzones

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak beoogden de gemeente Goedereede en de provincie Zuid Holland om in het zogenaamde Verplaatsingsgebied verblijfsrecreatie te realiseren. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak werd vervolgens een inrichtingsvisie voor het Verplaatsingsgebied opgesteld (als concepttoelichting bestemmingsplan Verplaatsingsgebied april 2000). In het streekplan Zuid-Holland Zuid (2000) is het gebied reeds opgenomen als concrete beleidsbeslissing. Ook de ecologische verbindingen langs de Langedijk en langs het Flaauwe Werk zijn in streekplan aangegeven.

De inrichtingsvisie is een belangrijke bouwsteen voor het basisalternatief. Door in een vroeg stadium alle eisen voor het verplaatsingsgebied bijeen te brengen is een inrichtingsvisie tot stand gebracht waarbij de verschillende functies elkaar versterken. Dit geldt in het bijzonder voor de ecologische verbindingen: deze zijn extra breed geworden door het aansluiten op landschappelijke structuren (Flaauwe Werk en Langedijk), combineren met waterberging en brede landschappelijke inpassing van de toekomstige verblijfsrecreatieterreinen. In het kader van de landinrichting zijn de ecologische verbindingen met waterberging reeds gerealiseerd, vooruitlopend op de realisering van de verblijfsrecreatie.

De realisering van de verblijfsrecreatie heeft vervolgens lang op zich laten wachten, onder meer in verband met de onzekerheden rondom de wijze van kustversterking bij het Flaauwe Werk. In het kader van de uitvoering van de graafwerkzaamheden voor de ecologische verbinding en waterberging langs de Langedijk is veel grond vrijgekomen, die is verwerkt in het verplaatsingsgebied om luwtes te creëren binnen het toekomstige verblijfsrecreatiegebied. Ook de beplanting is reeds aangebracht. De toekomstige percelen voor verblijfsrecreatie worden tot op de dag van vandaag agrarisch gebruikt als akkers.

3.3.5. Effecten van het basisalternatief op ecologie

Beschermde gebieden

In deze paragraaf worden de ecologisch relevante kenmerken van het voornemen nader toegelicht. Areaalverlies en verstoring zijn daarbij de te verwachten effecten. De nadruk bij de onderstaande effectbeschrijving ligt op het aspect verstoring aangezien dit zich in beginsel over een veel groter areaal kan uitstrekken dan het aspect areaalverlies.

Natura 2000

Areaalverlies

De beoogde ontwikkelingen vinden plaats buiten Natura 2000; areaalverlies is daarom niet aan de orde.

Verstoring

Tijdens de bouwwerkzaamheden is er door het gebruik van zwaar materieel sprake van enige extra geluidsproductie. Het Natura 2000-gebied Voordelta zal hier niets van merken aangezien dit gebied door een hoge dijk wordt afgeschermd van het plangebied. De afstand tot de duinen bedraagt circa 500 m zodat ook hier nauwelijks sprake zal zijn van verstoring.

Het plan is niet gericht op een toename van de aantallen recreanten, maar op het uitplaatsen van in totaal 362 toeristische standplaatsen en de groepsaccommodatie naar het Verplaatsingsgebied. Concreet betekent dit dat de recreatiedruk op het aangrenzende duin- en zeegebied aan de noordzijde (beide Natura 2000) niet verandert. Voor een aantal recreanten zal het strand enkele honderden meters dichterbij komen te liggen, doch het is niet te verwachten dat bij een gelijkblijvend aantal standplaatsen het strandbezoek daardoor zal toenemen. Voor het overgrote deel van de recreanten is regelmatig strandbezoek nu reeds de reden voor een verblijf. De recente *Passende beoordeling huidig en toekomstig gebruik in Natura 2000-gebied Voordelta* (Poot, 2007) geeft bovendien aan dat wandelaars en andere activiteiten op het strand, in vergelijking tot de andere gebruiksvormen in de Voordelta, een verwaarloosbare invloed hebben op het voorkomen van vrijwel alle te beschermen soorten en habitats.
Ten aanzien van de Westduinen ten zuiden van het plangebied, is er in theorie sprake van een afname van de recreatiedruk, doordat in het aangrenzende recreatiegebied het aantal standplaatsen wordt verlaagd. In de praktijk zal dit effect echter niet merkbaar zijn, aangezien het duingebied niet toegankelijk is en blijft en bovendien door een dichte groenstrook reeds afgeschermd is van het recreatiegebied. Qua recreatiedruk of verstoring door geluid en licht wordt daarom geen verandering verwacht.

Samenvattend wordt geconcludeerd dat de beoogde ontwikkeling geen effect heeft op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is daarom niet nodig.

PEHS

Algemeen

De bestaande en toekomstige PEHS ligt in en langs het plangebied. Deze ecologische functie van het plangebied is in belangrijke mate sturend geweest voor de beoogde inrichting, zoals in het basisalternatief is weergegeven. Belangrijke elementen daarin zijn:

- Bestaande zandwallen blijven behouden, zowel de beschermde historische zandwallen als de later aangebrachte zandwallen. De beschermde zandwallen komen vrij te liggen van kampeermiddelen (3 m). Gekozen is voor de begrenzing van de zandwallen door kampeermiddelen omdat de zandwallen op deze wijze beter beschermd zijn dan in het openbare gebied: het ontstaan van (speel)paadjes veroorzaakt namelijk "lekken" in de zandwal als gevolg van schade in de kwetsbare beplanting op de droge zandwallen. Via deze lekken loopt het zand uit de zandwal (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- Het kampeerterrein is voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m en ingeval van beplanting in combinatie met een zandwal van 5 m breed als overgang naar het omringende landschap. De structurele beplantingen bestaan uit gebiedseigen sortiment, het natuurgerichte beheer van de beplantingen en de zandwallen is afgestemd op het Landschapsbeleidsplan Goedereede (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).

- De voorgenomen ecologische verbindingszone langs de Langedijk is extra breed uitgevoerd (30 tot 100 m) door deze te combineren met de benodigde waterberging en met de landschappelijke inpassing van de kampeerterreinen. De verbindingszone is door deze functiecombinatie 2 tot 3 keer zo breed als de "gebruikelijke" verbindingszones in de PEHS van 30 m breed.

Effecten

De Klepperstee

In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak is geconstateerd dat de natuur en landschapswaarden van de zandwallen beperkt zijn als gevolg van de inrichting en het intensieve gebruik van de verblijfsrecreatie in het zandwallengebied. De zandwallen zouden meer samenhang en groene omgevingsruimte moeten krijgen en er zou een beter en gericht onderhoud moeten plaatsvinden aan de hand van beheersplannen. Deze verbetering van natuur- en landschapswaarden van het zandwallengebied zal onder meer gestalte krijgen door uitplaatsing van kampeerterreinen of delen daarvan naar het Verplaatsingsgebied.

Verplaatsingsgebied

De extra brede uitvoering van de verbindingszone langs de Langedijk en het Flaauwe Werk versterkt het functioneren van deze zone. De ruime interne groenstructuur van het verplaatsingsgebied draagt eveneens bij aan de bovenlokale ecologische samenhang. Negatieve agrarische omgevingsfactoren als verdroging, vermesting en vergiftiging verdwijnen uit het gebied waardoor met name de waterkwaliteit zal verbeteren.

Daar tegenover staat een mogelijke verstoring door recreanten in het gebied. Ten aanzien van de doelsoorten voor deze zone (waterspitsmuis, noordse woelmuis, kleine karekiet, ijsvogel, kleine watersalamander, rugstreeppad, libellen, waterjuffers, dikkopjes, gehakkelde aurelia) kan worden geconcludeerd dat ook na de recreatieve inrichting van het terrein de zone zal functioneren voor de genoemde insecten en amfibieën, die niet gevoelig zijn voor recreatieve verstoring. De gewone pad, rugstreeppad en groene kikker zijn in 2005 in de natte zone aangetroffen. Door de Vereniging Natuur- en landschapsbescherming Goeree-Overflakkee zijn na 2005 geen rugstreeppadden meer waargenomen in het plangebied. Door het hoge zoutgehalte is de vispopulatie beperkt tot de drie- en tiendoornige stekelbaars. Het zoutgehalte beperkt ook de soortenrijkdom onder de amfibieën. De soortenrijkdom voor de vissen wordt waarschijnlijk ook beperkt door de beperkte bereikbaarheid van het gebied.
Ten aanzien van de genoemde vogelsoorten zijn er evenmin belemmeringen voor het functioneren; de weinig kritische kleine karekiet zal zich zeer waarschijnlijk vestigen in de oevervegetaties en de aanwezigheid van de ijsvogel is afhankelijk van het voedselaanbod (kleine vissen) en broedgelegenheid (steile wanden). Aangezien ijsvogels en kleine karekieten ook in stedelijke gebieden regelmatig worden waargenomen (bron: SOVON, 2007) vormt een aangrenzend gebruik als recreatiegebied geen ernstige belemmering voor deze soorten.
De waterspitsmuis als doelsoort is een vreemde keuze aangezien deze soort op Goeree-Overflakkee geheel ontbreekt. De noordse woelmuis komt ten noorden en ten zuiden van het plangebied wel voor doch de afstand tussen de huidige leefgebieden bedraagt 5 tot 7 km. Vele ontbrekende natte schakels moeten nog worden gerealiseerd; de verbindingszone langs de rand van het Verplaatsingsgebied zal in ieder geval kunnen functioneren. Het waterpeil- en maaibeheer van de moeraszone is daarbij van veel grotere invloed dan het aangrenzende recreatieve gebruik.

Conclusie: de ecologische verbindingszone wordt door de combinatie met de waterberging en groene inpassing van het Verplaatsingsgebied sterk verbreed en draagt daardoor extra bij aan de ecologische samenhang op de Kop van Goeree. De beoogde aangrenzende recreatieve ontwikkeling heeft een vrijwel neutraal (Verplaatsingsgebied) tot licht positief effect (Uitplaatsingsgebied) op het functioneren van de PEHS ter plaatse.

Bijzondere soorten

Verplaatsingsgebied

Realisering van het recreatieterrein zal de soorten van open leefgebieden geheel doen verdwijnen. Het gaat daarbij dan om soorten als haas, kievit, scholekster en graspieper. De laatste soort staat op de landelijke Rode Lijst.

Soorten van besloten leefgebieden en water en oevers kunnen zich naar verwachting handhaven in de groenblauwe structuur binnen het gebied. De natte ecologische verbindingszone (reeds aangelegd als onderdeel van het basisalternatief) wordt inmiddels gekenmerkt door plasdrasoevers en poelen, ruigten en struweel, en diepere poelen langs de Langedijk met onder meer enkele bijzondere plantensoorten. Op de drogere delen zijn gestreepte klaver en klavervreter aangetroffen. De soortenrijke vochtige delen worden gekenmerkt door zeegroene zegge, waterpunge, bleekgele droogbloem, hazenstaart, fraai duizendguldenkruid en dwergzegge. De watervegetaties bevatten schedefonteinkruid en gesteelde zannichellia, overlopend in rietvegetatie. Verder heeft de zwaar beschermde rugstreeppad zich gevestigd in de natte terreindelen.

Het recreatief gebruik van de omgeving heeft nauwelijks invloed op de actuele natuurwaarden en komt in de plaats van het wel schadelijke oorspronkelijke agrarische gebruik (verdroging, vermesting, vergiftiging). Met het ouder worden van de beplanting,. zullen soorten van ruigtes (kneu, roodborsttapuit) plaatsmaken voor soorten van struwelen (grasmus, braamsluiper, zomertortel, spotvogel, nachtegaal) en bos (ransuil, groene specht). Het verdwijnen van de Rode Lijstsoort graspieper wordt "gecompenseerd" door de vestiging van verschillende andere Rode Lijstsoorten van struwelen en (op termijn) van bossen.

Tijdens de aanleg zal de zwaar beschermde rugstreeppad verstoord worden. Deze soort is momenteel in een groot deel van het Verplaatsinggebied aanwezig omdat op veel plaatsen sprake is van een zandig, deels verruigd terrein waarin de gehele natte zomer van 2007 plassen met stagnerend water aanwezig waren. Hoerwel deze soort zich zal kunnen handhaven in de natte natuurstrook langs de randen, zal voor de vernietiging van leefgebied buiten de natuurstrook wel ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet verkregen moeten worden. Aangezien de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar is en ten opzichte van de agrarische uitgangssituatie zelfs versterkt wordt, kan de benodigde ontheffing in alle redelijkheid verwacht worden.

De bermvegetaties langs de Langedijk met de Rode Lijstsoorten goudhaver en gewone agrimonie worden niet beinvloed.

De Klepperstee

Het Uitplaatsingsgebied zal ter plaatse van De Klepperstee in kwaliteit toenemen door het herinrichten van de groenstructuur. Daarnaast wordt een beheersplan voor het gebied opgesteld. Ook van andere uit te plaatsen (delen) van kampeerterreinen kunnen kwaliteitsverbetering in zandwallen en beplanting worden bereikt (vereist volgens Gebiedsgerichte Aanpak). Het uitplaatsen van recreatiestandplaatsen en het versterken van de groenstructuur zal daarom neutraal of een licht positief effect hebben op de aanwezige flora en fauna. Tijdens de herinrichtingswerkzaamheden is er wellicht sprake van enige verstoring zodat deze werkzaamheden buiten het voortplantingseizoen moeten worden uitgevoerd.

3.3.6. Conclusies en waardering

- Het plangebied grenst aan de Natura 2000-gebieden Voordelta en Duinen van Goeree. Areaalverlies van beide gebieden is niet aan de orde. Door het uitplaatsen van toeristische standplaatsen zal de totale recreatiedruk op beide natuurgebieden niet veranderen. Aanlegwerkzaamheden zullen evenmin leiden tot enig verstoringseffect. Elk effect op Natura 2000 kan daardoor worden uitgesloten en een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet wordt niet nodig geacht. Cumulatieve effecten als gevolg van andere ontwikkelingen (zoals de kustversterking Flaauwe Werk) behoeven derhalve niet nader getoetst te worden.
- De ecologische verbindingszone langs de west- en noordrand wordt, door de combinatie met de waterberging en groene inpassing van het verplaatsingsgebied, sterk verbreed en draagt daardoor extra bij aan de ecologische samenhang op de Kop van Goeree. De be-

oogde aangrenzende recreatieve ontwikkeling heeft een zeer gering verstoringseffect op het functioneren van de zone.
- In het Uitplaatsingsgebied (De Klepperstee) komt ruimte vrij voor het versterken van de bestaande interne groenstructuur aldaar (deels onderdeel PEHS), waardoor eveneens sprake is van een licht positief effect.
- Het Verplaatsingsgebied herbergde in de agrarische uitgangssituatie weinig bijzondere natuurwaarden. Na enkele jaren gedeeltelijke herinrichting met water, moeras, zandwallen en groen, hebben zich inmiddels wel enkele soorten van ruigten en struwelen gevestigd, alsmede de zwaar beschermde rugstreeppad. De recent ontstane natuurwaarden in het Verplaatsingsgebied worden versterkt door realisatie van een aaneengesloten interne groenstructuur met houtwallen, grasland en natuurvriendelijk ingerichte watergangen.
- Het oorspronkelijke agrarisch gebied herbergde één vogelsoort van de landelijke Rode Lijst (graspieper). Op grond van het provinciale compensatiebeleid is vernietiging van dit biotoop derhalve compensatieplichtig. De nieuwe leefgebieden die in het Verplaatsingsgebied zullen ontstaan voor andere Rode Lijstsoorten (struweelvogels als spotvogel, kneu, zomertortel), kunnen worden beschouwd als natuurcompensatie.
- Een ontheffing van de Flora- en faunawet is alleen nodig ten aanzien van de rugstreeppad; voor de overige aanwezige beschermde zoogdieren en amfibieën geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van deze wet. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden opgestart is er evenmin sprake van strijdigheid met de wet.

Tabel 3.4 Beoordeling ecologie

toetsingscriteria	basisalternatief
beschermde gebieden	
Natura 2000	
- areaalverlies	0
- verstoring	0
- functioneren	0
PEHS	
- areaalverandering	+
- verstoring	0
- functioneren	+
bijzondere soorten	
Verplaatsingsgebied	
- zwaar beschermde soorten	-/0
- Rode Lijstsoorten	0
De Klepperstee	
- zwaar beschermde soorten	0
- Rode Lijstsoorten	0

3.4. Landschap en cultuurhistorie

3.4.1. Werkwijze

Het landschap van het Verplaatsingsgebied en De Klepperstee wordt beschreven met behulp van de zogenaamde beelddragermethode. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de landschappelijke structuur van de Kop van Goeree en de beelddragers in het plangebied.

3.4.2. Uitgangssituatie

Ontstaansgeschiedenis

Goeree-Overflakkee is ontstaan uit een uitgestrekte archipel van kleine eilanden, gescheiden door kreken en getijdengeulen. Door bedijking van de voortdurend opslibbende gorzen groeiden

de afzonderlijke eilanden naar elkaar toe. Tot de middeleeuwen vormde de Kop van Goeree een afzonderlijk eiland. In de 18e eeuw was er uiteindelijk sprake van twee eilanden: Goeree en Overflakkee. In 1751 gaven de Staten van Holland opdracht om beide eilanden met elkaar te verbinden door de aanleg van de Statendam. Ook langs deze dam ontstonden aanwassen die werden bedijkt zodat uiteindelijk de huidige situatie ontstond. Het plangebied is in verschillende periodes op de zee veroverd en in cultuur gebracht (zie figuur 12).

De oude duinen werden van oudsher agrarisch gebruikt. Om de eigendomsgrenzen te markeren en tevens het vee te weren, werden walletjes opgeworpen met zand dat afkomstig was uit greppeltjes aan weerszijden hiervan. Op deze wallen, die in de omgeving van Ouddorp "schurvelingen" worden genoemd, werden stekelige struiken aangeplant als meidoorn, sleedoorn en braam. In de greppels werd veelal loofhout geteeld (els en wilg). Deze beplanting fungeerde als veekering en tegen verstuiving.
Ondanks de vele beplanting stoven de akkertjes toch regelmatig onder. Het weinig vruchtbare zandpakket werd daarom regelmatig afgegraven (uitgemijnd) waarbij het zand op de schurvelingen werd gezet. Op deze wijze werd ook het niveau van de akkers dichter bij het grondwater gebracht. De ontstane wallen (ook wel "hoogten" genoemd) reikten soms tot 4 m hoog en zijn vooral aan het begin van de 20e eeuw ontstaan. Ze werden niet beplant. maar raakten spontaan begroeid. De oorspronkelijke schurvelingen zijn op veel plaatsen verdwenen onder de zandwallen.

Figuur 12 Ontstaansgeschiedenis/landschapsontwikkeling

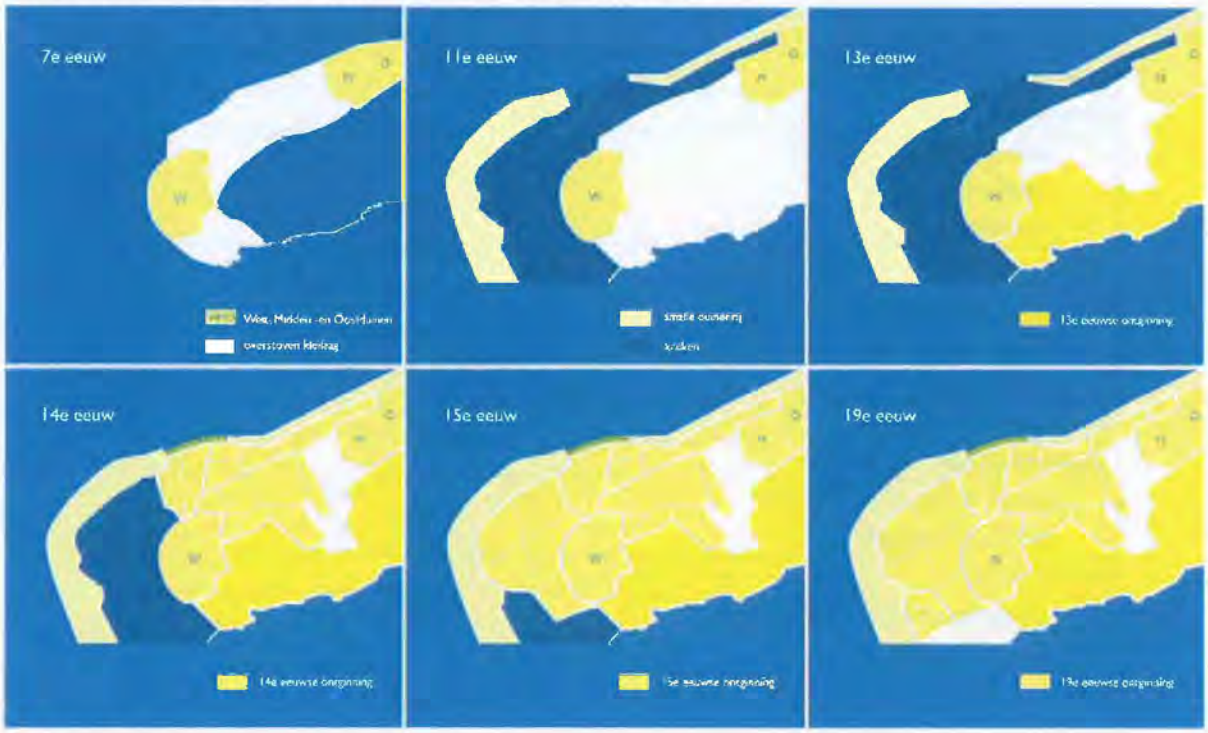

Bron: DHV, 2007.

Landschapstypen

In het plangebied worden twee landschapstypen onderscheiden met specifieke kenmerken, te weten:
- het zandwallenlandschap ten zuiden van de Vrijheidsweg;
- het strandpolderlandschap ten noorden daarvan.

Het Uitplaatsingsgebied (De Klepperstee) behoort tot het *zandwallenlandschap*. De veel gebruikte benaming "schurvelingenlandschap" is feitelijk niet correct; de oorspronkelijke schurvelingen (lage zandwallen) zijn vrijwel overal verdwenen. Beeldbepalend zijn tegenwoordig de

zandwallen die wel het oorspronkelijke patroon van de schurvelingen volgen. De belangrijkste kenmerken van dit landschapstype zijn:
- een kleinschalig en onregelmatig netwerk van bebouwingslinten, zandwallen en beplantingen;
- een afwisselend, kleinschalig grondgebruik (grasland, verschillende vormen van akker- en tuinbouw) dan wel recreatieterrein, op kleine onregelmatig gevormde percelen.

Het Verplaatsingsgebied ligt tussen de oude en jonge duinen ingeklemd. De zeekleigronden zijn reeds eeuwen in gebruik als landbouwgrond en kennen een open landschapsbeeld en sinds de landinrichting een rationele verkaveling en ontsluiting. Bebouwing en beplanting zijn van oudsher schaars; het recreatiepark De Klepperstee is recent voorzien van opgaande beplanting ten behoeve van het te ontwikkelen recreatieterrein.

Ruimtelijk landschappelijke structuur

Het plangebied maakt onderdeel uit van de strandpolders die gelegen zijn tussen het zandwallengebied aan de zuid- en oostzijde en de jonge duinen aan de noord- en westzijde. Dit landschapstype wordt gekenmerkt door een vlakke ligging en een grote mate van openheid door het grotendeels ontbreken van zandwallen, opgaande beplanting en bebouwing. Het contrast met het meer besloten zandwallengebied aan de zuid- en oostzijde en het geaccidenteerde gebied van de jonge duinen aan de noord- en westzijde is opvallend. Het grondgebruik is vrijwel geheel agrarisch en betreft tuinbouw, akkerbouw en zaadteelt. Met name de laatste teelt is in de zomer bepalend voor het karakteristieke, kleurrijke landschapsbeeld van grote delen van Goeree en vooral de strandpolders.

Het plangebied binnen de strandpolders wordt begrensd door de *Vrijheidsweg* aan de zuidzijde die tevens ongeveer de grens vormt met het zandwallengebied. Aan de noordzijde wordt de grens bepaald door het *Flaauwe Werk*, die zich als een zwaar, weinig geaccidenteerd zandlichaam presenteert als onderbreking van de geaccidenteerde jonge duinen.
De *Langedijk* aan de westzijde van het Verplaatsingsgebied is vrij laag en dateert nog uit de 14^{e} eeuw toen het gebied werd ingepolderd. Direct tegen de dijk aan is verblijfsrecreatie aanwezig en de randbeplanting van deze verblijfsrecreatie is aangebracht op het talud van de dijk.
De *Westerweg* vormt een duidelijk herkenbare groene ader door het gebied als gevolg van de beplanting langs deze weg. De landschappelijke uitgangssituatie is weergegeven in figuur 9.

Beelddragers

De beelddragers van het cultuurlandschap bestaan uit de volgende landschappelijke patronen:
- wegenpatroon;
- bebouwingspatroon;
- verkavelingspatroon;
- beplantingspatroon;
- zandwallengebied.

Wegenpatroon

Oorspronkelijk werden de agrarische gronden van het plangebied ontsloten door de Oude Nieuwlandseweg aan de zuidzijde van het plangebied en de Westerweg die in noord-zuidrichting door het plangebied loopt. In latere jaren is voor de ontsluiting van de Kop van Goeree de Vrijheidsweg als hoofdaansluiting aangelegd. Deze volgt ter hoogte van het plangebied grotendeels de Oude Nieuwlandseweg. Voor de ontsluiting van de agrarische gronden zijn thans van belang: de Westerweg en de plattelandsweg tevens fietspad onderlangs het Flaauwe Werk. De weg over en onderlangs de Langedijk heeft geen ontsluitingsfunctie voor het plangebied.

Bebouwingspatroon

Hoewel de Oude Nieuwlandseweg als ontginningsas is aan te merken in dit deel van de strandpolders, is in het verleden langs deze weg geen bebouwing in het plangebied gerealiseerd. De enige bebouwing bestaat uit een kleine woning (De Wulk) aan de westzijde van de Westerweg nabij het Flaauwe Werk.
De bebouwing in de Kop van Goeree langs ontginningsassen als de Oude Nieuwlandseweg bestaat uit woonbebouwing en kleinschalige agrarische bedrijfsbebouwing bestaande uit woon-

huis en schuur aaneen gebouwd, met een goothoogte van de schuur variërend tussen 2 en 4 m.

Verkavelingspatroon

Het verkavelingspatroon van de zone langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg is als reststrook verkaveld in een hoek die wordt gevormd door de verkavelingsrichting van het gebied waar De Klepperstee zich heeft ontwikkeld (haaks op de Oude Nieuwlandse weg) en de Langedijk, de verkaveling is ter plaatse parallel aan de Langedijk. In deze zone wordt de kavel langs de Langedijk aan de oostzijde begrensd door een zandwal met opgaande beplanting. Deze zandwal maakt deel uit van het zandwallenpatroon van het gebied waarin De Klepperstee zich heeft ontwikkeld.

Het verkavelingspatroon in het Verplaatsingsgebied heeft twee richtingen. Het zuidelijke deel van het plangebied is verkaveld vanaf de voormalige Oude Nieuwlandseweg (in noord-zuidrichting). Het verkavelingspatroon en de richting werd in vroeger tijden versterkt door enkele zandwallen en kavelgrensbeplantingen. Thans is het verkavelingspatroon niet goed meer herkenbaar door de aangebrachte nieuwe zandwallen en beplanting rondom "het overloopterrein", dat incidenteel als evenemententerrein wordt gebruikt. De kenmerkende openheid van de strandpolders is in dit gebied niet meer aanwezig.

Het noordelijke deel heeft een minder duidelijke verkavelingsrichting. Opvallend hier is het oost-westgerichte slotenpatroon, parallel aan de Oude Nieuwlandse Wetering die het plangebied in een zuidelijk en noordelijk deel verdeelt. Het noordelijke deel heeft nog wel de kenmerkende openheid van de strandpolders.

Zandwallenpatroon

In het algemeen geldt dat in het zandwallengebied sprake is van achterstallig onderhoud van de beplantingen op de zandwallen, het gebruik van niet-gebiedseigen sortiment, iepziekte en aantasting van de zandwallen door recreatief gebruik. In het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak is hiervoor nadrukkelijk aandacht gevraagd en in het kader van deze Gebiedsgerichte Aanpak wordt derhalve bij planvorming van verbeteringsplannen voor verblijfsrecreatieterreinen een beheersplan voor de beplantingen geëist.

In het Verplaatsingsgebied resteren nog twee zandwallen die gericht zijn op verbetering van het agrarische gebruik in de zuidwesthoek, aangelegd circa 1950. Ten behoeve van de tijdelijke functie als evenemententerrein, is een deel van het zuidelijke deel van het Verplaatsingsgebied omgeven door recenter aangelegde zandwallen (afscherming van de Vrijheidsweg onder andere).

Beplantingspatroon

Het beplantingspatroon is hoofdzakelijk verbonden met de wegen: de Westerweg en de Vrijheidsweg zijn van dichte beplantingen voorzien en langs de Vrijheidsweg is ook een boselement aanwezig.

Het zuidelijke deel van het plangebied heeft de bij het oorspronkelijke landschap behorende beplantingspatroon van kavelgrensbeplantingen verloren. Hiervoor in de plaats is een terrein, dat als evenemententerrein wordt gebruikt in de zomerperiode, van beplantingen voorzien. De zandwallen in het zuidoosten zijn niet van opgaande beplanting voorzien.

Bij de aanleg en verdere ontwikkeling van De Klepperstee zijn de zandwallen gehandhaafd en zijn ook nieuwe zandwallen toegevoegd. De beplanting en de beplantingsstructuur op het kampeerterrein kennen verschillende knelpunten (Groenstructuurplan 1996) waarvan, in verband met dit MER, de beplanting op de historische zandwallen als kenmerkend beplantingspatroon het meest relevant zijn.

De beplanting op de zandwallen in het Uitplaatsingsgebied kent de volgende knelpunten:

- als gevolg van achterstallig onderhoud zijn de beplantingssingels van binnenuit afgestorven (hol geworden);
- iepziekte heeft geleid tot verlies in samenhang van de beplantingen;
- er is gebruikgemaakt van sierheesters, hetgeen een onrustig en weinig natuurlijk beeld oplevert;
- plaatselijk zijn de zandwallen bij de als tuin ingerichte standplaatsen getrokken.

Historisch-geografische en cultuurhistorische waarden
Aan het patroon van zandwallen, kreken, wegen, bebouwing en verkaveling kan de ontginningsgeschiedenis van het plangebied worden afgelezen. De huidige patronen dateren nog grotendeels uit de ontginningsfase, hetgeen in het voortdurend veranderende Nederlandse landschap zeer bijzonder is. Daarom vertegenwoordigen deze goed herkenbare patronen een grote historisch-geografische en cultuurhistorische waarde. Mede in verband hiermee maakt de Kop van Goeree onderdeel uit van een zogenaamd Belvedèregebied (Nota Belvedère, 1999).

Het Verplaatsingsgebied is een aandachtsgebied voor cultuurhistorie. Het betreft de specifieke kenmerken van de strandpolders, zoals het slotenpatroon (oost-west) en de Oude Nieuwlandse Wetering (oost-west) en de herkenbaarheid van de lage, oude dijk, de Langedijk. In het zuidwestelijke deel van het plangebied liggen twee zandwallen (aangelegd circa 1950) die geen deel uitmaken van het samenhangende zandwallenpatroon van het zandwallengebied. Deze zandwallen zijn niet beschermd in het vigerende bestemmingsplan.
Het oostelijk deel van het Uitplaatsingsgebied is in de Cultuurhistorische hoofdstructuur van Zuid-Holland aangeduid als *historisch-landschappelijk vlak van zeer hoge waarde*. De Langedijk en een deel van het Flaauwe Werk is aangeduid als *historisch-landschappelijke lijn van redelijk hoge waarde*.

Archeologie
Archeologische (verwachtings)waarden komen zowel in De Klepperstee als in het Verplaatsingsgebied niet voor (bron: Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland Regio Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee, december 2002).

3.4.3. Autonome ontwikkeling

Algemeen
In de autonome ontwikkeling moet uitgegaan worden van voortzetting van het agrarisch gebruik. Voortzetting van de agrarische functie heeft geen invloed op de beschreven kenmerkende structuur en patronen. De recreatieve functies en de inrichting van De Klepperstee blijven in de autonome ontwikkeling ongewijzigd, aangezien deze alleen kunnen veranderen als er meer ruimte (het Verplaatsingsgebied) ter beschikking komt.

Kustversterking Flaauwe Werk (bron: DHV, 2007)
Bij het voorkeursalternatief (Binnendijk-50) wordt een kruinverhoging en landwaartse verbreding van het dijkprofiel gerealiseerd. Uitgaande van dit profiel, is het extra ruimtebeslag als gevolg van de noodzakelijke kruinverhoging aan de binnenzijde van het Flaauwe Werk tot maximaal 29 m. De kruinverhoging en het binnentalud tot aan de teen wordt geheel met asfalt bekleed en met zand afgedekt. Het alternatief voorziet in het verwijderen van het bestaande en weer terugbrengen van nieuw afdekzand op het binnentalud en de kruin en het herstel van de droge ecologische verbindingszone op het binnentalud van de dijk. Ook de fietspaden boven- en onderlangs worden opnieuw aangelegd. De bestaande natte ecologische zone tussen de Langedijk en De Wulk zal moeten wijken voor de dijkverhoging en worden teruggebracht in de vorm van een 14 m brede zone parallel aan het Flaauwe Werk en een aaneengesloten natte zone langs de Langedijk. Ook de parkeerplaats aan de Langedijk moet wijken. Aan de Noordweg wordt een nieuwe parkeervoorziening gerealiseerd. Aan de zeezijde van het Flaauwe Werk (buitentalud) zijn geen veranderingen voorzien. Voor Binnendijk-50 zijn de intrinsieke ruimtelijke kwaliteitsmaatregelen:
- droge ecologische zone (duingrasland) op binnentalud;
- natte ecologische zone;
- kwelsloot;
- fietspad onderlangs en bovenlangs;
- strandopgangen Noordweg, Langedijk en De Wulk;
- parkeervoorziening Noordweg: Langedijk voor wandelaars, fietsers en bestemmingsverkeer.

3.4.4. Toetsingscriteria

De patronen van sloten én zandwallen komen zowel onder landschap als cultuurhistorie aan de orde. Teneinde dubbeltelling van effecten te voorkomen, worden alleen de landschappelijke elementen als criteria beschouwd. Het gaat om de volgende toetsingscriteria die voor de effectbeschrijving zullen worden benut:

- landschappelijke structuur:
  - openheid strandpolder;
  - Vrijheidsweg;
  - Flaauwe Werk;
  - Langedijk;
  - Westerweg;
- landschappelijke patronen:
  - wegenpatroon;
  - bebouwingspatroon;
  - verkavelingspatroon;
  - zandwallenpatroon;
  - beplantingspatroon.

3.4.5. Effecten van het basisalternatief op landschap, cultuurhistorie en archeologie

De gevolgen van de verplaatsing van verblijfsrecreatieterreinen of delen daarvan naar het Verplaatsingsgebied en de inrichting van het dagrecreatieterrein, worden behandeld aan de hand van de beschreven ruimtelijke landschappelijke structuur en patronen in de huidige situatie.

Algemeen

Landschappelijk relevante kenmerken van het plan zijn:

- Bestaande zandwallen blijven behouden, zowel de beschermde historische zandwallen als de later aangebrachte zandwallen. De zandwallen komen vrij te liggen van kampeermiddelen (3 m). Gekozen is voor de begrenzing van de zandwallen door kampeermiddelen, omdat de zandwallen op deze wijze beter beschermd zijn dan in het openbare gebied: het ontstaan van (speel)paadjes veroorzaakt namelijk "lekken" in de zandwal als gevolg van schade in de kwetsbare beplanting op de droge zandwallen. Via deze lekken loopt het zand uit de zandwal (Bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- Het kampeerterrein is voorzien van een beplantingszone van ten minste 10 m en ingeval van beplanting in combinatie met een zandwal van 5 m breed als overgang naar het omringende landschap. De structurele beplantingen bestaan uit gebiedseigen sortiment, het natuurgerichte beheer van de beplantingen en de zandwallen is afgestemd op het Landschapsbeleidsplan Goedereede (bijdrage aan landschappelijke en natuurkwaliteit).
- De voorgenomen droge ecologische verbindingszone (30 tot 100 m breed) komt langs de Langedijk te liggen op de aanwezige agrarische kavels en het uit te plaatsen deel van de toeristische plaatsen het terreindeel De Gelderse Roos.
- De aangrenzende ecologische verbindingszone langs de Langedijk en het natte ecologische gebied (als onderdeel van de Salamanderroute) langs de zeedijk, aan te leggen in het kader van de kustversterking, zullen door de landschappelijke inpassing van de kampeerterreinen worden versterkt.

Verplaatsingsgebied

Ruimtelijk landschappelijke structuur

De landschappelijke structuur van het Verplaatsingsgebied, bestaande uit het open karakter van de strandwallen en de randen van het gebied en de Westerweg, worden als volgt beïnvloed.

De openheid, voor zover deze nog aanwezig is, zal verloren gaan. Door het dichte beplantingspatroon zal echter het groene karakter van het gebied behouden blijven, ondanks de bezetting met kampeermiddelen.

De *Vrijheidsweg* als beplant element wordt aan de noordzijde van deze weg verder versterkt door aanvullende structurele beplantingen tot een breedte van 15 m. Ook de uitbreiding van de zandwal langs de weg versterkt de structuur. Het boselement blijft gehandhaafd.

De duinzone langs het Flaauwe Werk is uitgebreid met een duinzone met reliëf en een wisselende beplantingsbreedte. Deze zone wordt versterkt door verdere verbreding met 10 m beplanting.
Langs de landschappelijke zone van de *Langedijk* (noordelijk deel van deze dijk in het Verplaatsingsgebied) zal een beplanting van 10 m worden aangebracht. Deze beplanting zal de dijk met verbreding door de landschappelijke zone versterken als structureel landschappelijk element. Door uitplaatsing van kampeermiddelen en de realisering van de landschappelijke zone langs het zuidelijke deel van de Langedijk, wordt de Langedijk als landschappelijk element van de landschappelijke structuur versterkt.
De *Westerweg* wordt eveneens als structureel element versterkt omdat aan beide zijden forse beplantingselementen zullen worden aangebracht.
De verplaatsing van kampeermiddelen langs de *Langedijk* (zuidelijk deel van deze dijk in het plangebied) naar het Verplaatsingsgebied en de herinrichting van het vrijgekomen gebied maakt de versterking van de Langedijk als element van de landschappelijke structuur mogelijk. Het vrijkomende gebied wordt als volgt ingericht: verwijdering van de beplanting op de Langedijk, omvorming van het kampeerterrein tot een open, grazig gebied met een poel en aan de oostzijde begrensd door een beplante zandwal. Hierdoor zal de Langedijk zowel ten noorden als ten zuiden van de Vrijheidsweg in samenhang een sterk landschappelijk element vormen.
De kenmerkende *open ruimten* van de strandpolders, die omgeven worden door de structurele elementen, gaan door het initiatief verloren. Echter, door het streven naar een brede randbeplanting en een dicht net van structurele beplantingen op de kampeerterreinen, zullen de kampeerterreinen zich als een groen samenhangend gebied binnen de ruimtelijk landschappelijke hoofdstructuur kunnen blijven manifesteren. De toegestane bebouwingshoogte is daarbij van belang.
Voor het dagrecreatieterrein geldt het volgende. Delen van de inrichting van het terrein zullen het huidige open karakter behouden zoals het evenemententerrein, andere delen zullen de openheid verliezen door bebouwing in de vorm van een elkweervoorziening, hekwerken van tennisbanen en overige inrichting van terreinen voor sport en spel. Door de randbeplantingen zal het gebied zijn groene karakter zoveel mogelijk behouden.

Landschappelijke patronen

Wegenpatroon

Het wegenpatroon van de omringende wegen, de Westerweg en de ontsluitingsweg blijven gehandhaafd. De kavelontsluiting van het agrarische gebied wordt benut als ontsluiting van de verschillende kampeerterreinen. Daarmee blijft het wegenpatroon volledig gehandhaafd.

Bebouwingspatroon

Het huidige bebouwingspatroon (geen bebouwing, slechts een enkel individueel gebouw) wordt in zekere mate aangetast, omdat er verspreid over het terrein enkele gebouwen zullen worden opgericht. Het zal gaan om de centrale bebouwing per kampeerterrein (receptie, woonhuis, ontmoetingsruime, toiletaccommodatie), de bebouwing van de groepsaccommodatie en het streekeigen hotel en de bebouwing van de elkweervoorziening. De wijze waarop deze gebouwen in het basisalternatief worden gegroepeerd is niet kenmerkend voor de streek, immers het kenmerkende bebouwingspatroon is gekoppeld aan ontginningsassen (wegen). De dichtst bijgelegen ontginning is de Oude Nieuwlandseweg. De aangegeven positie in het basisalternatief is willekeurig. Bovendien is de omvang van de indicatief aangegeven bebouwing wat betreft massa en hoogte (goothoogte 5 m) niet geheel passend bij de overige bebouwing op de Kop van Goeree. Analyse van de woningcartotheek van de gemeente leert dat de bestaande bebouwing kleinschalig (grootste bebouwing bestaat uit relatief kleine agrarische schuren) en meer gedifferentieerd van vorm is (geleed) en een beperktere goothoogte heeft (variatie tussen 2 en 4 m).
Toeristische kampeermiddelen (tenten en toercaravans) die slechts een deel van het seizoen aanwezig zijn, worden niet als bebouwing aangemerkt omdat ze slechts een deel van het seizoen aanwezig zijn. Anders ligt het met de stacaravans op de vaste standplaatsen, de trekkershutten en dagrecreatieve bebouwing. Ook voor de verplaatsing van vaste standplaatsen zal ruimte moeten worden geboden omdat in het zandwallengebied vooral kampeerterreinen met vaste standplaatsen aanwezig zijn. De aanwezigheid van terreinen ingericht met stacaravans en trekkerhutten, hoe ruim ook gegroepeerd, levert een presentatie die vergelijkbaar is met een

gebied met bebouwing. Het bebouwingspatroon wordt door terreindelen ingericht met vaste standplaatsen en trekkershutten aangetast. Ook bebouwing van het dagrecreatieve terrein past niet in het oorspronkelijke (afwezige) bebouwingspatroon. Deze bebouwing sluit wat betreft locatie wel aan op de bebouwing van de Oude Nieuwlandseweg, maar niet wat betreft massa van de bebouwing.

Verkavelingspatroon

Het verkavelingspatroon, zoals zich dit thans manifesteert in de hoofdrichting van het slotenpatroon, zal deels gehandhaafd blijven; dit geldt met name voor de Oude Nieuwlandse Wetering. De handhaving van het overige slotenpatroon is niet zeker. In een deel van het Verplaatsingsgebied is een inrichting voorgesteld waarbij de inrichting van het noordelijke gebied is afgestemd op de hoofdrichting van de verkaveling (oost-west). De maatvoering van de verkaveling zal tot uitdrukking komen in de beplanting langs de landschappelijke zone langs de Langedijk. Op deze wijze zijn de kenmerken van het verkavelingspatroon in hoofdzaak veiliggesteld.
In de zone langs de Langedijk ten zuiden van de Vrijheidsweg, wordt het verkavelingspatroon in zijn oorspronkelijke herkenbaarheid hersteld door het uitplaatsen van de vaste kampeermiddelen ter plaatse.

Zandwallenpatroon

De twee zandwallen aan de zuidwestzijde van het plangebied blijven voor een belangrijk deel gehandhaafd. Deels wordt de oostelijke zandwal enigszins verlegd om een veilige ontsluiting van het Verplaatsingsgebied mogelijk te maken. De gestrekte vormgeving blijft behouden en de totale lengte wordt vergroot.
Daarnaast wordt het voor de Kop van Goeree kenmerkende element van zandwallen voorgesteld als landschapselement voor de terreinindeling van een deel van de kampeerterreinen. De maatvoering van het gebruik van de zandwallen sluit aan bij de maatvoering van het agrarische verkavelingspatroon. Het gebruik van zandwallen in het open, vlakke poldergebied sluit niet aan bij het historische karakter van het open poldergebied.
Aan de keuze voor het gebruik van zandwallen in dit poldergebied ligt de volgende overweging ten grondslag. In de open polder direct aan de kust heerst een winderig klimaat dat niet geschikt is voor verblijfsrecreatie. Ten behoeve van de realisering van verblijfsrecreatie zal beschutting tegen de wind noodzakelijk zijn. In verband met de zoute zeewind is het realiseren van opgaande en afschermende beplantingen een probleem. Het duurt lang voordat de beplantingen tot wasdom komen en kunnen zorgen voor een aangenaam verblijfsklimaat op het nieuwe kampeerterrein.
In het kader van de aanleg van de ecologische verbindingszones langs het Flaauwe Werk en de Langedijk en de landschappelijke zone van de Langedijk is veel grond vrijgekomen. In verband met de gewenste klimaatsverbetering op een redelijke termijn is niet gekozen voor het gelijkelijk verdelen en ophogen van het Verplaatsingsgebied, maar voor het opslaan van deze grond in de vorm van wallen. Deze wallen bieden voor de beplantingen een eerste beschutting, zodat vervolgens, als deze beplantingen tot wasdom zijn gekomen, de recreanten een aangenaam verblijfsklimaat geboden kan worden.

Beplantingspatroon

Het beplantingspatroon, dat in de huidige situatie vooral aan het wegenpatroon is gekoppeld, wordt versterkt als ruimtelijke hoofdstructuur (zie onder ruimtelijk landschappelijke hoofdstructuur). Ook voor de terreinindeling voor het kamperen zal in belangrijke mate gebruik worden gemaakt van beplantingselementen. De structurele beplantingselementen leiden tot een grotere beplantingsdichtheid dan het oorspronkelijke beplantingspatroon.

De Klepperstee

Op De Klepperstee zal meer ruimte ontstaan als gevolg van het uitplaatsen van 396 kampeermiddelen, waarvan 34 eenheden langs de Langedijk, inclusief trekkershutten en de groepsaccommodatie.

Landschappelijke structuur

De uitplaatsing van kampeermiddelen heeft geen gevolgen voor de landschappelijke structuur ter plaatse van De Klepperstee.

Landschappelijke patronen
Voor het te herinrichten kampeerterrein voor vaste standplaatsen ter plaatse van het huidige kampeerterrein is een groenstructuurplan ontwikkeld, aan de hand waarvan de toekomstige herinrichting zal plaatsvinden. Voor de beelddragers van het landschap zijn vooral de zandwallen en de beplantingen op de zandwallen van belang.

Zandwallenpatroon
Het zandwallen patroon blijft gehandhaafd en zal duidelijker tot zijn recht komen doordat het oneigenlijke gebruik door recreanten als tuin zal worden beëindigd. De afstand tot de beschermde zandwallen wordt voor kampeermiddelen bepaald op 3 m en voor bebouwing op 5 m. Voorts wordt de verschijningsvorm versterkt door samenhangende beplantingen (zie beplantingspatroon).

Beplantingspatroon
Het beplantingspatroon wordt versterkt door de maatregelen waarbij het gebiedseigen sortiment wordt teruggebracht, de dode bomen als gevolg van verschillende ziekten worden verwijderd en de groei wordt bevorderd door sterke verjonging.

Gezien de eisen die door de gemeente in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak worden gesteld aan verplaatsing van (delen van) kampeerterreinen naar het Verplaatsingsgebied, mag verwacht worden dat op de vrijkomende terreindelen of uitgedunde terreinen kwaliteitsverbetering van het landschap optreedt. Deze kwaliteitsverbetering zal vooral de beplantingen en de beplantingen op zandwallen betreffen.

Tabel 3.5 Beoordeling landschap

toetsingscriteria	basisalternatief
Verplaatsingsgebied	
landschappelijke structuur	
- openheid	--
- Vrijheidsweg	+
- Flaauwe Werk	+
- Langedijk	++
- Westerweg	+
landschappelijke patronen	
- wegenpatroon	0
- bebouwingspatroon	--
- verkavelingpatroon	0
- zandwallenpatroon	--
- beplantingspatroon	-
De Klepperstee	
landschappelijke structuur	
- openheid	0
- Vrijheidsweg	0
- Flaauwe Werk	0
- Langedijk	0
- Westerweg	0
landschappelijke patronen	
- wegenpatroon	0
- bebouwingspatroon	0
- verkavelingpatroon	0
- zandwallenpatroon	0/+
- beplantingspatroon	+

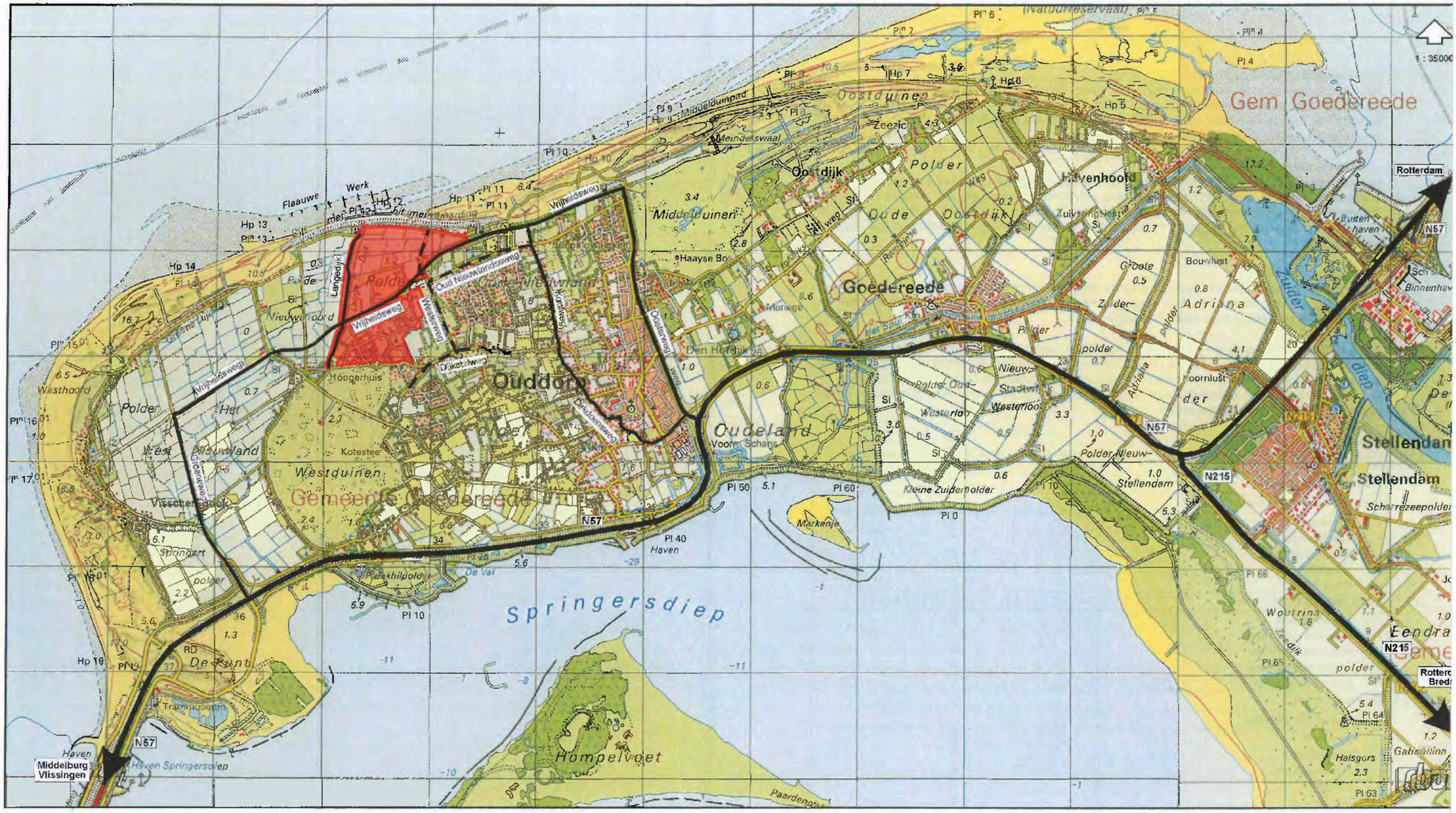
Gem Goedereede
Oostduinen
Middelduinen
Oostdijk
Goedereede
Oudelandpolder
Oudelandpolder
Oudelandpolder

3.4.6. Conclusies en waardering

De gevolgen van de realisering van het Verplaatsingsgebied zijn per deelaspect verschillend. Wat betreft de landschappelijke structuur gaat de relatieve openheid van het poldergebied verloren (--), het groene karakter blijft echter in stand, waardoor het negatieve effect enigszins wordt beperkt (-). De structurele elementen (de randen) van het gebied worden versterkt, dit geldt met name voor de Langedijk vanwege de uitplaatsing van kampeermiddelen en de landschappelijke zone langs de dijk.
Wat betreft de landschappelijke patronen zijn er geen of nauwelijks effecten op het wegen- en verkavelingspatroon en negatieve effecten op het bebouwings-, zandwallen- en beplantingspatroon, omdat deze sterk worden uitgebreid, maar ter plaatse niet oorspronkelijk waren. Dit geldt het meeste voor het bebouwings- en zandwallenpatroon.
In het recreatiepark De Klepperstee zullen de zandwallenpatronen beter herkenbaar worden en de beplantingspatronen worden versterkt, overigens treden geen effecten op.

Cultuurhistorische waarden blijven ongemoeid; archeologische waarden of verwachting zijn afwezig. De hoofdstructuur van het landschap blijft behouden of wordt versterkt door middel van beplanting.

3.5. Verkeer

3.5.1. Werkwijze

De externe ontsluiting, bereikbaarheid, verkeersafwikkeling, oversteekbaarheid en verkeersveiligheid worden beschreven. De Vrijheidsweg vormt daarbij het belangrijkste element in deze ontsluitingsstructuur. Daarnaast wordt ook ingegaan op de interne ontsluitingsstructuur. Bij de beschrijvingen wordt allereerst ingegaan op de regionale ontsluitingsstructuur, daarna op de ontsluitingsstructuur van het plangebied. Het plangebied bestaat uit het recreatiepark De Klepperstee en het Verplaatsingsgebied.

3.5.2. Uitgangssituatie

Verkeersintensiteit Vrijheidsweg

In onderstaande tabel zijn de relevante verkeersintensiteiten voor de huidige (vergelijkbaar met de uitgangssituatie rond 2000) situatie opgenomen. Over de piekintensiteiten dient te worden opgemerkt dat deze voornamelijk worden veroorzaakt door dagbezoekers van onder meer de stranden.

Tabel 3.6 Verkeersintensiteiten huidige situatie 2007

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.000	6.700
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	1.700	3.700
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	550	1.200
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	550	1.200
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	450	1.400

Voor een onderbouwing van de cijfers wordt verwezen naar bijlage 6.

Regionale ontsluitingsstructuur

Ontsluitingsstructuur autoverkeer

Het plangebied wordt voor autoverkeer ontsloten door de Vrijheidsweg, die is gelegen tussen het Verplaatsingsgebied en het zandwallengebied, waarin de uit te plaatsen bedrijven of delen daarvan zijn gevestigd. De Vrijheidsweg geeft zowel in oostelijke richting aansluiting op de N57 (Vrijheidsweg-Oosterweg-N57) als in westelijke richting (Vrijheidsweg-Groeneweg-N57) (zie figuur 13). De bereikbaarheid van het plangebied is als goed aan te merken.

De Vrijheidsweg is in de uitgangssituatie vormgegeven als een weg met een belangrijke verkeersfunctie. De maximumsnelheid bedraagt ten westen, ten oosten en ter hoogte van het plangebied 80 km/h. (Vrijliggende) fietspaden langs de weg ontbreken.

Ontsluitingsstructuur langzaam verkeer
Parallel aan de Vrijheidsweg liggen aan de zuidzijde (gedeeltelijk) de Oude Nieuwlandseweg en aan de noordzijde de fietspaden door de duinen. Langzaam verkeer vanuit het recreatiepark De Klepperstee kan op dit moment via een westelijke en een zuidelijke secundaire uitgang aansluiting vinden op plattelandswegen via welke een verbinding naar het strand en Ouddorp mogelijk is.
Een veilige ontsluitingsstructuur vanuit de entree van De Klepperstee naar de Langedijk en de Oude Nieuwlandse weg ontbreekt. Het oversteken van de Vrijheidsweg is in de uitgangssituatie gevaarlijk door de hoge snelheden van het gemotoriseerd verkeer en het ontbreken van veilige oversteekvoorzieningen.
Recreanten die van de bestaande recreatieterreinen naar het strand gaan en recreanten vanuit het gebied ten noorden van de Vrijheidsweg in de richting van de kern Ouddorp, dienen de Vrijheidsweg te kruisen. Met name de Westerweg en in mindere mate de Langedijk vormen hiervoor de belangrijkste langzaamverkeersroutes.

Bereikbaarheid
De route via de Oosterweg is voor het meeste verkeer de meest directe route. Het recreatieverkeer is voor een belangrijk deel afkomstig uit noordelijke richting en kiest een route via de Oosterweg waardoor het plangebied voornamelijk vanuit oostelijke richting via de Vrijheidsweg wordt aangereden (circa 85%). De Vrijheidsweg ontsluit de strandopgangen en recreatiegebieden.
Op piekdagen treedt er soms enige stagnatie op bij de aansluiting van de Oosterweg op de N57. De route via de Groeneweg vormt hiertoe echter een goed en afdoende alternatief, waarbij wordt opgemerkt dat vooral dagtoeristen (strandbezoek) verantwoordelijk zijn voor de piekintensiteiten.

Bij de toegang tot recreatiepark De Klepperstee zijn in beide richtingen bushaltes. Overdag halteert hier buslijn 104 van Connexxion die een verbinding met een frequentie van een uur onderhoudt tussen Spijkenisse (aansluiting op de metro naar Rotterdam CS) en Renesse. Voor een dunbevolkt landelijk gebied, waar het plangebied onderdeel van uitmaakt, is een dergelijke openbaarvervoersverbinding als goed aan te merken.

Verkeersafwikkeling
De wegcapaciteiten zijn voldoende om de verkeersintensiteiten af te wikkelen. Op piekdagen kan de verkeersafwikkeling rond de aansluiting van het parkeerterrein van de strandopgang op de Vrijheidsweg stroef verlopen. Dat wordt veroorzaakt door geconcentreerd vertrek van met name de strandbezoekers (dagtoeristen), die plaatsvindt tegen etenstijd of bij een weersomslag. Naar verwachting zullen daarbij geen grote knelpunten optreden. Bovendien is een ietwat stroevere verkeersafwikkeling op piekdagen acceptabel.

Oversteekbaarheid
De Vrijheidsweg vormt door hoge snelheden (80 km/h-regime) samen met de hoge piekintensiteiten een barrière. Er zijn geen oversteekvoorzieningen (bijvoorbeeld middeneiland) aanwezig ter ondersteuning van de oversteekbaarheid.

Verkeersveiligheid
Door de hoge verkeersintensiteiten, hoge piekintensiteiten en de afwezigheid van voorzieningen voor langzaam verkeer is het slecht gesteld met de verkeersveiligheid, met name ook vanwege de veelvuldige oversteekrelaties naar het strand.

Ontsluitingsstructuur plangebied
De Langedijk en Westerweg ontsluiten de (landbouw)percelen en de parkeerterreinen bij de strandopgangen. Een deel van de landbouwpercelen wordt direct op de Vrijheidsweg ontsloten.

De ontsluiting van het parkeerterrein bij de strandopgang aan de Westerweg is dusdanig dat vooral langs de Westerweg, nabij de strandopgang en "De Wulk", wordt geparkeerd.
Men neemt niet de moeite om door te rijden naar het hiervoor aangewezen parkeerterrein dat slechts op enkele honderden meters afstand ligt. Door de langs de Westerweg geparkeerde auto's is de strandopgang niet voor hulpdiensten bereikbaar en zorgt daarnaast voor onveilige verkeerssituaties.

Op het grootschalige recreatiepark De Klepperstee zijn slechts op enkele plaatsen autoverkeer en langzaam verkeer gescheiden. In het hoogseizoen levert dit met name onveilige verkeerssituaties op, daarnaast verloopt door de gemengde afwikkeling van het verkeer de verkeersafwikkeling op het terrein stroef.

3.5.3. Autonome ontwikkelingen

In onderstaande tabel zijn de relevante verkeersintensiteiten voor de autonome situatie opgenomen. Bij de bepaling daarvan is van worst case-benadering gehanteerd en is uitgegaan van een autonome verkeersgroei van 1,3% per jaar. Een dergelijke groei werd tussen 1999 en 2002 niet geconstateerd. Voor een nadere onderbouwing wordt verwezen naar bijlage 6.

Tabel 3.7 Verkeersintensiteiten autonome situatie 2017

	zomerhalfjaargemiddelde (mvt/etmaal)	piekintensiteit (mvt/etmaal)
Vrijheidsweg (Koolweg-Westerweg)	3.500	7.700
Vrijheidsweg (Westerweg-Klepperduinen)	1.900	4.200
Vrijheidsweg (Klepperduinen-Langedijk)	650	1.350
Vrijheidsweg (Groeneweg-Langedijk)	650	1.350
Westerweg naar parkeerterrein strandopgang	550	1.600

Wijzigingen in de ontsluitingsstructuur, bereikbaarheid of verkeersafwikkeling worden verder niet voorzien.

3.5.4. Toetsingscriteria

De volgende toetsingscriteria zullen voor de effectbeschrijving worden benut:
- bereikbaarheid;
- verkeersafwikkeling;
- oversteekbaarheid;
- verkeersveiligheid.

3.5.5. Effecten van het basisalternatief op verkeer

Bij de toetsing van de verkeersmaatregelen geldt net als voor overige aspecten dat een deel van het basisalternatief reeds is uitgevoerd. Voor de verbetering van de verkeersituatie op de Vrijheidsweg en de langzaam verkeersstructuur is gebruikgemaakt van ondermeer gelden in het kader van compensatie Maasvlakte. De maatregelen maken onlosmakelijk deel uit van het basisalternatief en worden als zodanig gewaardeerd in de effectbeschrijving.

Verkeersintensiteiten

In onderstaande tabel zijn de relevante verkeersintensiteiten voor de toekomstige situatie opgenomen. In de toekomstige situatie wordt nauwelijks meer verkeer gegenereerd dan in de autonome situatie: het gaat immers vooral om verplaatsing van bestaande standplaatsen. Op recreatiepark De Klepperstee zullen er plaatsen verdwijnen (van 1.117 naar 724 eenheden), deze plaatsen zullen worden verplaatst naar het Verplaatsingsgebied. Binnen het Verplaatsingsgebied zijn daarnaast nog maximaal 350 nieuwe standplaatsen mogelijk. In bijlage 6 is de toename van het verkeer onderbouwd. Totaal gaat het om een marginale toename van circa 774 mvt/etmaal in oostelijke richting. Zoals eerder al is vermeld zijn vooral dagtoeristen (strandbezoek) verantwoordelijk voor de hieronder op genomen piekintensiteiten.